

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΜΠΣ: Εγκληματολογικές και ποινικές προσεγγίσεις της διαφθοράς, του οικονομικού και του οργανωμένου εγκλήματος

Διπλωματική Εργασία

“ Βιομηχανία του τουρισμού και νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες : Νομοθετικό πλαίσιο και αντεγκληματική πολιτική “

Γεώργιος Γρηγοριάδης

Επιτροπή Επίβλεψης Διπλωματικής Εργασίας

Επιβλέπουσα καθηγήτρια:

Άννα Κασάπογλου

Συν-επιβλέπων καθηγήτρια:

Ευαγγελία Παππά

Γαλλία, Ιανουάριος 2025

Η παρούσα εργασία αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία του φοιτητή («συγγραφέας/δημιουργός») που την εκπόνησε. Στο πλαίσιο της πολιτικής ανοικτής πρόσβασης ο συγγραφέας/δημιουργός εκχωρεί στο ΕΑΠ, μη αποκλειστική άδεια χρήσης του δικαιώματος αναπαραγωγής, προσαρμογής, δημόσιου δανεισμού, παρουσίασης στο κοινό και ψηφιακής διάχυσής τους διεθνώς, σε ηλεκτρονική μορφή και σε οποιοδήποτε μέσο, για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς, άνευ ανταλλάγματος και για όλο το χρόνο διάρκειας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Η ανοικτή πρόσβαση στο πλήρες κείμενο για μελέτη και ανάγνωση δεν σημαίνει καθ' οιονδήποτε τρόπο παραχώρηση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας του συγγραφέα/δημιουργού ούτε επιτρέπει την αναπαραγωγή, αναδημοσίευση, αντιγραφή, αποθήκευση, πώληση, εμπορική χρήση, μετάδοση, διανομή, έκδοση, εκτέλεση, «μεταφόρτωση» (downloading), «ανάρτηση» (uploading), μετάφραση, τροποποίηση με οποιονδήποτε τρόπο, τμηματικά ή περιληπτικά της εργασίας, χωρίς τη ρητή προηγούμενη έγγραφη συναίνεση του συγγραφέα/δημιουργού. Ο συγγραφέας/δημιουργός διατηρεί το σύνολο των ηθικών και περιουσιακών του δικαιωμάτων.

Γεώργιος Γρηγοριάδης

Βιομηχανία του τουρισμού και νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες

« *Quid faciant leges ubi sola pecunia régnât ?* »

Γάιος Πετρόνιος,

Περίληψη

Η διπλωματική εργασία διερευνά τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, με ιδιαίτερη έμφαση στον τομέα του τουρισμού. Στόχος της μελέτης είναι η ανάλυση των πρακτικών εφαρμογών του φαινομένου, των επιπτώσεων του στην οικονομική ανάπτυξη και των τάσεων που επικρατούν στην αντεγκληματική πολιτική. Παράλληλα, εξετάζονται οι νομοθετικές και αντεγκληματικές πρωτοβουλίες που έχουν υιοθετηθεί σε διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο.

Η εργασία βασίζεται σε ανασκόπηση της βιβλιογραφίας, ανάλυση νομοθετικών κειμένων και παραδειγμάτων από τον τουριστικό κλάδο. Εξετάζονται η ιστορική εξέλιξη του φαινομένου, οι παραδοσιακές και σύγχρονες μέθοδοι ξεπλύματος χρήματος, καθώς και οι φάσεις του φαινομένου. Επιπλέον, γίνεται συγκριτική ανάλυση μεταξύ διαφορετικών περιοχών και στρατηγικών αντιμετώπισης.

Τα αποτελέσματα αναδεικνύουν τον τουριστικό κλάδο ως ιδιαίτερα ευάλωτο στη νομιμοποίηση παράνομων εσόδων λόγω των μεγάλων χρηματικών ροών και της γεωγραφικής του φύσης. Επισημαίνονται οι οικονομικές επιπτώσεις, τόσο σε τοπικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, ενώ αναλύονται οι τρόποι με τους οποίους οι εγκληματικές οργανώσεις εκμεταλλεύονται την τουριστική βιομηχανία. Παράλληλα, καταγράφονται οι νομοθετικές και θεσμικές πρωτοβουλίες, με έμφαση στον ρόλο των ΜΧΠ και των εθνικών αρχών.

Η πτυχιακή καταλήγει ότι ο τουριστικός τομέας απαιτεί ειδική ανάλυση ως προς τη νομιμοποίηση παράνομων εσόδων, λόγω της σύνθετης και διεθνούς φύσης του. Η αποτελεσματική καταπολέμηση του φαινομένου βασίζεται στην αντεγκληματική πολιτική, τη διεθνή συνεργασία και την ενίσχυση της ανθρώπινης ευαισθησίας μέσω της παιδείας. Η υιοθέτηση τεχνολογικών εργαλείων και η προσαρμογή στις σύγχρονες απαιτήσεις είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση της διαφάνειας και της οικονομικής ακεραιότητας.

Λέξεις – κλειδιά: νομιμοποίηση εσόδων, ξέπλυμα, τουρισμός, Αντεγκληματική πολιτική, Δέσμευση, Μονάδες Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών

Abstract

This thesis explores the phenomenon of money laundering, with a particular focus on the tourism sector. The study aims to analyze the practical applications of this phenomenon, its impact on economic development, and prevailing trends in criminal policy. Furthermore, it examines legislative and anti-crime initiatives adopted at international, European, and national levels.

The research is based on a review of the literature, analysis of legislative texts, and case studies from the tourism sector. It examines the historical evolution of the phenomenon, traditional and modern methods of money laundering, as well as its phases. Additionally, a comparative analysis of various regions and strategies to combat the issue is provided.

The findings highlight the vulnerability of the tourism sector to money laundering due to its large financial flows and geographical nature. Economic impacts are evident at both local and international levels, while the methods by which criminal organizations exploit the tourism industry are analyzed. Moreover, the study documents legislative and institutional initiatives, emphasizing the role of the FIUs and national authorities.

The thesis concludes that the tourism sector requires specialized analysis concerning money laundering due to its complex and international nature. Effective countermeasures rely on criminal policy, international cooperation, and fostering human sensitivity through education. The adoption of technological tools and adaptation to contemporary demands are vital for ensuring transparency and safeguarding economic integrity.

Key words: money laundering, anti-money laundering policy, tourism, Anti-crime policy, Asset freezing, Financial Intelligence Units

Γεώργιος Γρηγοριάδης

Βιομηχανία του τουρισμού και νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	iii
Abstract.....	iv
Εισαγωγή	1
Κεφάλαιο 1 Νομιμοποίηση εσόδων: ιστορία, μέθοδοι και γεωγραφία	3
1.1 Οι ιστορικές καταβολές του αδικήματος της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες	3
1.2 Μέθοδοι Νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες	8
1.3 Η συμβιωτική σχέση μαύρου χρήματος και νόμιμης οικονομίας.....	13
1.4 Τα τουριστικά θέρετρα ως hot-spots του οργανωμένου εγκλήματος.....	16
Κεφάλαιο 2 Το ξέπλυμα μαύρου χρήματος μέσω του τουρισμού.....	20
2.1 Λας Βέγκας και η αρχή της νομοθεσίας κατά του «ξεπλύματος».....	21
2.2 Τουριστικά θέρετρα και «ξέπλυμα» μέσω της αγοράς ακινήτων	26
2.2.1 Η αγορά ακινήτων στην Κυανή Ακτή	26
2.2.2 Η έρευνα του γαλλικού FUI σε ύποπτες συναλλαγές στην αγοραπωλησία ακινήτων	27
2.3 Ελληνική Τουριστική Βιομηχανία και Οργανωμένο Έγκλημα	30
2.3.1 Η σημασία του Τουρισμού στην Ελλάδα	30
2.3.2 Το παράδειγμα της Μυκόνου	31
2.3.3 Υπόθεση «Air fast tickets»	33
Κεφάλαιο 3 Η Αντεγκληματική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά της Νομιμοποίησης Μαύρου Χρήματος	38
3.1 Ευρωπαϊκό Νομοθετικό Πλαίσιο	38
3.1.1 Η Πρώτη Οδηγία κατά του «ξεπλύματος» (AML) 91 /308/ΕΟΚ	38
3.1.2 Η Δεύτερη και Τρίτη Οδηγία (2001/97/ΕΚ & 2005/60/ΕΚ)	39
3.1.3 Το νομικό πλαίσιο μετά την Οικονομική κρίση του 2008.....	41
3.2 Ο ρόλος των Μονάδων Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών (ΜΧΠ) και της Ευρωπαϊκής Αστυνομίας (Europol)	44
3.2.1 Οι Μονάδες Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών (ΜΧΠ)	44
3.2.2 Ο Ρόλος της Europol.....	49
Κεφάλαιο 4 Το Νομοθετικό Πλαίσιο και η Αντεγκληματική πολιτική στην Ελλάδα	53
4.1 Νομοθετικό Πλαίσιο	53
4.1.1 Πρώιμο Νομοθετικό Έργο	53
4.1.2 Ο Νόμος 4557/2018	56

4.2 Αντεγκληματικά Εργαλεία στο Ελληνικό Ποινικό Σύστημα.....	58
4.2.1 Η Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες.....	58
4.2.2 Η Δέσμευση ως Ανακριτική Πράξη στο Ελληνικό Ποινικό Σύστημα	61
4.3 Η Υπόθεση της «Air Fast Tickets» ως παράδειγμα της ανακριτικής διαδικασίας	66
Συμπεράσματα.....	69
Παράρτημα Ι.....	71
Βιβλιογραφία	78
Ελληνική Βιβλιογραφία	78
Ελληνικές Πηγές από τον Τύπο και Ιστοσελίδες	80
Νομοθετικά Κείμενα	81
Ξένα Βιβλιογραφία	81

Εισαγωγή

Η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, γνωστή και ως «ξέπλυμα χρήματος», αναφέρεται στη διαδικασία απόκρυψης της παράνομης προέλευσης χρημάτων ή άλλων περιουσιακών στοιχείων, έτσι ώστε να φαίνονται ως νόμιμα αποκτημένα¹. Η έννοια αυτή έχει διατυπωθεί σε διάφορα νομικά πλαίσια, όπως η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά της Παράνομης Διακίνησης Ναρκωτικών και Ψυχοτρόπων Ουσιών (Σύμβαση της Βιέννης) και η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διακρατικού Οργανωμένου Εγκλήματος (Σύμβαση του Παλέρμο). Σύμφωνα με αυτές, το ξέπλυμα χρήματος περιλαμβάνει τη μετατροπή ή μεταφορά περιουσιακών στοιχείων με σκοπό την απόκρυψη της παράνομης προέλευσης, την απόκρυψη της αληθινής φύσης ή ιδιοκτησίας τους, καθώς και την απόκτηση, κατοχή ή χρήση τους με γνώση της παράνομης προέλευσής τους². Η Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF), η οποία είναι διεθνής οργανισμός αναφοράς για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος, το ορίζει ως τη διαδικασία διαχείρισης των παράνομων κερδών ώστε να αποκτήσουν την εικόνα νόμιμων. Αυτή η πρακτική συνδέεται συχνά με σοβαρά εγκλήματα όπως η απάτη, η κλοπή, το εμπόριο ναρκωτικών, αλλά και με τη διαφθορά και την τρομοκρατία³.

Η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες επηρεάζει αρνητικά την παγκόσμια οικονομία, προκαλώντας διαβρωτικές συνέπειες για τις χώρες που εμπλέκονται. Υπολογίζεται ότι κάθε χρόνο «ξεπλένεται» το 3-5% του παγκόσμιου ΑΕΠ, δηλαδή περίπου 1.6-4 τρισεκατομμύρια δολάρια⁴. Αυτή η πρακτική παραμορφώνει τις αποφάσεις των επιχειρήσεων, αυξάνει τον κίνδυνο τραπεζικών χρεοκοπιών, στερεί από τις κυβερνήσεις τον έλεγχο της οικονομικής τους πολιτικής και βλάπτει τη φήμη των κρατών, εκθέτοντας τους πολίτες σε εγκληματικές δραστηριότητες⁵.

Στον τομέα του τουρισμού, οι εγκληματικές οργανώσεις αξιοποιούν τη δυναμική αυτού του κλάδου για τη νομιμοποίηση παράνομων εσόδων. Οι τουριστικές περιοχές, λόγω της φύσης τους, παρουσιάζουν χαρακτηριστικά που τις καθιστούν ιδιαίτερα ευάλωτες. Η μεγάλη εισροή επισκεπτών, οι υψηλές οικονομικές ροές, η εποχική εργασία και η έλλειψη ισχυρών δεσμών μεταξύ των κατοίκων και των

---

¹ World Bank. (2006). Reference Guide to Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism: Second Edition and Supplement on Special Recommendation IX. Retrieved from. Σελ. 1-3

² Βλέπε Σύμβαση της Βιέννης, άρθρα 3(β) και (γ)(i)· και Σύμβαση του Παλέρμο, άρθρο 6(i).

³ FATF, What is money laundering?, Basic Facts About Money Laundering, http://www.fatfgafi.org/MLaundering_en.htm.

⁴ Stroobants J.P. (2021), « Dans la lutte contre le blanchiment d'argent, l'Europe est encore trop inefficace », (Bruxelles, Bureau européen), in « Le monde.fr », https://www.lemonde.fr/economie/article/2021/06/28/luttecontre-le-blanchiment-d-argent-l-europe-encore-trop-inefficace_6086064_3234.html.

⁵ J. Mc Dowell, G. Novis (2001), Les conséquences du blanchiment des capitaux et de la délinquance financière / Trad. de l'américain par service linguistique IIP/ G/ AF, Perspectives économiques-La lutte contre le blanchiment des capitaux, vol. 6, n° 2. Σελ. 6.

επισκεπτών δημιουργούν ιδανικό περιβάλλον για δραστηριότητες που σχετίζονται με το οργανωμένο έγκλημα.

Οι εγκληματικές οργανώσεις συχνά επενδύουν σε καζίνο, ξενοδοχεία, εστιατόρια και άλλα ακίνητα στις τουριστικές περιοχές, τα οποία χρησιμεύουν ως βιτρίνες για την ανάμειξη παράνομων κεφαλαίων με νόμιμα έσοδα⁶. Παράλληλα, οι επενδύσεις σε τουριστικά ακίνητα προσφέρουν όχι μόνο οικονομικά οφέλη αλλά και δυνατότητες απόκρυψης της πραγματικής ιδιοκτησίας, μέσω πολύπλοκων δομών εταιρειών που λειτουργούν σε διεθνές επίπεδο⁷.

Η σύνδεση του οργανωμένου εγκλήματος με τον τουρισμό δεν περιορίζεται μόνο σε εθνικό επίπεδο. Διεθνείς οργανώσεις όπως η Europol έχουν εντοπίσει την τουριστική βιομηχανία ως καίριο τομέα για την ανάπτυξη και την επιτυχία των εγκληματικών δικτύων⁸. Η υιοθέτηση και εφαρμογή μέτρων καταπολέμησης του ξεπλύματος χρήματος στον τουριστικό τομέα είναι αλληλένδετη με την προστασία της οικονομίας της Ελλάδας και συγκεκριμένα των νησιών (πχ Μύκονος). Το νομοθετικό και αντεγκληματικό πλαίσιο που ισχύει δεν μπορεί να εστιάζει μόνο στο χρηματοπιστωτικό τομέα, αλλά να αντιμετωπίζει το «ξέπλυμα» ως ένα φαινόμενο το οποίο επηρεάζει- αναλογικά της οικονομίας κάθε χώρας- και παρεισφρεί σε ένα μεγάλο σφάλμα οικονομικούς τομείς.

Στην παρούσα εργασία εξετάζεται διεξοδικά το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, με έμφαση στη χρήση του τουρισμού ως μέσου για την απόκρυψη της παράνομης προέλευσης χρημάτων. Στο πρώτο κεφάλαιο αναλύεται η ιστορική εξέλιξη της νομιμοποίησης εσόδων, οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται και η γεωγραφία του φαινομένου, καθώς και η συμβιωτική σχέση μεταξύ μαύρου χρήματος και νόμιμης οικονομίας. Το δεύτερο κεφάλαιο επικεντρώνεται στη νομιμοποίηση εσόδων μέσω της τουριστικής βιομηχανίας, εξετάζοντας πώς αυτή εκμεταλλεύεται από το οργανωμένο έγκλημα. Το τρίτο κεφάλαιο διερευνά την αντεγκληματική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την καταπολέμηση του φαινομένου, ενώ το τέταρτο κεφάλαιο αναλύει το νομικό πλαίσιο και τα αντεγκληματικά εργαλεία που ισχύουν στην Ελλάδα, παρουσιάζοντας παράλληλα και το χαρακτηριστικό παράδειγμα της υπόθεσης «Air Fast Tickets».

---

⁶ Norio, E. (2020) 'Why are tourist resorts attractive for transnational crime? The case of the Mayan Riviera'. Emerald Insight.

⁷ Οπ.Π

⁸ Europol: Το οργανωμένο έγκλημα στην Ευρώπη ξεπλένει χρήμα σε ακίνητα και τουρισμό (2024) HuffPost Greece. Available at: https://www.huffingtonpost.gr/entry/europol-to-oryanomeno-eyklema-sten-eerope-xeplenei-chrema-se-akineta-kai-toerismo_gr_660fde8ae4b087003392a29e.

Κεφάλαιο 1 Νομιμοποίηση εσόδων: ιστορία, μέθοδοι και γεωγραφία

1.1 Οι ιστορικές καταβολές του αδικήματος της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες

Από τα αρχαία χρόνια, ορισμένοι ηγέτες εφάρμοζαν δημιουργικούς τρόπους για την αύξηση των εσόδων τους, συμπεριλαμβανομένου του Ρωμαίου αυτοκράτορα Βεσπασιανού στον 1ο αιώνα μ.Χ. Για να αντιμετωπίσει τα οικονομικά προβλήματα που κληρονόμησε από τον Νέρωνα και την χρονιά των τεσσάρων αυτοκρατόρων, ο Βεσπασιανός άρχισε να φορολογεί τα ούρα. Αυτή η ενέργεια, που συμβολίζει την αυξανόμενη φορολογία και τις ακραίες μεθόδους για την εξασφάλιση εσόδων, αποτελεί ένα πρώιμο παράδειγμα κυριολεκτικού ξεπλύματος χρήματος.

Σύμφωνα λοιπόν με την Ιστορία, ο γιος του Τίτος κατέκρινε έντονα τον πατέρα του για τον συγκεκριμένο φόρο, δηλαδή να φορολογεί τα ούρα που διανέμονταν από τις δημόσιες τουαλέτες και χρησιμοποιούνταν για διάφορες εργασίες (βυρσοδεψία, παραγωγή μαλλιού, ξάσπρισμα των ρούχων)⁹. Για να πείσει τον γιο του για την εξαιρετικά κερδοφόρα ιδέα του, φαίνεται ότι του παρουσίασε τα πρώτα έσοδα με τη διάσημη φράση: « Pecunia non olet». Τα χρήματα δεν μυρίζουν¹⁰.

Αυτό που ο Τίτος δεν γνώριζε ήταν ότι ο πατέρας του είχε προηγουμένως καθαρίσει προσεκτικά τα νομίσματα στον Τίβερη για να τον πείσει για την ουδετερότητα της μυρωδιάς των νομισμάτων και να μην αμφισβητεί την προέλευση αυτών των εσόδων¹¹. Ακόμη και αν αυτή η ανεκδοτολογική αναφορά αφορά ένα φορολογικό μέτρο που αφορά νόμιμα αποκτηθέντα έσοδα, αποτυπώνει τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του χρήματος. Πράγματι, αυτό αποτελεί ένα αφηρημένο και ανώνυμο μέσο πληρωμής, που σκοπό έχει να απλοποιήσει τις οικονομικές συναλλαγές. Επομένως, το χρήμα χαρακτηρίζεται από υψηλή ανταλλακτική δυνατότητα και δεν φέρουν πάνω τους καμιά ένδειξη για τη νομιμότητα ή μη της προέλευσής του. Οι εγκληματίες χρησιμοποιούν λοιπόν πλήρως τα χαρακτηριστικά του χρήματος εισάγοντας τα κέρδη που προκύπτουν από τις εγκληματικές τους δραστηριότητες στο νόμιμο χρηματοοικονομικό σύστημα, προκειμένου να επωφεληθούν από αυτά χωρίς να προσελκύσουν την προσοχή των αρχών.

Αν και το ξέπλυμα χρήματος υπάρχει από την αρχαιότητα, η προέλευση αυτής της έκφρασης παραμένει αβέβαιη. Ορισμένοι τη συσχετίζουν με την υπόθεση

---

⁹Handwerk Brian (2016), 'Feeling Overtaxed? The Romans Would Tax Your Urine'. <https://web.archive.org/web/20160417015535/http://news.nationalgeographic.com/2016/04/160414-history-bad-taxes-tax-day/>.

¹⁰ Suetonius C. Tranquillus 'The Lives of the Twelve Caesars, The Translation of Alexander Thomson, M.D, Revised and corrected by T.Forester, Esq., A.M. <https://www.gutenberg.org/files/6400/6400-h/6400-h.htm>.

Watergate, ενώ άλλοι τη συνδέουν με τις δραστηριότητες του Άλ Καπόνε¹². Ο θρύλος λέει ότι ο διάσημος γκάνγκστερ έκρυβε την προέλευση των χρημάτων που αποκτούσε από την παράνομη πώληση αλκοόλ, την πορνεία, τον τζόγο και την προστασία μέσω επιχειρήσεων πλυντηρίων (τύπου laundrettes)¹³.

Ο Άλ Καπόνε αναδείχθηκε ως έναν από τους πιο περίφημους εγκληματίες της εποχής της ποτοαπαγόρευσης στις Ηνωμένες Πολιτείες. Εκμεταλλευόμενος το νόμο που απαγόρευε την πώληση και την κατανάλωση αλκοόλ, ο Καπόνε δημιούργησε ένα από τα μεγαλύτερα εγκληματικά δίκτυα για την παράνομη παραγωγή, διακίνηση και πώληση οινοπνευματωδών ποτών¹⁴. Οι αρχές διέκοψαν τελικά το κύκλωμά του το 1931, όταν συνελήφθη για φορολογική απάτη, ανοίγοντας το δρόμο για την καταδίκη του. Η σύλληψή του για φορολογική απάτη φανέρωσε την ανάγκη αναζήτησης πιο αποτελεσματικών τεχνικών για την νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες¹⁵. Μετά τη Σφαγή του Αγίου Βαλεντίνου, η αμερικανική κυβέρνηση αποφασίζει να καταβάλει κάθε προσπάθεια για τη σύλληψη του Άλ Καπόνε. Αμέσως μετά την ανάληψη της προεδρίας, ο Χούβερ άσκησε πίεση στον υπουργό Οικονομικών, Άντριου Μέλον, ώστε να συγκεντρώσει αρκετά στοιχεία για να κατηγορήσει τον Άλ Καπόνε για παραβίαση της ποτοαπαγόρευσης και φοροδιαφυγή¹⁶.

Ο άνθρωπος που είναι υπεύθυνος για τη συλλογή των αποδεικτικών στοιχείων για το λαθρεμπόριο ονομάζεται Έλιοτ Νες. Ξεκινάει με το να δημιουργήσει μια ομάδα νέων πρακτόρων, μεταξύ των οποίων ο πιο ενεργός είναι ο Έλμερ Άιρεϊ από την εφορία. Στα μέσα Μαΐου του 1930, ο Καπόνε πηγαίνει σε μια συνάντηση γκάνγκστερ στο Atlantic City. Όταν βγαίνει από έναν κινηματογράφο, συλλαμβάνεται και φυλακίζεται για οπλοκατοχή. Μένει στη φυλακή μέχρι τις 16 Μαρτίου 1931. Κατά τη διάρκεια αυτού του χρονικού διαστήματος, ο αδελφός του Ραλφ, ο Τζακ Γκούζικ και ο Φρανκ Νίτι αναλαμβάνουν την επιχείρηση. Ωστόσο, τον Οκτώβριο του 1930, ο Ραλφ συλλαμβάνεται κι αυτός για φοροδιαφυγή¹⁷.

Ήδη από το 1932, ο Μάιερ Λάνσκι, δεξί χέρι του Λάκυ Λουτσιάνο¹⁸, διάσημου μαφιόζου, εκμεταλλευόμενος το μάθημα από την καταδίκη του Άλ Καπόνε για φοροδιαφυγή και όχι για τα άλλα εγκλήματα που διέπραξε, κατάλαβε τις δυσκολίες του να «καθαριστούν» τεράστια χρηματικά ποσά¹⁹. Είχε την ιδέα να χρησιμοποιήσει

---

¹² Unger, B. and Linde, D. van der (2013) Research Handbook on Money Laundering. Edward Elgar Publishing. Σελ. 19

¹³ Jass (2019) 'The History Of Money Laundering', KYC-Chain, 25 April. Ανακτήθηκε: <https://kyc-chain.com/the-history-of-money-laundering/> (Accessed: 11 April 2024).

¹⁴ Sifakis, C. (2005) The mafia encyclopedia. 3. ed. New York: Checkmark Books. Σελ. 79

¹⁵ Paoli, L. (2014) The Oxford Handbook of Organized Crime. Oxford University Press. Σελ. 16-17

¹⁶ Στις ΗΠΑ, εκείνη την εποχή, το «ξέπλυμα» λογιζόταν ως φοροδιαφυγή. Μετέπειτα δημιουργήθηκε νομοθετικό πλαίσιο και συγκεκριμένη αντεγκληματική πολιτική για το συγκεκριμένο έγκλημα (για περισσότερες πληροφορίες βλ. Κεφάλαιο 2). Οββαδίας, Ν. (2007). Ο ρόλος και η ευθύνη του χρηματοπιστωτικού συστήματος στο ξέπλυμα βρώμικου χρήματος. Στο Ένωση Ελλήνων Ποινικολόγων (επιμ.) Ξέπλυμα βρώμικου χρήματος. "Καθαρή" ή ελεύθερη κοινωνία; Αθήνα – Κομοτηνή: Εκδόσεις Σάκκουλα. Σελ. 382

¹⁷ Οπ. Π, Sifakis, C. (2005). Σελ. 81

¹⁸ Sifakis, C. (2005) Σελ. 250-251

¹⁹ International Money Laundering Information Bureau, (21 November 2023). Ανακτήθηκε από URL https://www.imlib.org/page1_hist.html

νησιά που ήταν πολιτικά ανεξάρτητα, γνωστά σήμερα ως "offshore" χώρες, και τις Ελβετικές τράπεζες, μεταφέροντας τα χρήματα εκτός Ηνωμένων Πολιτειών. Η επαναφορά των κεφαλαίων γινόταν μέσω άμεσων επενδύσεων από πλασματικές εταιρείες ή μέσω ψεύτικων δανείων. Χάρη σε αυτά τα χρήματα που ανακυκλώθηκαν, ο Μάιερ Λάνσκι μπόρεσε να δημιουργήσει το Λας Βέγκας. Έτσι τέθηκαν οι βάσεις των σύγχρονων τεχνικών «ξεπλύματος» χρήματος.

Το 1970 το αμερικανικό Κογκρέσο υιοθέτησε νόμο περί του τραπεζικού απορρήτου (Bank Secrecy Act). Αυτό σημαίνει ότι οι τράπεζες ήταν υποχρεωμένες να κρατούν αρχεία των συναλλαγών να ελέγχουν την ταυτότητα των πελατών τους και να αναφέρω συναλλαγές άνω των 10.000 δολαρίων²⁰. Ωστόσο, σε νομικό επίπεδο «η έκφραση εμφανίστηκε για πρώτη φορά σε νομικό ή δικαστικό πλαίσιο το 1982 στην Αμερική στην υπόθεση "US v \$4,255,625.39 (1982) 551 F Supp.314"²¹». Το γεγονός ότι η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες εμφανίζεται πρώτη φορά σε νομικό κείμενο την δεκαετία του '80 δεν είναι τυχαία.

Εκείνη την δεκαετία οι συντηρητικές κυβερνήσεις στην Αμερική και στην Βρετανία ξεκίνησαν τον πόλεμο κατά τον ναρκωτικών²². Ειδικά ο πρόεδρος Ρέιγκαν έθεσε την καταπολέμηση των ναρκωτικών ως μία από τις βασικές πολιτικές της προεδρίας του. Έτσι, το «ξέπλυμα μαύρου χρήματος» βρέθηκε στο προσκήνιο. Ο «πόλεμος» κατά των ναρκωτικών και κατ' επέκταση του «ξεπλύματος» μαύρου χρήματος εξελίχθηκε σε ηθικό θέμα²³. Τα ναρκωτικά και το ΟΕ θεωρήθηκαν ως εξωγήινο φαινόμενο που εισχωρεί στην αμερικάνικη κοινωνία και την διαφθείρει. Αυτή η μορφή εγκλήματος δεν πλήγει μόνο την οικονομία, αλλά θεωρείται ως πολιτισμικά επιβλαβής (ηθικός πανικός) και γι' αυτό η ποινική της αντιμετώπιση παίρνει χαρακτήρα «Σταυροφορίας». Η Βασιλαντωνπούλου²⁴ αναφέρει ότι «η επιχειρηματολογία του αντλείται από τον παραδοσιακό διαχωρισμό μεταξύ εγκληματικότητας του λευκού κολάρου και οργανωμένης, με τη δεύτερη σε αντιδιαστολή με την πρώτη να αντικατοπτρίζει τη σκοτεινή πλευρά της ζωής».

²⁰ International Money Laundering Information Bureau, (2023), Unger and Linde, (2013)

²¹ International Money Laundering Information Bureau, (21 November 2023).

https://www.imlib.org/page1_hist.html

²² Σύμφωνα με το IPS «το εμπόριο ναρκωτικών εκτιμάται να αξίζει 400 δισεκατομμύρια δολάρια ετησίως και αντιστοιχεί στο 8% του συνόλου του διεθνούς εμπορίου, σύμφωνα με τα Ηνωμένα Έθνη. Για να επενδύσουν τα κέρδη από τις παράνομες δραστηριότητές τους και να αποφύγουν την κατάσχεση των περιουσιακών τους στοιχείων από την κυβέρνηση, οι έμποροι ναρκωτικών πρέπει να μετατρέψουν τα νομισματικά έσοδα από τις εγκληματικές τους δραστηριότητες σε έσοδα από φαινομενικά νόμιμες πηγές» και «Σε μια ομιλία του τον Μάιο του 1998, ο πρόεδρος Κλίντον δήλωσε: "Μέχρι και 500 δισεκατομμύρια δολάρια έσοδα κάθε χρόνο - περισσότερα από το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν πολλών χωρών - ξεπλένονται, προσαρμοσμένα ως νόμιμα έσοδα, και ένα μεγάλο μέρος αυτών κινείται στα σύνορά μας." Μέχρι και 100 δισεκατομμύρια δολάρια ετησίως από το εμπόριο ναρκωτικών κινούνται μέσω του αμερικανικού χρηματοοικονομικού συστήματος, σύμφωνα με το Δίκτυο Εφαρμογής Οικονομικών Εγκλημάτων (FinCEN)». Ehlers S. (1998), Drug Trafficking and Money Laundering, Institute for Policy Studies. https://ips-dc.org/drug_trafficking_and_money_laundering/

²³ Βασιλαντωνπούλου (2019). Σελ.259

²⁴ Βασιλαντωνπούλου, Β.(2019). Η αντεγκληματική πολιτική για το ξέπλυμα «βρόμικου» χρήματος ως λανθάνουσα οικονομική διακυβέρνηση. Στο Βιδάλη,Σ &Κουλούρης, Ν. &Παπαχαράλαμπος, Χ.(Επίμ.)Εγκλήματα των ισχυρών. Αθήνα: Εκδόσεις ΕΑΠ. Σελ. 259

Η ανακήρυξη του πολέμου κατά των ναρκωτικών από τον πρόεδρο Ρέικγκαν έθεσε τις βάσεις για την ρητορική που θα χρησιμοποιούσαν οι κυβερνήσεις κατά των ναρκωτικών. Το κύριο επιχείρημα του προέδρου ήταν ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες αντιμετωπίζουν υπαρξιακή απειλή από εχθρούς ικανούς να διεισδύσουν στην καθημερινή ζωή των Αμερικανών. Αυτό το σενάριο ενέπνευσε την κεντροκοποίηση των κρατικών πόρων και την κινητοποίησή τους ενάντια σε έναν αόρατο και πανταχού παρών εχθρό, τον οποίο περιέγραφε ως ένα τέρας που μπορούσε να καταπολεμηθεί μόνο με συντονισμένες και πολύπλοκες στρατηγικές εναρμονισμένες σε ομοσπονδιακό επίπεδο²⁵.

Αυτές οι συζητήσεις οδήγησαν στην ανακάλυψη ενός νέου εγκλήματος - του ξεπλύματος χρήματος - και στην εισαγωγή νέων κανονιστικών παρεμβάσεων του κράτους στις τραπεζικές πρακτικές. Ωστόσο, αυτός ο κρατικός παρεμβατισμός συνέβη σε ένα εχθρικό περιβάλλον με τις τράπεζες να μην είναι πάντα συνεργάσιμες²⁶.

... unfortunately, the hearings on money laundering, beginning with the Bank of Boston hearing in April 1985, have shown that a major law enforcement tool [the BSA] has been rendered a virtual nullity by an industry that didn't seem to care and by a regulatory structure that proved to be ineffective. (American Bankers Association, 2008: C11)²⁷

Οι επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου 2001 προκάλεσαν μια γενικευμένη κινητοποίηση των δυτικών κυβερνήσεων ενάντια σε κάθε μορφή υποστήριξης της διεθνούς τρομοκρατίας²⁸. Οι ηγέτες των Ηνωμένων Πολιτειών ανακοίνωσαν την έναρξη ενός νέου «πολέμου» κατά της τρομοκρατίας, με σκοπό να αφαιρέσουν όλες τις πηγές χρηματοδότησης ατόμων και ομάδων τρομοκρατών²⁹. Εδώ, κομβικό ρόλο θα παίξει η αντιμετώπιση του «ξεπλύματος» μαύρου χρήματος για την χρηματοδότηση των τρομοκρατικών οργανώσεων³⁰ με την υιοθέτηση του Patriot Act³¹ (Uniting and Strengthening America by Providing Appropriate Tools Required to Intercept and Obstruct Terrorism Act).

Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι αυτή η προσέγγιση βασίζεται στην ιδέα ότι η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας χρησιμοποιεί μεθόδους παρόμοιες ή πολύ κοντινές σε αυτές που χρησιμοποιούνται για το ξέπλυμα μαύρου χρήματος από

---

²⁵ Amicelle, A. (2017) 'When finance met security: Back to the War on Drugs and the problem of dirty money', *Finance and Society*, 3(2), pp. 106–123. Available at: <https://doi.org/10.2218/finsoc.v3i2.2572>. Σελ. 113-114

²⁶ Οπ. Π, Amicelle, A. (2017). Σελ. 115

²⁷ Οπ. Π, Amicelle, A. (2017). Σελ. 115

²⁸ Kyriakos-Saad, N., Png, C.-A. and Thony, J.-F. (no date) 'Recent Developments in International Monetary Fund Involvement in Anti- Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism Matters'. Σελ. 528-529, IMF, "IMF Advances Efforts to Combat Money Laundering and Terrorist Finance," Public Information Notice No. 02/87 (August 8, 2002).

²⁹ Favarel-Garrigues, G. (2003) . L'évolution de la lutte antiblanchiment depuis le 11 septembre 2001. *Critique internationale*, no 20(3), 37-46. <https://doi.org/10.3917/cii.020.0037>. Σελ.19

³⁰ Unger and Linde (2013). Σελ.19

³¹ Sabbagh, D. (2003). Sécurité et libertés aux États-Unis dans l'après-11 septembre : un état des lieux. *Critique internationale*, (19), 17–23.

το³². Αυτή η προοπτική είναι πιθανώς λίγο απλουστευτική. Οι τρομοκρατικές ομάδες διαθέτουν, σε κάποιο βαθμό, νόμιμους πόρους, όπως οι δωρεές από ιδιώτες, φιλανθρωπικούς οργανισμούς και κράτη. Σε αυτήν την περίπτωση, δεν είναι τόσο η προέλευση των κεφαλαίων που είναι ύποπτη, αλλά ο προορισμός τους, ο οποίος υποστηρίζει και διευκολύνει την εκτέλεση τρομοκρατικών πράξεων³³.

Η διεθνής αντίδραση των ΗΠΑ και των υπόλοιπων δυτικών κρατών ήρθε με την δημιουργία του Οικονομικού Επιτελείου Δράσης (Financial Action Task Force - FATF) το 1989 κατά τη διάρκεια της Συνόδου Κορυφής των G7 στο Παρίσι³⁴.

Αρχικά, η κύρια εστίασή του ήταν στην ανάπτυξη πολιτικών για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος. Ωστόσο, το 2001, μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου στις Ηνωμένες Πολιτείες, το FATF διεύρυνε το πεδίο δράσης του για να περιλάβει τον πόλεμο ενάντια στη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας³⁵. Από την ίδρυσή του, το FATF έχει αναπτύξει μια σειρά προτάσεων, γνωστές ως οι 40 Προτάσεις του FATF, που περιγράφουν τα απαραίτητα νομικά, κανονιστικά και λειτουργικά μέτρα που οι χώρες θα πρέπει να υιοθετήσουν για την αποτελεσματική καταπολέμηση των χρηματοοικονομικών εγκλημάτων³⁶.

Η κατάρρευση της Lehman Brothers και η οικονομική κρίση του 2008 έφερε στο προσκήνιο τον χρηματοπιστωτικό τομέα των ΗΠΑ και της ΕΕ, αποδεικνύοντας για ακόμη μια φορά ότι ο εχθρός είναι εντός των πυλών. Όμως, οι δράσεις της FAFT και των αμερικάνικων αρχών στράφηκαν κυρίως σε φορολογικούς παραδείσους (πχ Παναμάς, Σιγκαπούρη κτλ.) και σε χώρες σε εμπόλεμη κατάσταση που λάμβαναν οικονομική και ανθρωπιστική βοήθεια όπως η Συρία. Ύστερα από την δημοσιοποίηση εγγράφων όπως τα Panama Papers, έχει καλλιεργηθεί η εντύπωση ότι το «ξέπλυμα» μαύρου χρήματος έχει μετατοπιστεί σε μακρινούς και τροπικούς προορισμούς, πέρα από την δικαιοδοσία των τοπικών αρχών. Αυτό καταδεικνύει και το γεγονός ότι παρόλο που μεγάλα ποσά ξεπλένονται στο έδαφος των ΗΠΑ, αυτές «κραδαίνουν πάντα τους καλύτερους βαθμούς συμμόρφωσης, οι οποίοι τις πιστοποιούν ως την πλέον ακίνδυνη χώρα στον τομέα αυτό³⁷.

Είναι λοιπόν σημαντικό να κρατήσουμε δύο συμπεράσματα για την συνέχεια: α) την σύνδεση μεταξύ οργανωμένου εγκλήματος και του «ξεπλύματος» μαύρου χρήματος και β) την σημασία της διεθνοποίησης των πρακτικών του ΟΕ για «ξέπλυμα», αλλά και των αντεγκληματικών προτύπων. Παρόλο που οι Διεθνείς Οργανισμοί έχουν

---

³² Money Laundering and Terrorist Financing: A Global Threat (no date) U.S. Department of State. Available at: [//2009-2017.state.gov/j/inl/rls/nrcrpt/2003/vol2/html/29843.htm](https://2009-2017.state.gov/j/inl/rls/nrcrpt/2003/vol2/html/29843.htm). Schott Paul Alan (2006), Reference Guide to Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism Word Bank, Washington. Σελ. 5-6

³³ Unger, B. and Linde, D. van der (2013). Σελ. 21-22

³⁴ Βασιλαντωνοπούλου (2019). Σελ. 263. Ναμίας, Ο. (2007). Ο ρόλος και η ευθύνη του χρηματοπιστωτικού συστήματος στο ξέπλυμα βρώμικου χρήματος. Στο Ένωση Ελλήνων Ποινικολόγων, Ξέπλυμα βρώμικου χρήματος «καθαρή» ή ελεύθερη κοινωνία. Αθήνα-Κομοτηνή: Εκδόσεις Αντ.Ν.Σάκκουλα. Σελ. 383-384

³⁵ Unger and Linde (2013). Σελ. 24-25

³⁶ Financial Action Task Force (2003), FATF 40 Recommendations, Paris. <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/recommendations/FATF%20Standards%20-%2040%20Recommendations%20rc.pdf>

³⁷ Βασιλαντωνοπούλου (2019) Σελ. 269

υιοθετήσει το αφήγημα ότι «το ξέπλυμα βρόμικου χρήματος λειτουργεί συνεκτικά, ενώνοντας «την Αλ Κάιντα, τους κολομβιανούς εμπόρους ναρκωτικών, την Credit Suisse και τα στελέχη της Enron³⁸», θα ασχοληθούμε μόνο με την χρήση του τουρισμού ως όχημα «ξεπλύματος» από το ΟΕ. Σε επόμενο κεφάλαιο θα αναλύσουμε διάφορους τομείς στην τουριστική βιομηχανία (καζίνο, ακίνητα, e-commerce) στους οποίους δρουν οι τοπικές, αλλά και οι διεθνείς, μαφίες. Έτσι, θα είναι πιο εύκολο να κατανοήσουμε την πολυπλοκότητα του φαινομένου και την συμβιωτική σχέση νόμιμης και παράνομης οικονομίας³⁹ σε περιοχές μεγάλης τουριστικής κίνησης.

1.2 Μέθοδοι Νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες

Στην Ελλάδα ο νόμος 4557/2018 αποτελεί τον κύριο νομοθετικό πλαίσιο για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, ενσωματώνοντας τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις διεθνείς πρακτικές⁴⁰. Ο παρών νόμος αποσκοπεί στην εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας με την Οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαΐου 2015, η οποία αφορά στην πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Παράλληλα, λαμβάνει υπόψη τον Κανονισμό (ΕΕ) 2015/847 σχετικά με τις πληροφορίες που συνοδεύουν τις μεταφορές χρηματικών ποσών, ενισχύοντας τη διαφάνεια στις συναλλαγές.

Το νέο νομοθετικό πλαίσιο αντικαθιστά τον ν. 3691/2008, ο οποίος, αν και είχε ενσωματώσει προηγούμενες ενωσιακές οδηγίες (2005/60/ΕΚ και 2006/70/ΕΚ) και τις συστάσεις της Ομάδας Χρηματοπιστωτικής Δράσης (FATF), είχε υποστεί διαδοχικές τροποποιήσεις, οδηγώντας σε απώλεια συστηματικής και ορολογικής συνοχής. Οι τροποποιήσεις αυτές, όπως εκείνες των ν. 3875/2010, 3932/2011 και 4478/2017, αντιμετώπισαν επιμέρους αδυναμίες, χωρίς όμως να εξασφαλίζουν την ενιαία αντιμετώπιση των ζητημάτων που άπτονται της καταπολέμησης της

---

³⁸ Στο ίδιο, σελ. 272

³⁹ Οι Lemieux και Felson (2011) επισημαίνουν τον μοναδικό ρόλο του τουρισμού στο διακρατικό έγκλημα, αναφέροντας ότι οι τουριστικοί προορισμοί, όπως και οι μεγάλες πόλεις, διαθέτουν χαρακτηριστικά που διευκολύνουν τις εγκληματικές δραστηριότητες. Ο Ryan (1993) επεκτείνει αυτήν την άποψη, εξηγώντας ότι οι περιοχές μαζικού τουρισμού συχνά χρησιμεύουν ως χώροι εγκλήματος, παρέχοντας ένα σκηνικό για αρπακτικά εγκλήματα και τρομοκρατία. Αυτοί οι τόποι, όπως τα μπαρ, τα ξενοδοχεία και τα νυχτερινά κέντρα, δημιουργούν ευκαιρίες για τους εγκληματίες να συγκλίνουν, να σχεδιάσουν και να πραγματοποιήσουν παράνομες δραστηριότητες διακριτικά. Η μελέτη προτείνει ότι τα θέρετρα μαζικού τουρισμού διαθέτουν τέσσερα βασικά χαρακτηριστικά που τα καθιστούν ευνοϊκά για το διακρατικό έγκλημα, όπως το να χρησιμεύουν ως πρόσφορο για εγκληματικές επιχειρήσεις και να διευκολύνουν την δικτύωση των εγκληματιών. Norio, E. (2021). Why are tourist resorts attractive for transnational crime? The case of the Mayan Riviera. *Tourism Critiques*, Vol. 2 No. 1, 38-73. <https://doi.org/10.1108/TRC-10-2020-0019>

⁴⁰ Αιτιολογική έκθεση στο σχέδιο νόμου «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2015/849) και άλλες διατάξεις» <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/p-nomoes-eis-sunolo.pdf>

νομιμοποίησης εσόδων και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Ο νόμος προβλέπει αυστηρούς ελέγχους για τους φορείς που υπόκεινται στον νόμο, συμπεριλαμβανομένων των τραπεζών, των χρηματοπιστωτικών οργανισμών και των επαγγελματιών που δραστηριοποιούνται σε ευαίσθητους τομείς. Η νομιμοποίηση χρημάτων από παράνομες δραστηριότητες προβλέπεται στην ελληνική ποινική σφαίρα ως συμπληρωματική άλλων εγκλημάτων και ως εργαλείο των ΟΕ. Ο νόμος 4557/2018 ορίζει ως "βασικά αδικήματα" τα εξής: α) Η συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, όπως ορίζεται από το άρθρο 187 του Ποινικού Κώδικα, β)

Τρομοκρατικές ενέργειες και η χρηματοδότησή τους, όπως ορίζεται από το άρθρο 187Α του Ποινικού Κώδικα, γ) Δωροληψία και δωροδοκία υπαλλήλου, σύμφωνα με τα άρθρα 235 και 236 του Ποινικού Κώδικα, δ) Εμπορία επιρροής-μεσάζοντες και δωροληψία και δωροδοκία στον ιδιωτικό τομέα, όπως ορίζεται από τα άρθρα 237Α και 237Β του Ποινικού Κώδικα, ε) Δωροληψία και δωροδοκία πολιτικών προσώπων και δικαστικών λειτουργών, σύμφωνα με τα άρθρα 159, 159Α και 237 του Ποινικού Κώδικα.

Οι δράστες έχουν μάθει να προσαρμόζονται και να αλλάζουν εύκολα τακτικές όσον αφορά το «ξέπλυμα». Αυτό οδηγεί σε όλο και πιο εξελιγμένες και ρευστές πηγές «εισαγωγής» μαύρου χρήματος στην νόμιμη αγορά. Όμως, η μέθοδος παραμένει εν πολλής η ίδια και εξελίσσεται σε τρεις φάσεις⁴¹ (μοντέλο τριών φάσεων της Αμερικής) : την τοποθέτηση, τη στρωματοποίηση και την ενσωμάτωση. Κάθε φάση του ξεπλύματος χρημάτων χαρακτηρίζεται από εξαιρετική πολυπλοκότητα και προσαρμοστικότητα, καθώς οι εγκληματίες αξιοποιούν καινοτόμες τεχνικές για να αποφεύγουν την ανίχνευση⁴². Από τη φυσική εισαγωγή μετρητών στο χρηματοπιστωτικό σύστημα μέχρι τις διαδοχικές συναλλαγές και τη νομιμοποίηση μέσω επενδύσεων και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, οι τακτικές ξεπλύματος εξελίσσονται διαρκώς. Η παρακάτω ανάλυση επιχειρεί να εξηγήσει τις τρεις φάσεις της διαδικασίας και τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται από το ΟΕ.

Πρώτη Φάση: Τοποθέτηση-Placement

Κατά την αρχική αυτή φάση, η τοποθέτησης συνίσταται στην εισαγωγή μεγάλων χρηματικών ποσών από το οργανωμένο έγκλημα στο χρηματοπιστωτικό σύστημα⁴³. Περιλαμβάνει τη φυσική απαλλαγή από μεγάλα χρηματικά ποσά που είναι σε μορφή μετρητών και την μεταφορά τους σε κάποια χρηματοοικονομική ροή ώστε να μπορούν να στρωματοποιήσουν τα παράνομα κέρδη⁴⁴. Στοχεύει να μετατρέψει τα κεφάλαια που πρόκειται να ξεπλυθούν από χαρτονομίσματα σε ψηφιακή μορφή

⁴¹ Οπ. Π, Οββαδίας (2007). Σελ. 382

⁴² Καραδήμας & Καραδήμα (2015). Σελ. 61-62

⁴³ Cox, D. (2014) Handbook of Anti-Money Laundering. Wiley. Σελ. 15
<https://books.google.fr/books?id=b7okBQAAQBAJ>.

⁴⁴ Το ίδιο.

ή σε επιταγές⁴⁵. Σύμφωνα με την Ιντερπόλ «εγκληματικές συμμορίες μετακινούν παράνομα αποκτηθέντα κεφάλαια σε όλο τον κόσμο χρησιμοποιώντας τράπεζες, εταιρείες κελύφη, ενδιάμεσους και μεταδότες χρημάτων (money transmitters), προσπαθώντας να ενσωματώσουν τα παράνομα κεφάλαια σε νόμιμες επιχειρήσεις και οικονομίες. Σήμερα, οι "Μεταφορείς παράνομου χρήματος" παίζουν καθοριστικό ρόλο σε αυτό το πλαίσιο. Αυτοί είναι άνθρωποι που δρουν ως ενδιάμεσοι για τις εγκληματικές συμμορίες, ακόμα και όταν δεν γνωρίζουν ότι ξεπλένουν παράνομα κεφάλαια.»

Σύμφωνα με τον Ιταλό δικαστή Giovanni Falcone, ο οποίος αγωνίστηκε εναντίον των εγκληματικών οργανώσεων στην Ιταλία, αυτή η φάση είναι η πιο σημαντική για τους παραβάτες⁴⁶. Επίσης ο Ιταλό δικαστή Giovanni Falcone, ο οποίος πολέμησε εναντίον εγκληματικών οργανώσεων στην Ιταλία, επισήμανε την σημαίνουσα σημασία αυτής της φάσης. Ένα χρόνο πριν από τη δολοφονία του στις 23 Μαΐου 1992 ανέφερε: «Αν μια μέρα ήμασταν σε θέση να στερήσουμε τις εγκληματικές οργανώσεις από την δυνατότητα της τοποθέτησης... θα αφαιρούσαμε ένα από τα κύρια ατού τους⁴⁷». Σε αυτό το στάδιο οι μέθοδοι περιλαμβάνουν⁴⁸: α) την προσθήκη κεφαλαίων σε νόμιμα έσοδα μιας εταιρείας, ειδικά εκείνων που έχουν ελάχιστο ή καθόλου μεταβλητό κόστος, β) Ψεύτικα τιμολόγια, γ) Smurfing, που συνίσταται την κατάθεση ποσών κάτω από το όριο ανίχνευσης AML σε τραπεζικούς λογαριασμούς ή μέσω πιστωτικών καρτών, ποσά που στη συνέχεια θα χρησιμοποιηθούν για την πληρωμή εξόδων κ.λπ., δ) απόκρυψη της ταυτότητας του πραγματικού δικαιούχου μέσω Trust και υπεράκτιων εταιρειών, ε) εξαγωγή μικρών ποσών μετρητών κάτω από το όριο της τελωνειακής ανίχνευσης και κατάθεσή τους σε λογαριασμούς ξένων τραπεζών.

Δεύτερη Φάση: Στρωματοποίηση-layering

Η φάση της στρωματοποίησης είναι εκείνη η φάση κατά την οποία τα χρήματα περνούν μέσω μιας σειράς οικονομικών συναλλαγών με στόχο την απόκρυψη της προέλευσής τους όσο το δυνατόν καλύτερα την προέλευσή τους. Για να αποκρύψουν την προέλευσή τους, οι εγκληματίες προσφεύγουν σε αλυσιδωτές χρηματοοικονομικές συναλλαγές, που τις περισσότερες φορές πραγματοποιούνται με πολύ γρήγορους ρυθμούς και μεταξύ πολλών χωρών⁴⁹. Αυτό συνεπάγεται τον πολλαπλασιασμό των μεταφορών και των μετατροπών σε διάφορα χρηματοπιστωτικά προϊόντα (επιταγές, πίστωση, γραμμάτιο, ομόλογα, μετοχές, ταξιδιωτικές επιταγές, αγορά τίτλων), καθιστώντας τες πολύπλοκες και αδιαφανείς

⁴⁵ FATF (2003-2004), Money Laundering Typologies 2003-2004, <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Methodsand Trends/Moneylaunderingtypologies2003-2004.html>

⁴⁶ Βιδάλη, Σ. (2019). Όψεις της ανάκρισης σε υποθέσεις εγκλημάτων των ισχυρών και οργανωμένου εγκλήματος. Στο Σ. Βιδάλη, Ν. Κ. Κουλούρης & Χ. Παπαχαράλαμπος (Επιμ.), Εγκλήματα των ισχυρών: Διαφθορά, οικονομικό και οργανωμένο έγκλημα (σσ. 307–333). Αθήνα: Εκδόσεις ΕΑΠ. Σελ. 318-319

⁴⁷ Iuer A., Samociuk M. (2006), Fraud and corruption, prevention and detection, Gower.

⁴⁸ Οπ.π, FATF (2003-2004).

⁴⁹ Cox, D. (2014). Σελ. 17

προκειμένου να αποκρύψουν τα ίχνη των βρώμικων κεφαλαίων⁵⁰. Η ταχύτητα και η παγκοσμιοποίηση των ηλεκτρονικών δικτύων μεταφοράς κεφαλαίων επιτρέπουν στους εγκληματίες να επωφεληθούν από τα πλεονεκτήματά τους που συμβάλλουν στη μείωση των λογιστικών ιχνών στο ελάχιστο και στην αύξηση της ανωνυμίας δεδομένου του μεγάλου ημερήσιου όγκου εργασιών⁵¹.

Ενώ τα τρία στάδια του ξεπλύματος χρήματος ισχύουν και για τα κρυπτονομίσματα⁵², η στρωματοποίηση είναι το πιο σύνηθες σημείο εισόδου για τα κρυπτονομίσματα, καθώς οι εγκληματίες το χρησιμοποιούν παράλληλα με το παραδοσιακό χρηματοπιστωτικό σύστημα για να συγκαλύψουν την προέλευση των κεφαλαίων τους.

Οι τακτικές στρωματοποίησης⁵³ περιλαμβάνουν τρεις κύριες μεθόδους. Πρώτον το Chain-hopping, δηλαδή διαδοχικές μετατροπές κεφαλαίων σε διαφορετικά κρυπτονομίσματα, με αποστολή των κεφαλαίων από το ένα blockchain στο άλλο· δεύτερον, το συνδυασμό ή την ανάμειξη, όπου οι συναλλαγές συνδυάζονται σε διαφορετικές πλατφόρμες, καθιστώντας δύσκολη τη συσχέτιση μιας συγκεκριμένης συναλλαγής με έναν λογαριασμό ή δικαιούχο· και τρίτον την ανακύκλωση, που περιλαμβάνει την κατάθεση χρημάτων σε τράπεζα, την αγορά και πώληση κρυπτονομισμάτων και την κατάθεση των εσόδων σε διαφορετική τράπεζα ή λογαριασμό.

---

⁵⁰ Οπ. Π, Οββαδίας (2007). Σελ. 382

⁵¹ Σύμφωνα με το ΑΝΤ « οι τράπεζες είναι ιδιαίτερα ελκυστικές για τους εγκληματίες όσον αφορά την απόκρυψη παράνομων εσόδων και αντιμετωπίζουν αυξημένες απειλές για διάφορους λόγους: διαθέτουν παγκόσμια εμβέλεια τόσο εγχώρια όσο και μέσω υποκαταστημάτων και θυγατρικών, υψηλό όγκο και ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, μεγάλη ποικιλία προϊόντων/υπηρεσιών, όπως η αλληλόχρηη τραπεζική (correspondent banking) και η χρηματοδότηση του εμπορίου (trade finance), που ενέχουν υψηλούς κινδύνους ξεπλύματος χρημάτων, χαμηλότερο κόστος, καθώς και ευκολία πρόσβασης και ταχύτητα στις συναλλαγές.» International Monetary Fund. Legal Dept. (2023). Background Paper II: AML/CFT Risk-Based Supervision of Banks—The Impact of Financial Integrity Failures on Financial Stability. Policy Papers, 2023(053), A002. Retrieved Nov 16, 2024, from <https://doi.org/10.5089/9798400260438.007.A002>

⁵² Σύμφωνα με την Καθημερινή, τα κρυπτονομίσματα είναι «ψηφιακά ή αλλιώς εικονικά νομίσματα που χρησιμοποιούν ένα ηλεκτρονικό καθολικό (ένα είδος βιβλίου ή καταλόγου) με ισχυρή κρυπτογράφηση και από εκεί έλκουν και το όνομά τους. Για τη διαδικασία της κρυπτογράφησης – δηλαδή της κωδικοποίησης των πληροφοριών– τα κρυπτονομίσματα χρησιμοποιούν το blockchain ως την υποκείμενη τεχνολογία για την καταγραφή, την επαλήθευση και την ασφάλεια των δεδομένων και των συναλλαγών. Ουσιαστικά ένα κρυπτονόμισμα είναι μια μορφή πληρωμής με την οποία οι άνθρωποι μπορούν να αγοράζουν αγαθά και υπηρεσίες. Για παράδειγμα, η πρώτη καταγεγραμμένη επίσημη χρήση του bitcoin για εμπορική συναλλαγή ήταν το 2010, όταν ένας κάτοικος της Φλόριντα στις Ηνωμένες Πολιτείες αντάλλαξε τα bitcoins του για να πάρει δύο πίτσες. Εάν τα είχε διακρατήσει μέχρι τον Νοέμβριο του 2021, θα μπορούσε να τα είχε πουλήσει για 138.000 δολάρια, ενώ ακόμα και σήμερα θα έπαιρνε λίγο πάνω ή κάτω από 40.000 δολάρια (αντί για τις δύο πίτσες). Φυσικά, όλα αυτά με την εκ των υστέρων γνώση του παρόντος, αλλά το παράδειγμα είναι ενδεικτικό της πορείας που έχει διανυθεί έκτοτε». Καθημερινή. (2022, Ιούνιος 18). Κρυπτονομίσματα: Τι είναι και γιατί πέφτουν. Ανακτήθηκε από <https://www.kathimerini.gr/economy/561927424/kryptonomismata-ti-einai-kai-giati-peftoy/>

⁵³ Οπ. π, FATF (2003-2004).

Τρίτη Φάση: Ενσωμάτωση-intergration

Η Ενστρωμάτωση είναι η λειτουργία που στοχεύει στην τοποθέτηση και ενσωμάτωση του ανακυκλωμένου μαύρου χρήματος σε νόμιμες δραστηριότητες στην οικονομία τρίτων χωρών ή στις χώρες προέλευσης του μαύρου χρήματος⁵⁴. Με άλλα λόγια, είναι η πράξη της «ένεσης» χρημάτων στην νόμιμη οικονομία. Η Ενστρωμάτωση είναι δυνατό με διάφορους τρόπους. Μέσω της απόκτησης ακινήτων ή εταιρειών, κατά προτίμηση εισηγμένων στο χρηματιστήριο, και πολυτελών αγαθών οι εγκληματίες αποφεύγουν την προσοχή των αρχών και μπορούν πλέον να απολαύσουν τους καρπούς των δραστηριοτήτων τους με νόμιμο τρόπο⁵⁵.

Τακτικές ενσωμάτωσης⁵⁶⁵⁷ αποτελούν πρακτικές όπως η εικονική εργασία, όπου τα παράνομα χρήματα μετατρέπονται σε μισθούς από πλασματικές θέσεις εργασίας, προσφέροντας την ψευδαίσθηση ενός νόμιμου εισοδήματος. Παράλληλα, χρησιμοποιούνται εταιρείες για τη χορήγηση δανείων σε διευθυντές ή μετόχους, τα οποία δεν προβλέπεται να επιστραφούν, καθιστώντας τα ουσιαστικά ως μηχανισμούς άντλησης "καθαρού" χρήματος. Μία ακόμη συνηθισμένη πρακτική είναι η καταβολή μερισμάτων σε μετόχους εταιρειών που ελέγχονται από εγκληματίες, εξυπηρετώντας την εξωτερική εμφάνιση νομιμότητας στη μεταφορά μεγάλων ποσών. Επιπλέον, οι εγκληματικές οργανώσεις συχνά διοχετεύουν τα παράνομα κεφάλαια στον τζίρο επιχειρήσεων που συνεργάζονται μαζί τους ή ανήκουν στους ίδιους. Τέτοιες επιχειρήσεις μπορεί να είναι πιτσαρίες, κοσμηματοπωλεία, καζίνο ή ξενοδοχεία, όπου τα παράνομα χρήματα εμφανίζονται ως νόμιμα έσοδα. Επιπλέον, ένας ιδιαίτερα δημοφιλής τρόπος ενσωμάτωσης είναι η δήλωση ψευδών κερδών από τυχερά παιχνίδια. Με τη συνεργασία διαχειριστών καζίνο, παράνομα ποσά εισάγονται στο σύστημα ως κέρδη από παιχνίδια, προσφέροντας νομιμοφάνεια στις ροές χρημάτων. Παράλληλα, οι δημοπρασίες έργων τέχνης αποτελούν ένα ακόμη μέσο για τη νομιμοποίηση χρημάτων, καθώς τα έργα τέχνης έχουν συχνά δύσκολα αποτιμήσιμη αξία, γεγονός που τα καθιστά ιδανικά για τη συγκάλυψη παράνομων ποσών.

Στο παρακάτω σχήμα παρατηρούμε τη διαδρομή που ακολουθούν τα έσοδα από παράνομες δραστηριότητες για τη νομιμοποίησή τους. Αρχικά, τα χρήματα τοποθετούνται σε έναν λογαριασμό στην Καραϊβική, στη συνέχεια μεταφέρονται μέσω λογαριασμών σε χώρες όπως η Γερμανία και το Μονακό, όπου διασπώνται σε μικρότερα ποσά και κατανέμονται σε πολλούς λογαριασμούς στην Ελβετία. Τέλος, τα χρήματα συγκεντρώνονται στην Αυστρία και επιστρέφουν στην Κολομβία μέσω επενδύσεων, δίνοντας την ψευδαίσθηση νόμιμης προέλευσης.

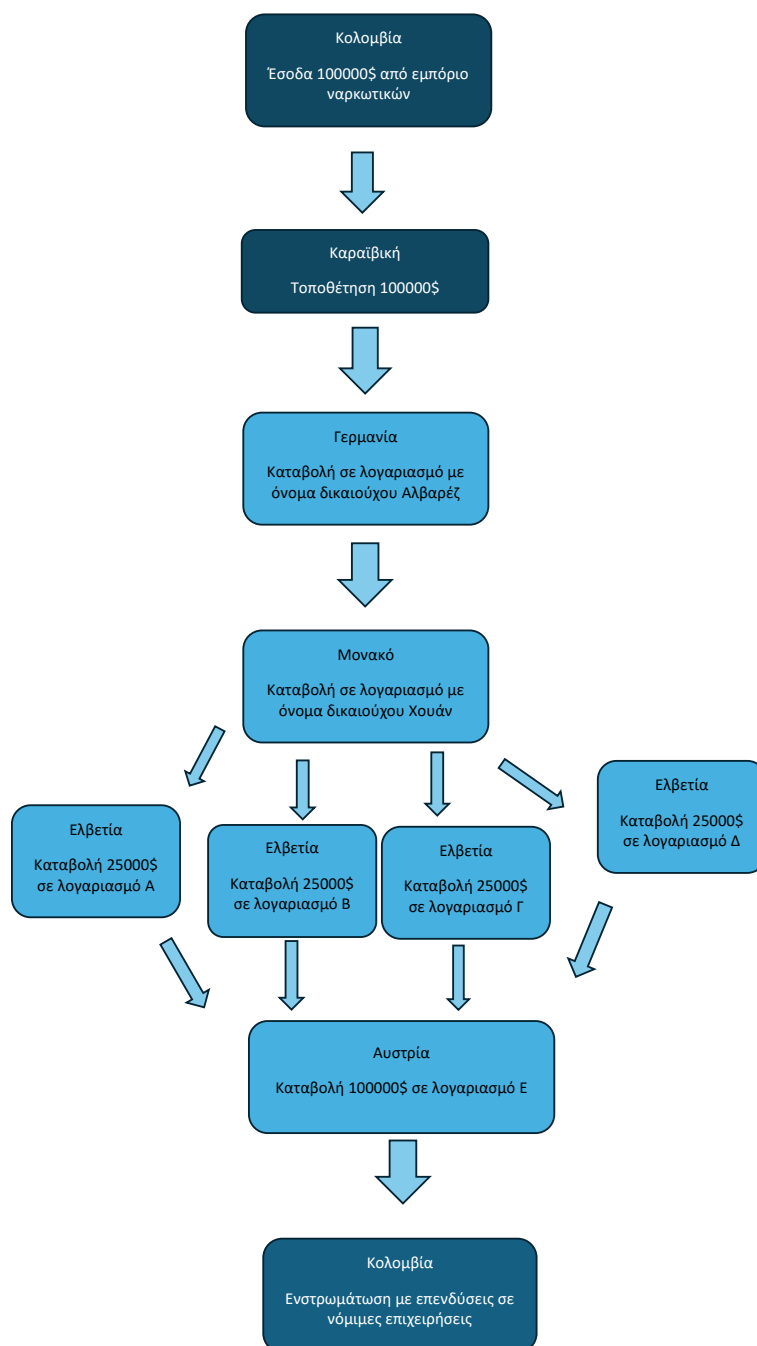
---

⁵⁴ Ναμίας (2007). Σελ. 382

⁵⁵ Brazier, I. (no date) 'Lutte Contre Le Blanchiment D'argent Et Le Financement Du Terrorisme'. Σελ. 3

⁵⁶ Οπ. Π.

⁵⁷ Οπ. Π, Brazier, I.

Πίνακας 1 Παράδειγμα «ξεπλύματος» από το καρτέλ Calí μέσω τράπεζας⁵⁸

1.3 Η συμβιωτική σχέση μαύρου χρήματος και νόμιμης οικονομίας

Το ξέπλυμα μαύρου χρήματος διαμορφώνει μια σύνθετη σχέση μεταξύ της νόμιμης και της παράνομης οικονομίας, καθώς οι ομάδες οργανωμένου εγκλήματος διεισδύουν σε νόμιμες

⁵⁸ Οπ. Π, Brazier, Ι. Σελ. 4

δραστηριότητες για να νομιμοποιήσουν τα έσοδά τους⁵⁹. Ερευνητές υποστηρίζουν ότι αυτή η πρακτική δεν είναι μόνο ευκαιριακή, αλλά αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό της λειτουργίας των εγκληματικών οργανώσεων⁶⁰. Οι παράνομες δραστηριότητες, ενώ συχνά είναι προσοδοφόρες, δεν παρέχουν αρκετές επενδυτικές ευκαιρίες για τη διαχείριση και την ανάπτυξη των εσόδων από το έγκλημα. Έτσι, οι οργανώσεις στρέφονται στη νόμιμη οικονομία για να επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους και να ξεπλύνουν τα παράνομα έσοδά τους⁶¹. Μέσα από αυτές τις δραστηριότητες, επιτυγχάνεται η «νομιμοποίηση» των παράνομων κερδών, τα οποία επανεπενδύονται σε περισσότερες δραστηριότητες που μοιάζουν νομότυπες, ενισχύοντας την παρουσία των εγκληματικών οργανώσεων στη νόμιμη οικονομία⁶².

Η διείσδυση στη νόμιμη οικονομία δεν περιορίζεται στη μεταμίσχωση παράνομων δραστηριοτήτων, αλλά συχνά οι εγκληματικές οργανώσεις λειτουργούν σαν νόμιμες επιχειρήσεις. Προσαρμόζονται στους κανόνες της αγοράς και αποκτούν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που βασίζεται, ωστόσο, σε ανήθικες και παράνομες πρακτικές⁶³. Η νομιμοφανής αυτή λειτουργία δυσκολεύει τον διαχωρισμό μεταξύ της νόμιμης και της παράνομης οικονομίας⁶⁴. Ουσιαστικά, η οικονομική δραστηριότητα κατανέμεται σε ένα φάσμα, όπου οι άκρες αντιστοιχούν απόλυτα στη νομιμότητα ή την παρανομία, αλλά ενδιάμεσα υπάρχει μια γκρίζα ζώνη.

Σε αυτή τη γκρίζα ζώνη, οι εγκληματικές οργανώσεις αξιοποιούν νόμιμες δραστηριότητες που, ενώ φαίνονται σύννομες, οργανώνονται με παράνομο τρόπο⁶⁵. Οι δραστηριότητες αυτές περιλαμβάνουν τη δημιουργία επιχειρήσεων-βιτρίνας, την απόκτηση μετοχών σε υπαρκτές επιχειρήσεις ή τη συνεργασία με νόμιμους επιχειρηματίες. Η συνεργασία αυτή μπορεί να έχει δύο μορφές: παθητική, όταν οι νόμιμες επιχειρήσεις υποκύπτουν σε απειλές ή φόβο αντιποίνων, και ενεργητική, όταν υπάρχει συμφωνία ή συνεταιρισμός μεταξύ των εγκληματιών και των επιχειρηματιών⁶⁶. Τα μέλη των ομάδων οργανωμένου εγκλήματος, εκμεταλλευόμενα την ανάγκη για οικονομική ανάκαμψη, μπορεί να προσεγγίζουν επιχειρηματίες που βρίσκονται σε δύσκολη οικονομική θέση, προσφέροντάς τους «ευκαιρίες» για ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους και αύξηση των οικονομικών τους απολαβών⁶⁷. Αυτές οι «ευκαιρίες» συχνά περιλαμβάνουν τη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων μέσω παράνομων δραστηριοτήτων ή την εισχώρηση των

---

⁵⁹ 28. Σταμούλη, Ε. (2019). Οργανωμένο έγκλημα, παράνομες αγορές και διαφθορά στην Ελλάδα. Στο Βιδάλη, Σ., Κουλούρης, Ν., & Παπαχαράλαμπος, Χ. (Επιμ.), *Εγκλήματα των ισχυρών*. Αθήνα: Εκδόσεις ΕΑΠ. Σελ. 214-215

⁶⁰ Riccardi, M., Berlusconi, G. (eds.), (2016), *Organised crime in European Businesses: Organised crime and the legal economy*. Σελ. 3-4

⁶¹ Chappez Jean. La lutte internationale contre le blanchiment des capitaux d'origine illicite et le financement du terrorisme. In: *Annuaire français de droit international*, volume 49, 2003. pp. 542-562. Σελ. 543

⁶² Riccardi, M., Berlusconi, G. (eds.), (2016). Σελ. 3

⁶³ Το ίδιο. Σελ. 4

⁶⁴ Σύμφωνα με τη Βιδάλη, «το οργανωμένο έγκλημα, ως επιχείρηση και κοινωνικό φαινόμενο, ακολουθεί τις αλλαγές της οικονομίας και της αγοράς εργασίας». «Η πορεία προς το οργανωμένο έγκλημα», Το Βήμα (19.07.2009), διαθέσιμο στο: <<http://www.tovima.gr/default.asp?pid=46&ct=114&artId=266024&dt=19/07/2009>>.

⁶⁵ Οπ. Π, Riccardi, M., Berlusconi, G. (eds.), (2016). Σελ. 4

⁶⁶ Το ίδιο.

⁶⁷ Οπ. Π, Riccardi, M., Berlusconi, G. (eds.), (2016).

εγκληματικών οργανώσεων στην επιχείρηση ως μέτοχοι ή συνεργάτες, με αντάλλαγμα το ξέπλυμα παράνομων κερδών.

Σύμφωνα με την Σταμούλη⁶⁸, η λειτουργία των παράνομων αγορών στη σημερινή πραγματικότητα καθίσταται κατανοητή μέσα από το πρίσμα των κοινωνικοοικονομικών συγκυριών, όπως η παγκοσμιοποιημένη αγορά, οι καταναλωτικές συνήθειες και τάσεις, καθώς και η άνοδος της τεχνολογίας. Οι οργανωμένες εγκληματικές δραστηριότητες είναι πρωτίστως επιχειρηματικές δραστηριότητες, καθώς το στοιχείο της οργάνωσης (ένωση ατόμων, καταμερισμός εργασιών, διάρκεια και δομή της δραστηριότητας) και το στοιχείο του οικονομικού σκοπού αυτής αποτελούν συστατικά στοιχεία και της νόμιμης επιχείρησης⁶⁹.

Επιπλέον η Σταμούλη αναφέρει ότι «ο καπιταλισμός, ως σύστημα, δεν θα μπορούσε να επιβιώνει και να αυτοσυντηρείται χωρίς να δημιουργεί ανάγκες κατανάλωσης. Οι καταναλωτικές ανάγκες για παράνομα προϊόντα και υπηρεσίες αποτελούν τον πυρήνα διαμόρφωσης και αναπαραγωγής του οργανωμένου εγκλήματος (Ο.Ε.)⁷⁰». Όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν οι Αντωνόπουλος και Παπανικολάου⁷¹, το Ο.Ε. «δεν είναι παρά ακόμη ένα πεδίο κοινωνικής δραστηριότητας το οποίο οργανώνεται από τις οικείες σε όλους πολεμικές ιαχές του σύγχρονου καπιταλισμού – “επιχειρηματικότητα!”, “κέρδος!”».

Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η σικελική Μαφία τον 19ο αιώνα, που εκμεταλλεύτηκε το κενό εξουσίας και τις κοινωνικοοικονομικές συγκυρίες, λειτουργώντας παράλληλα ως οργάνωση εξουσίας και οικονομικής δραστηριότητας⁷². «Η Μαφία εκμεταλλεύτηκε το κενό εξουσίας, καθώς και τις ιδιαίτερες κοινωνικοοικονομικές συγκυρίες, όπως τη μετάβαση από τη φεουδαρχία στην καπιταλιστική οικονομία, και λειτούργησε ως «ένα εξω-κρατικό σύστημα οργάνωσης, εξουσίας και οικονομικής δραστηριότητας», καθώς και ως επιχείρηση ιδιωτικής προστασίας. Η προστασία αυτή περιλάμβανε, μεταξύ άλλων, την εξασφάλιση εργασίας και τη διαμεσολάβηση στην οικονομική ζωή⁷³». Αυτή η διείσδυση της παρανομίας στη νόμιμη οικονομία έχει σοβαρές συνέπειες, όπως η υπονόμηση της διαφάνειας, η αποσταθεροποίηση των αγορών και η αύξηση της διαφθοράς. Η αντιμετώπιση του φαινομένου απαιτεί ισχυρούς θεσμούς, αυστηρό ρυθμιστικό πλαίσιο και συνεργασία μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για τη διασφάλιση της οικονομικής ακεραιότητας⁷⁴.

Σε αυτή την εργασία θα επικεντρωθούμε στην βιομηχανία του τουρισμού και στα τουριστικά θέρετρα ως περιοχές αυξημένης επικινδυνότητας για την νομιμοποίηση «μαύρου» χρήματος. Στο επόμενο κεφάλαιο θα αναλύσουμε τους λόγους που οι

⁶⁸ Σταμούλη Ε. (2019), Οργανωμένο έγκλημα, παράνομες αγορές και διαφθορά στην Ελλάδα. Στο Βιδάλη, Σ & Κουλούρης, Ν. & Παπαχαράλαμπος, Χ. (Επίμ.) Έγκλήματα των ισχυρών. Αθήνα: Εκδόσεις ΕΑΠ. Σελ. 215-216

⁶⁹ Το ίδιο.

⁷⁰ Οπ. Π

⁷¹ Αντωνόπουλος, Γ., & Παπανικολάου, Γ. (2016). «Καπιταλισμός χωρίς άδεια»: Η ελληνική περίπτωση. Στο Μ. Γασπαρινάτου (Επιμ.), Έγκλημα και ποινική καταστολή σε εποχή κρίσης. Τιμητικός τόμος για τον καθηγητή Νέστορα Κουράκη (σελ. 955). Αντ. Ν. Σάκκουλας. Σελ. 956

⁷² Οπ. Σταμούλη Ε. (2019).

⁷³ Οπ. Π, Σταμούλη Ε. (2019). Σελ. 216

⁷⁴ Οπ. Π Αντωνόπουλος, Γ., & Παπανικολάου, Γ. (2016).

τουριστικές περιοχές προσφέροντα ως πρόσφορο έδαφος για το ΟΕ. Θα εξηγήσουμε πως τα χαρακτηριστικά της βιομηχανίας του τουρισμού, καθώς και η γεωγραφία των τουριστικών θέρετρων, αποτελούν πλεονεκτήματα για τις διαδικασίες της νομιμοποίησης.

1.4 Τα τουριστικά θέρετρα ως hot-spots του οργανωμένου εγκλήματος

Το ΟΕ έχει επεκταθεί σε πολλές νόμιμες επιχειρήσεις και πολλοί τομείς της οικονομίας είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι⁷⁵. Οι επενδύσεις σε τουριστικές επιχειρήσεις και σε ακίνητα σε τουριστικές περιοχές αποτελούν δημοφιλής τακτική ενσωμάτωσης μαύρου χρήματος⁷⁶. Επιπλέον, οι περιοχές με μεγάλη τουριστική κίνηση έχουν αποδειχθεί πρόσφορο έδαφος για πληθώρα εγκλημάτων που σχετίζεται με το ΟΕ και προσφέρουν κάποια χρήσιμα χαρακτηριστικά που- όπως στις μεγάλες πόλεις- «συνδράμουν στην εγκληματική δραστηριότητα⁷⁷».

Τα τουριστικά θέρετρα αποτελούν φιλόξενα πεδία δραστηριότητας μαφιόζων και εγκληματιών εδώ και δεκαετίες⁷⁸. Από το Λάς Βέγκας και το Κανκούν⁷⁹ μέχρι την Κυανή Ακτή και την Νότια Ιταλία⁸⁰, οι περιοχές αυτές προσφέρουν μεγάλες ευκαιρίες παράνομου πλουτισμού και εξασφαλίζουν επιχειρηματικές ευκαιρίες για «ξέπλυμα». Ο Norio⁸¹ παραθέτει τέσσερα χαρακτηριστικά των τουριστικών περιοχών που διευκολύνουν το ΟΕ.

Συγκεκριμένα αναφέρει ότι: υπάρχει μεγάλη συγκέντρωση επισκεπτών, εποχιακών εργαζομένων, καθώς και κοινότητες απόδημων. Δηλαδή, οι τουριστικές περιοχές συσσωρεύουν μεγάλο αριθμό αγνώστων με ελάχιστους ή και καθόλου δεσμούς με την τοπική κοινωνία, και αυτό οδηγεί σε μια κατάσταση ανωνυμίας, όπου άγνωστοι δεν ξεχωρίζουν και δεν προκαλούν την προσοχή των αρχών και του τοπικού πληθυσμού. Έτσι, «οι φυγόντες από τη δικαιοσύνη μπορούν εύκολα να προσποιηθούν τους τουρίστες ή τους επιχειρηματίες στον τομέα του τουρισμού», και η μεγάλη συγκέντρωση τουριστών συνεπάγεται σημαντική εισροή κεφαλαίων και ξένου συναλλάγματος. Όπως αναφέρει ο Norio «οι υψηλές οικονομικές ροές συνολικά συμβάλλουν στο να καθίσταται η κυκλοφορία μετρητών

⁷⁵ Οπ. Π, Riccardi, M.,Berlusconi, G. (eds)., (2016). Σελ.1

⁷⁶ Europol: Το οργανωμένο έγκλημα στην Ευρώπη ξεπλένει χρήμα σε ακίνητα και τουρισμό (2024) HuffPost Greece. Available at: https://www.huffingtonpost.gr/entry/europol-to-organomeno-eyklema-sten-europe-xeplenei-chrema-se-akineta-kai-toerismo_gr_660fde8ae4b087003392a29e.

⁷⁷ Ryan, C. (1993), "Crime, violence, terrorism and tourism. An accidental or intrinsic relationship?", Tourism Management, Vol. 14 No. 3, pp. 173-183.available at: www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/026151779390018G)

⁷⁸ «Όπως αναφέρει το Bloomberg, το 41% των πιο σκληρών εγκληματικών οργανώσεων στην Ευρώπη ξεπλένει τα παράνομα έσοδά του αγοράζοντας πολυτελή είδη και επενδύοντας σε επιχειρήσεις real estate, στον τουρισμό και τα κρυπτονομίσματα.» Europol: Το οργανωμένο έγκλημα στην Ευρώπη ξεπλένει χρήμα σε ακίνητα και τουρισμό (2024)

⁷⁹ Norio, E. (2020) 'Why are tourist resorts attractive for transnational crime? The case of the Mayan Riviera'. Emerald Insight. Σελ. 42

⁸⁰ Savona and Riccardi, (2015). Σελ. 202

⁸¹ Norio, 2020, Lemieux and Felson, 2011; Ryan, 1993

και ξένων χρημάτων συνηθισμένα και να κρύβουν παράνομα χρήματα⁸²». Επιπλέον, σύμφωνα με τον Ryan(1993) «οι επενδύσεις σε ακίνητα στον τουριστικό τομέα - σε χώρους όπως μπαρ, εστιατόρια και ξενοδοχεία - παρέχουν μια επιπλέον ευκαιρία να τα εκμεταλλευτούν ως βιτρίνες για τη διάπραξη εγκλημάτων και το ξέπλυμα παράνομων κερδών εγχώρια⁸³», και είναι συχνό φαινόμενο οι τοπικές κοινωνίες να κρύβουν κάτω από το χαλί τέτοιες παράνομες πράξεις από φόβο να σπιλώσουν την καλή φήμη της περιοχής τους⁸⁴. Από την άλλη, υπάρχει μια έντονη παρουσία της αστυνομίας για εγκλήματα του δρόμου. Αυτό όχι μόνο δεν αποθαρρύνουν τους εγκληματίες του ΟΕ, αλλά αντίθετα «μπορεί να συμβάλει στην αίσθηση ασφάλειας των εκπροσώπων των οργανωμένων εγκληματικών ομάδων κατά τη διάρκεια της φυγής τους⁸⁵».

Εύλογα λοιπόν παρατηρούμε ότι παράκτιες περιοχές στην Ευρώπη και πόλεις με μεγάλη τουριστική κίνηση αποτελούν hot-spots επενδύσεων των εγκληματικών οργανώσεων. Μέσω ξενοδοχείων, καζίνο και ακινήτων ανακυκλώνονται μεγάλα ποσά, αποκρύπτοντας την πραγματική πηγή αυτών των εσόδων. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι ο Alcides Ramon Magaña και το Juarez καρτελ. Ο Magaña χρησιμοποίησε το Κανκούν ως έδρα διακίνησης και πώλησης ναρκωτικών⁸⁶. Το εμπόριο κοκαΐνης από την Κολομβία στην Αμερική περνούσε από το Κανκούν, το οποίο εκτός από τουριστικό θέρετρο λειτουργούσε ως κόμβος εμπορίας ναρκωτικών των καρτέλ.

Η σημασία των τουριστικών περιοχών στο ΟΕ και το «ξέπλυμα» μαύρου χρήματος αποτυπώνεται και στα στατιστικά δεδομένα για τον βαθμό διείσδυσης στην πραγματική οικονομία. Σύμφωνα με την Τελική έκθεση του OCP⁸⁷ υπάρχουν περιοχές με υψηλότερο βαθμό διείσδυσης από άλλες. Συγκεκριμένα στην Νότια Ιταλία, Λάτσιο και βορειοδυτική Ιταλία (κυρίως Λομβαρδία), τις παράκτιες περιοχές της Νότιας Γαλλίας- PACA (Provence-Alpes-Côte d'Azur), την Ανδαλουσία και περιοχή της Μαδρίτης, στην Ισπανία, την Νοτιοδυτική Σκωτία και περιοχή του Λονδίνου, στο Ηνωμένο Βασίλειο, και τις περιοχές του Άμστερνταμ και της Ρότερνταμ, στην Ολλανδία.

Οι περιοχές με αυξημένες επενδύσεις από το οργανωμένο έγκλημα παρουσιάζουν κοινά χαρακτηριστικά που τις καθιστούν ελκυστικές. Πρώτον, πολλές από αυτές τις περιοχές έχουν μια μακρά ιστορία ή έναν ριζωμένο παρακλάδι του οργανωμένου εγκλήματος, όπως η νότια Ιταλία, η νότια Γαλλία και η Ανδαλουσία⁸⁸. Δεύτερον, πολλές από αυτές τις περιοχές βρίσκονται κοντά σε σύνορα ή έχουν σημαντικούς λιμένες, κάτι που διευκολύνει τη διεξαγωγή παράνομων εμπορικών

---

⁸² Οπ. Π, Norio, E. (2020)

⁸³ Οπ. Π, Ryan, C. (1993)

⁸⁴ Lemieux, A. and Felson, M. (2011), "Tourist and visitor crime", in Natarajan, M. (Ed.), International Crime and Justice, Cambridge University Press, New York, NY, pp. 223-228.

⁸⁵ Οπ.Π, Norio, E. (2020), Σελ. 40

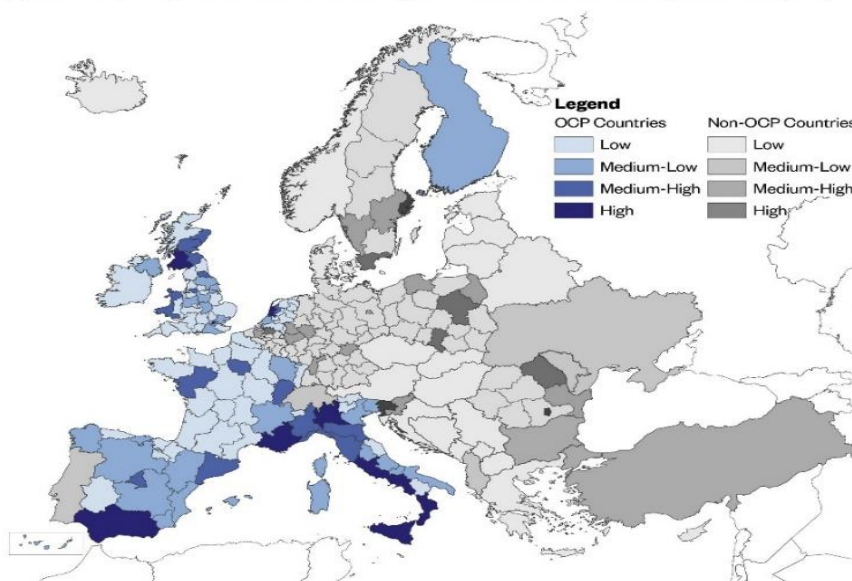
⁸⁶ Το ίδιο, σελ. 45

⁸⁷ Savona, E.U. and Riccardi, M. (Eds) (2015), "From illegal markets to legitimate businesses: the portfolio of organised crime in Europe", Final Report of Project OCP – Organised Crime Portfolio (www.ocportfolio.eu), Transcrime – Università degli Studi di Trento, Trento © 2015, available at: www.int-comp.org/media/1997/ocp-full-report.pdf (accessed 11 September 2019).

⁸⁸ Σοφία Βιδάλη (1997). Σελ. 422.

δραστηριοτήτων⁸⁹. Τρίτον, οι μεγάλες αστικές περιοχές, όπως η Μαδρίτη, το Παρίσι, το Λονδίνο και η Άμστερνταμ, παρέχουν ένα ευρύ φάσμα ευκαιριών για το οργανωμένο έγκλημα, ενώ οι τουριστικές περιοχές ή αυτές κοντά στην ακτή μπορούν να είναι ελκυστικοί προορισμοί για τη λαθρεμπορία και το ξέπλυμα χρήματος⁹⁰. Συνολικά, αυτές οι περιοχές προσφέρουν το κατάλληλο έδαφος για το οργανωμένου εγκλήματος, είτε μέσω της ιστορίας και του πολιτιστικού περιβάλλοντος τους, είτε μέσω της γεωγραφικής τους τοποθεσίας και των οικονομικών ευκαιριών που παρέχουν⁹¹.

Figure 24 - European regions (NUTS 2) with evidence of organised crime investments - Percentages of the country total²³⁰

Source: Transcrime elaboration on DOCI

Table 67 - First three NUTS 2 and NUTS 3 areas in terms of number of references from the DOCI (OCP countries)

Country	NUTS 2	NUTS 3
Finland	Indications of NUTS 2 and NUTS 3 not available	
France	Provence-Alpes-Côte d'Azur; Franche-Comté; Île-de-France	Doubs; Alpes-Maritimes; Paris
Ireland	Southern and Eastern; Border, Midland and Western	Dublin; South-East; West
Italy	Lombardy; Sicily; Calabria	Milano; Roma; Reggio Calabria Palermo
Netherlands	Noord-Holland; Zuid-Holland	Groot-Amsterdam; Groot-Rijnmond; Agglomeratie Haarlem
Spain	Andalusia; Community of Madrid; Catalonia	Madrid; Malaga; Murcia
United Kingdom	South Western Scotland; Inner London; North Eastern Scotland	Glasgow City; Inner London - West; Aberdeen City and Aberdeenshire

Source: Transcrime elaboration on DOCI

230. Classes identified using Jenks natural breaks optimization. Although references to OOGs are available in most countries, in some cases they do not give indications of the relevant NUTS 2 or the number of references with NUTS 2 indication is too low to be meaningful and representative. Therefore, for some countries (Austria, Bulgaria, Cyprus, Czech Republic, Denmark, Estonia, Greece, Croatia, Hungary, Ireland, Lithuania, Luxembourg, Latvia, Malta, Portugal, Slovakia), the national value is reported with the same classes as adopted in Figure 23.

Εικόνα 1 Ευρωπαϊκές περιοχές (NUTS 2) με αποδείξεις επενδύσεων από οργανωμένο έγκλημα - Ποσοστά του συνολικού της χώρας. ΠΗΓΗ: Ernesto U. Savona and Michele Riccardi (2015)

⁸⁹ Savona, E.U. and Riccardi, M. (Eds) (2015). Σελ.12

⁹⁰ Το ίδιο.

⁹¹ Οπ.π, Savona, E.U. and Riccardi, M. (Eds) (2015). Σελ. 151

Όπως παρατηρούμε στον παραπάνω πίνακα, οι περιοχές με την μεγαλύτερη διείσδυση του ΟΕ σε νόμιμες επιχειρήσεις είναι και περιοχές με ακμάζουσα τουριστική βιομηχανία. Οργανώσεις όπως η Καμόρα και η Κόσα Νόστρα φαίνονται να δραστηριοποιούνται στον τομέα του τουρισμού σε διάφορα κράτη⁹².

Συγκεκριμένα, στην Ισπανία, εταιρείες που συνδέονται με τη Σικελική μαφία εντοπίζονται σε περιοχές όπως η Ανδαλουσία, η Γαλικία και η Καταλονία. Στη Γαλλία έχουν εντοπιστεί περιπτώσεις ξεπλύματος χρήματος μέσω καζίνο και ξενοδοχείων, κυρίως στην Κυανή Ακτή και την Κορσική. Επιπλέον, η ενασχόληση της Κόζα Νόστρα με τα καζίνο είναι εμφανής στην Κροατία και στη Ρουμανία, όπου επιχειρεί να επεκτείνει την παρουσία της σε διάφορους τομείς, συμπεριλαμβανομένων του χονδρικού εμπορίου, των μεταφορών και της διαχείρισης απορριμμάτων⁹³.

Επιπλέον, οι επενδύσεις σε ακίνητα προσφέρουν στις ΟΕ ανωνυμία και πιθανά φορολογικά πλεονεκτήματα⁹⁴. Σύνθετα δίκτυα εταιρειών ακινήτων μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να κρυφτούν οι πραγματικοί ιδιοκτήτες των ακινήτων. Αυτό φαίνεται στη χρήση των *société civile immobilières* στη Γαλλία⁹⁵. Τόσο οι επιχειρήσεις τουρισμού όσο και οι επενδύσεις σε ακίνητα είναι κερδοφόρες επιχειρήσεις, προσφέροντας τη δυνατότητα για σημαντικά κέρδη.

Οι επενδύσεις σε ακίνητα, ιδιαίτερα σε περιοχές με υψηλή τουριστική ζήτηση, μπορούν να αποδώσουν σημαντικά κέρδη με την πάροδο του χρόνου. Επιπροσθέτως, οι επιχειρήσεις τουρισμού όσο και οι επενδύσεις σε ακίνητα παρέχουν ευκαιρίες για «ξέπλυμα» μαύρου χρήματος. Συνολικά, οι επενδύσεις σε επιχειρήσεις τουρισμού και σε ακίνητα προσφέροντας ευκαιρίες για κέρδη, ξέπλυμα χρήματος, έλεγχο της τοπικής κοινότητας και διασύνδεση των εγκληματικών δικτύων⁹⁶.

Στο αμέσως επόμενο κεφάλαιο θα αναλύσουμε διεξοδικά τους διάφορους τρόπους νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες στην βιομηχανία του τουρισμού. Είναι σημαντικό να κατανοήσουμε την πολυπλοκότητα και το φάσμα των οικονομικών δραστηριοτήτων που μπορεί να εκμεταλλευτεί το ΟΕ μόνο σε ένα από τους τομείς της νόμιμης οικονομίας.

---

⁹² Οπ. Π, Savona, and Riccardi (2015)

⁹³ Οπ.Π, Savona, E.U. and Riccardi, M. (Eds) (2015). Σελ. 160

⁹⁴ Ferwarda J. and Unger B. (2013), Detecting money laundering in the real estate sector, Research Handbook on Money Laundering, Edward Elgar Publishing. Σελ. 268

⁹⁵ Οπ.Π, Savona, E.U. and Riccardi, M. (Eds) (2015). Σελ. 154-155

⁹⁶ Οπ.Π

Κεφάλαιο 2 Το ξέπλυμα μαύρου χρήματος μέσω του τουρισμού

Σύμφωνα με τον ορισμό του ΟΗΕ- τον οποίο υιοθέτησε το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁹⁷, το οργανωμένο έγκλημα είναι «μια δομημένη ομάδα τριών ή περισσότερων προσώπων που υφίσταται για κάποια χρονικό περίοδο και ενεργεί από κοινού με σκοπό να τελέσει ένα ή περισσότερα σοβαρά εγκλήματα ή αδικήματα που θεσπίζονται σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση, έτσι ώστε να προσπορισθεί, άμεσα ή έμμεσα, οικονομικό ή άλλο υλικό όφελος⁹⁸⁹⁹.»

Σύμφωνα με την Πολιτική Διακήρυξη της Νάπολης και το Παγκόσμιο Σχέδιο Δράσης για το οργανωμένο έγκλημα, η ύπαρξη εγκληματικής οργάνωσης είναι συνδεδεμένη με έξι συγκεκριμένα χαρακτηριστικά¹⁰⁰. Πρέπει να είναι οργανωμένη ομάδα με σκοπό τη διάπραξη εγκλημάτων. Να έχει ιεραρχικές διασυνδέσεις ή/και προσωπικές σχέσεις, όπου οι αρχηγοί της ομάδας ελέγχουν τα μέλη της μέσω ιεραρχικών δομών ή προσωπικών σχέσεων. Να γίνεται χρήση βίας, εκφοβισμού και διαφθοράς και αυτά τα μέσα να χρησιμοποιούνται για την απόκτηση κερδών ή τον έλεγχο περιοχών και αγορών. Να τελεί «ξέπλυμα» παράνομων εσόδων. Οι εγκληματικές ομάδες επιχειρούν το ξέπλυμα των εσόδων τους για περαιτέρω εγκληματική δραστηριότητα και εισβολή στη νόμιμη οικονομία. Επιπλέον, θα πρέπει να επιχειρούν επέκταση σε νέες δραστηριότητες πέραν των εθνικών συνόρων. Οι οργανωμένες εγκληματικές ομάδες επιδιώκουν την επέκταση της δραστηριότητάς τους σε διεθνές επίπεδο. Τέλος, οι μαφίες επιδιώκουν συνεργασία με άλλες ομάδες υπερεθνικού οργανωμένου εγκλήματος¹⁰¹.

Σε αυτό το κεφάλαιο θα αναλύσουμε την σχέση του ΟΕ και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες μέσω τριών επιχειρηματικών τομέων της τουριστικής βιομηχανίας. Θα ξεκινήσουμε με την δράση στο Λας Βέγκας και την Αμερικανική Αντεγκληματική πολιτική κατά του ξεπλύματος.

---

⁹⁷ Decision 2008/841/JHA

⁹⁸ Επιπλέον, σύμφωνα με τον Michael Levi: «Το οργανωμένο έγκλημα μπορεί να αναφέρεται σε οτιδήποτε, από μεγάλα ιταλικά συνδικάτα με κομψά κοστούμια ή σικελική αγροτική περιβολή μέχρι και σε τρεις διαρρήκτες που φαίνονται απειλητικοί, οι οποίοι διατηρούν μια εταιρεία καθαρισμού τζαμιών και διαχωρίζουν τους ρόλους τους, κάνοντας ο ένας τον τσιλιαδόρο, ο άλλος το διαρρήκτη και ο τρίτος ξεπλένει τα παράνομα έσοδα. Εάν κάτι από αυτά που κάνουν περιλαμβάνει μια ξένη χώρα, χαρακτηρίζονται ως διεθνικοί οργανωμένοι εγκληματίες.» M. Levi, The Organization of Serious Crimes for Gain, in: M. Maguire, R. Morgan, and R. Reiner (Eds.), The Oxford Handbook of Criminology, Oxford: Oxford University Press, 2012, 597-8.

⁹⁹ Άρθρο 2 Ν. 3875/2010, το κείμενο της Σύμβασης στην αγγλική είναι διαθέσιμο στον ιστότοπο: <https://www.unodc.org>.

¹⁰⁰ Οργανωμένο Έγκλημα | Ελληνική Αστυνομία (no date). <https://www.astynomia.gr/2009/10/30/organomeno-egklima/>

¹⁰¹ 6204/2/97 ENFOPOL 35 REV 2 Συμβουλίου Ε.Ε. στην ιστοσελίδα : <http://data.consilium.europa.eu>

2.1 Λας Βέγκας και η αρχή της νομοθεσίας κατά του «ξεπλύματος»

Το Λας Βέγκας βρίσκεται στην μέση της ερήμου της Νεβάντα. Αν και είναι γνωστή ως η πόλη της «αμαρτίας» (Sin City), η πόλη έχει περίπλοκη ιστορία και πολλά πρόσωπα: «όαση για πιονέρους στο δρόμο τους προς την Καλιφόρνια, φυλάκιο των Μορμόνων, σιδηροδρομική στάση, χώρος αναψυχής για τους κατασκευαστές του φράγματος Hoover, δικαιούχος ομοσπονδιακών πολιτικών δημοσίων επενδύσεων, παιδική χαρά του οργανωμένου εγκλήματος, παγκόσμια τουριστική εικόνα και πρωτεύουσα της κρίσης των ακινήτων¹⁰²». Ο τουρισμός και τα καζίνο πρωταγωνιστούν στην οικονομία της πόλης. Όμως αυτές οι δραστηριότητες καταλαμβάνουν μόνο μια πολύ μικρή περιοχή της αστικής χώρας και συγκεντρώνεται σε δύο γειτονιές, γύρω από την οδό Fremont από τη μία πλευρά και τη Στριπ από την άλλη¹⁰³.

Το οργανωμένο έγκλημα εμφανίστηκε για πρώτη φορά στις Λας Βέγκας το 1930 και δραστηριοποιήθηκε κυρίως στον τομέα του τυχερού παιχνιδιού και του εμπορίου ναρκωτικών¹⁰⁴. Από τη δεκαετία του 1940 έως τις αρχές της δεκαετίας του 1980, η μαφία είχε μια σημαντική παρουσία στην εκμετάλλευση των καζίνο στο Λας Βέγκας¹⁰⁵.

Εδώ πρέπει να επισημανθεί ο ρόλος που έπαιξε η μαφία στη γέννηση της Στριπ, ενός από τα δυνατά τουριστικά στοιχεία του Λας Βέγκας. Το οργανωμένο έγκλημα είναι αναμφισβήτητα βασικός παράγοντας στην ανάπτυξη της λεωφόρου του Λας Βέγκας¹⁰⁶. Από τη δεκαετία του 1940 έως τη δεκαετία του 1970, η μαφία ήταν ο βασικός επενδυτής της περιοχής, καθώς λίγοι νόμιμοι επενδυτές ήταν διατεθειμένοι να αναλάβουν τον κίνδυνο να συνδεθούν με μια δραστηριότητα τόσο ηθικά αποδοκιμασμένη όσο ο τζόγος στη μεταπολεμική αμερικανική πουριτανική κοινωνία και ακόμα παράνομος έξω από τη Νεβάδα¹⁰⁷. Όπως αναφέρει και ο Eadington «αν και η βιομηχανία διακρίθηκε από υψηλά κέρδη και οικονομίες κλίμακας, δεν είχε πρόσβαση στις βασικές πηγές χρηματοοικονομικού κεφαλαίου μέσω αγορών ή μετοχών και επομένως έπρεπε να βασίζεται σε δημιουργικές, μερικές φορές αμφισβητήσιμες, πηγές χρηματοδότησης για να επεκταθεί.»

Εικόνα 2 Ο Δρόμος του Στριπ στις αρχές του 1960. ΠΗΓΗ: GETTY IMAGES

¹⁰² Nédélec, P. (2017) 'Chapitre III. Géohistoire de Las Vegas : affirmation d'une aire urbaine multimillionnaire', in Las Vegas dans l'ombre des casinos. Rennes: Presses universitaires de Rennes (Géographie sociale), pp. 75–77

¹⁰³ Οπ.Π, Nédélec, P. (2017). Σελ. 77-80

¹⁰⁴ Griffin, D.N. (2006) The Battle for Las Vegas: The Law Vs. The Mob. Huntington Press Inc. Σελ. 31-32.

¹⁰⁵ Roberts, J., Abarbanel, B. and Bernhard, B. (no date) 'Practical Perspectives on Gambling Regulatory Processes for Study by Japan: Eliminating Organized Crime in Nevada Casinos'. Σελ. 6-7

¹⁰⁶ Griffin, D.N. (2006) The Battle for Las Vegas: The Law Vs. The Mob. Huntington Press Inc. Σελ. 31

¹⁰⁷ Eadington R. William (1999), The Economics of Casino Gambling, 13 J. ECON. PERSP. Σελ. 173-175.

Η αρχή έγινε το 1946 από τον μαφιόζο Bugsy Siegel¹⁰⁸. Ο Benjamin "Bugsy" Siegel έγινε γνωστός κατά την εποχή της ποτοαπαγόρευσης, δημιουργώντας μια κερδοφόρα αυτοκρατορία στον τομέα του λαθρεμπορίου αλκοόλ, των τυχερών παιχνιδιών και του εκβιασμού. Ωστόσο, οι φιλοδοξίες του Siegel εκτείνονται πέρα από τις παραδοσιακές εγκληματικές επιχειρήσεις· οραματίστηκε να μεταμορφώσει το Λας Βέγκας σε έναν ακμάζοντα κόμβο πολυτέλειας και διασκέδασης¹⁰⁹.

Το 1946, ο Bugsy Siegel αποκάλυψε το πιο φιλόδοξο έργο του - το Καζίνο Flamingo (Griffin, 2006). Πήρε το όνομά του από τη φίλη του, Βιρτζίνια Χιλ, το Flamingo σχεδιάστηκε ως ένα πολυτελές θέρετρο που θα εξυπηρετούσε την εύπορη ελίτ. Με πολυτελή καταλύματα, μεγάλους ορόφους και ψυχαγωγία παγκόσμιας κλάσης, το Flamingo ήταν η επιτομή του οράματος του Siegel για τον μεταπολεμικό αμερικάνικο τουρισμό¹¹⁰. Ωστόσο, το έργο αντιμετώπισε πολλές προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένων των υπερβάσεων κόστους, των καθυστερήσεων στην κατασκευή και των εσωτερικών συγκρούσεων στον εγκληματικό υπόκοσμο. Παρά το ταραχώδες ξεκίνημά του, το Flamingo Casino έπαιξε καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση της τροχιάς του Las Vegas Strip. Το τολμηρό στοίχημα του Siegel μετέτρεψε το άγονο τοπίο της ερήμου σε μια αστραφτερή όαση τυχερών παιχνιδιών και διασκέδασης, ανοίγοντας το δρόμο για την κατασκευή πολυτελών θέρετρων και καζίνο που θα έρχονταν να καθορίσουν τη περιοχή. Η επιτυχία του Flamingo έθεσε τα θεμέλια για την άνοδο του Λας Βέγκας ως τον κατεξοχήν προορισμό για παιχνίδια και αναψυχή, ενισχύοντας το καθεστώς του Siegel ως οραματιστή πρωτοπόρου της σύγχρονης βιομηχανίας καζίνο¹¹¹.

Τα καζίνο, εκτός από πώλο ψυχαγωγίας για τους τουρίστες και μια κερδοφόρα επένδυση, αποτελεί έναν βασικό μηχανισμό «ξεπλύματος» μαύρου χρήματος¹¹². Σύμφωνα με τον UNODC « και οι τρεις φάσεις της διαδικασίας ξεπλύματος βρώμικου χρήματος διαδραματίζονται σε μεθόδους που βασίζονται στο καζίνο και στο junket, προσφέροντας μια δυναμική λύση από άκρο σε άκρο την οποία έχουν τελειοποιήσει και συνεχίζουν να εκμεταλλεύονται οι ομάδες του οργανωμένου εγκλήματος για να διακινήσουν τεράστιους όγκους χρημάτων χωρίς έκθεση στην επίσημη χρηματοπιστωτική σύστημα¹¹³.»

Κατά τη δεκαετία του 1970, το Λας Βέγκας βρισκόταν υπό τον έλεγχο των συνδικάτων του οργανωμένου εγκλήματος, κυρίως της Ιταλο-Αμερικανικής Μαφίας¹¹⁴. Μέσω ενός συνδυασμού δωροδοκίας, εξαναγκασμού και απροκάλυπτης βίας, οι μαφιόζοι διείσδυσαν σε κάθε πτυχή της κερδοφόρας βιομηχανίας τυχερών

---

¹⁰⁸ Roberts, J., Abarbanel, B. and Bernhard, B. (no date) 'Practical Perspectives on Gambling Regulatory Processes for Study by Japan: Eliminating Organized Crime in Nevada Casinos'. Σελ. 6-7

¹⁰⁹ Οπ.Π, Griffin, D.N. (2006),σελ. 32-33

¹¹⁰ Farrell, R. and Case, C. (1995) The Black Book and the Mob: The Untold Story of the Control of Nevada's Casinos. Univ of Wisconsin Press. Σελ. 29

¹¹¹ Οπ.Π, Griffin, D.N. (2006),σελ. 32-33

¹¹² Ferentzy, Peter & Turner, Nigel. (2009). Gambling and organized crime — A review of the literature. Journal of Gambling Issues. 23. 111-155. 10.4309/jgi.2009.23.6., σελ 134

¹¹³ United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) (2024), Casinos, Money Laundering, Underground Banking, and Transnational Organized Crime in East and Southeast Asia: A Hidden and Accelerating Threat, UNODC Regional Office for Southeast Asia and the Pacific (ROSEAP). Σελ. 30

¹¹⁴ Οπ.Π, Griffin, D.N. (2006),σελ. 32-33

παιχνιδιών της πόλης, από καζίνο και ξενοδοχεία μέχρι χώρους διασκέδασης και κατασκευαστικά έργα. Το Las Vegas Strip έγινε γη της επαγγελίας για τα αφεντικά της μαφίας και τους συνεργάτες τους, οι οποίοι είχαν τεράστια δύναμη και επιρροή πίσω από τις αστραφτερές προσόψεις των εμβληματικών θέρετρων της πόλης¹¹⁵.

Η μαφία χρησιμοποιούσε τα καζίνο για «ξέπλυμα» μαύρου χρήματος εξασκώντας τις τρεις βασικές μεθόδους¹¹⁶ που αναφέρθηκαν παραπάνω¹¹⁷. Οι μαφιόζοι και οι συνεργάτες τους κατέθεταν μεγάλα ποσά μετρητών σε καζίνο, σε μάρκες ή αγοράζοντας κέρματα τζόγου (gambling tokens). Αυτά τα κεφάλαια θα αναμειγνύονταν στη συνέχεια με τα νόμιμα έσοδα του καζίνο, καθιστώντας δύσκολη την ανίχνευση της προέλευσης τους. Μόλις τα παράνομα κεφάλαια τοποθετήθηκαν επιτυχώς στις ταμειακές ροές του καζίνο, το επόμενο βήμα ήταν να συγκαλυφθεί η προέλευσή τους μέσω της διαδικασίας της στρωματοποίησης. Αυτό περιλάμβανε τη μεταφορά των κεφαλαίων μέσω πολλαπλών λογαριασμών και συναλλαγών, τόσο σε εγχώριο όσο και σε διεθνές επίπεδο, προκειμένου να δημιουργηθεί ένας πολύπλοκος ιστός οικονομικών συναλλαγών. Το τελευταίο στάδιο της νομιμοποίησης εσόδων περιελάμβανε την ενσωμάτωση των κεφαλαίων που ξεπλύθηκαν πίσω στη νόμιμη οικονομία. Αυτό συχνά είχε τη μορφή επενδύσεων σε ακίνητα, επιχειρήσεις ή άλλα περιουσιακά στοιχεία. Οι μαφιόζοι θα χρησιμοποιούσαν τα χρήματα που ξεπλύθηκαν για να χρηματοδοτήσουν νόμιμες επιχειρήσεις στο Λας Βέγκας, «καθαρίζοντας» ουσιαστικά τα μολυσμένα κεφάλαια και νομιμοποιώντας τα παράνομα κέρδη τους. Έτσι, πέρα από τα καζίνο, οι μαφιόζοι επένδυσαν επίσης σε επιχειρήσεις με μεγάλη χρηματική ροή (cash flow), όπως μπαρ, εστιατόρια και νυχτερινά κέντρα¹¹⁸. Αυτές οι επιχειρήσεις παρείχαν ένα βολικό μέσο για την ανάμιξη παράνομων κεφαλαίων με νόμιμα έσοδα και να λειτουργούν ως βιτρίνες σε τουριστικές περιοχές¹¹⁹.

Οι χρυσές δουλειές και τα μεγάλα κέρδη που αποκόμιζε η μαφία από τον τουρισμό δεν είχε περάσει απαρατήρητη από τις ομοσπονδιακές και τοπικές αρχές, καθώς γνώριζαν σε ποιόν ανήκαν τα καζίνο και τα ξενοδοχεία¹²⁰. Βέβαια, αυτή η συμβιωτική σχέση της μαφίας και της τουριστικής βιομηχανίας στο Λας Βέγκας

---

¹¹⁵ Findlay John M. (1986), "People of Chance: Gambling in American Society from Jamestown to Las Vegas", Oxford University Press, σελ. 172-173

¹¹⁶ Καραδήμας, Θ., & Καραδήμα, Π. (2015). Τεχνικές ξεπλύματος χρήματος και τα μέτρα πρόληψης των ελληνικών τραπεζών. e-Περιοδικό Επιστήμης & Τεχνολογίας. 40, σελ.66-67. Ανακτήθηκε από: http://ejst.uniwa.gr/issues/issue_40/karadimas%2040.pdf

¹¹⁷ Οπ. Π, UNODC, 2024

¹¹⁸ Συμεωνίδου – Καστανίδου, Ε. (2006). Για ένα νέο ορισμό του οργανωμένου εγκλήματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ποινικά Χρονικά, ΝΣΤ, σελ. 873

¹¹⁹ Ryan, C. (1993). Crime, violence, terrorism and tourism. An accidental or intrinsic relationship?. Tourism Management, Vol. 14 No. 3, σελ. 173-174. Διαθέσιμο στο: www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/026151779390018G

¹²⁰ Ο Αναπληρωτής Κυβερνήτης της Νεβάδα γνώριζε ποιοι διοικούσαν τα καζίνο και τα ξενοδοχεία. Είχε δηλώσει ότι «Όσο συμπεριφέρονται σωστά ... Νομίζω ότι δεν θα υπάρξει πρόβλημα.» Roberts, J., Abarbanel, B. and Bernhard, B. (no date) 'Practical Perspectives on Gambling Regulatory Processes for Study by Japan: Eliminating Organized Crime in Nevada Casinos'. Σελ. 6

έπρεπε να φτάσει κάποια στιγμή στο τέλος της. Αυτό έγινε πιο προφανές όταν η Νεβάδα έχανε έσοδα από την φορολογία εξαιτίας του «skimming»¹²¹.

Η περίοδος αυτή συνέπεσε με την γενικευμένη προσπάθεια της αμερικάνικης κυβέρνησης να αντιμετωπίσει το οργανωμένο έγκλημα και το εμπόριο ναρκωτικών. Αν και ο πρωταρχικός στόχος ήταν «ο πόλεμος» κατά των ναρκωτικών μέσω της εγκληματοποίησης του «ξεπλύματος»¹²², οι νομοθεσία και τα αντεγκληματικά εργαλεία που αναπτύχθηκαν βρήκαν πρόσφορο έδαφος στην τουριστική βιομηχανία του Λας Βέγκας. Άλλωστε, η μαφία χρησιμοποιούσε τα καζίνο για να «ξεπλύνει» χρήματα από το εμπόριο ναρκωτικών¹²³.

Το σκεπτικό της νεοφιλελεύθερης πολιτικής που επικράτησε με τον Ρέικαν ήταν ότι το μαύρο χρήμα δεν θα πρέπει να σπιλώνει την οικονομία και «ο κίνδυνος που ελλοχεύει σε μια τέτοια προοπτική δεν θα μπορούσε παρά να είναι ηθικής τάξης»¹²⁴. Αρχικά, η νομοθεσία κατά της νομιμοποίησης παράνομων κερδών ξεκίνησε με τον νόμο *Racketeer Influenced and Corrupt Organizations Act* και το *Bank Secrecy Act*¹²⁵.

Ο Bank Secrecy Act (BSA), που ψηφίστηκε το 1970, αποτέλεσε την πρώτη σημαντική νομοθεσία των ΗΠΑ κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Ο νόμος εισήγαγε υποχρεώσεις αναφοράς για χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και άτομα που πραγματοποιούν μεγάλες συναλλαγές. Συγκεκριμένα, οι τράπεζες όφειλαν να αναφέρουν κάθε συναλλαγή άνω των 10.000 δολαρίων, όριο που καθορίστηκε με βάση τα συνήθη ποσά ρευστού που σχετίζονται με τον οργανωμένο έγκλημα¹²⁶. Επίσης, άτομα έπρεπε να δηλώνουν μετρητά άνω των 5.000 δολαρίων κατά την είσοδο ή έξοδο από τις Ηνωμένες Πολιτείες. Το σύστημα

---

¹²¹ Μία από τις επιπλέον πιο διαβόητες πτυχές της επιρροής του οργανωμένου εγκλήματος στο Λας Βέγκας κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του εβδομήντα ήταν η διαδεδομένη πρακτική του «skimming». Τα καζίνο που ελέγχονται από την μαφία θα αποσπούσαν συστηματικά ένα μέρος των κερδών τους, εκτρέποντας εκατομμύρια δολάρια στις τσέπες των αφεντικών τους και των συνεργατών τους. Αυτό το παράνομο σχέδιο, που περιελάμβανε χειραγώγηση λογιστικών αρχείων και παραβίαση εξοπλισμού τυχερών παιχνιδιών, ήταν μια επίδειξη του ελέγχου της μαφίας στη βιομηχανία τυχερών παιχνιδιών της πόλης. Griffin, D.N. (2006) *The Battle for Las Vegas: The Law Vs. The Mob*. Huntington Press Inc. Σελ.35 «During these difficult times, Nevada lost millions in revenues from skimming operations that took as much as \$7 million per year from just one casino, which was pocketed by organized crime members on the other side of the country.» Οπ.Π, Roberts, J., Abarbanel, B. and Bernhard, B. Σελ.7

¹²² Βασιλαντωνοπούλου, Β.(2019). Η αντεγκληματική πολιτική για το ξέπλυμα «βρόμικου» χρήματος ως λανθάνουσα οικονομική διακυβέρνηση. Στο Βιδάλη,Σ &Κουλούρης, Ν. &Παπαχαραλάμπους, Χ.(Επίμ.)Εγκλήματα των ισχυρών. Αθήνα: Εκδόσεις ΕΑΠ. Σελ. 257

¹²³ Use of Casinos to Launder Proceeds of Drug Trafficking and Organized Crime: Hearings Before the Subcommittee on Crime of the Committee on the Judiciary, House of Representatives, Ninety-eighth Congress, Second Session ... February 10 and June 21, 1984. United States: U.S. Government Printing Office, 1985. Σελ 44

¹²⁴ Οπ.Π, Βασιλαντωνοπούλου, Β.(2019). Σελ 261. Valsamis Mitsilegas, "Countering the chameleon threat of dirty money. 'Hard' and 'soft' law in the emergence of a global regime against money laundering and terrorist finance", στο A. Edwards, P. Gill (επιμ.), *Transnational Organized Crime – Perspectives on Global Security*, Routledge, Λονδίνο - Νέα Υόρκη 2003, σ. 198.

¹²⁵ Petrus Van Duyne, Jackie Harvey, Liliya Gelemerova, *The Critical Handbook of Money Laundering Policy, Analysis and Myths*, Palgrave Macmillan, Μπέιζινστοκ 2018. Σελ. 41

¹²⁶ Code of Federal Regulations, Section 1021.210. <https://www.ecfr.gov/current/title-31/subtitle-B/chapter-X/part-1021/subpart-B#1021.210>

αυτό δημιουργούσε διαδρομές ανίχνευσης χρημάτων που μπορούσαν να συνδεθούν με παράνομες δραστηριότητες.

Μαζί με το BSA, το Racketeer Influenced and Corrupt Organizations Act (RICO) ψηφίστηκε επίσης το 1970, με στόχο τη διάλυση των δικτύων του οργανωμένου εγκλήματος. Το RICO έκανε παράνομο το να αποκτά, να λειτουργεί ή να λαμβάνει εισόδημα από μια επιχείρηση μέσω ενός επαναλαμβανόμενου μοτίβου εγκληματικών δραστηριοτήτων, όπως εκβιασμός και νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες¹²⁷. Η δομή του RICO ήταν ριζοσπαστική καθώς επέτρεπε τη δίωξη ηγετών που συνήθως απομονώνονταν από την άμεση εγκληματική δράση μέσω μεσαζόντων. Πριν από το RICO, οι αρχηγοί των μαφιών μπορούσαν εύκολα να αποφεύγουν την δίωξη, καθώς αποστασιοποιούνταν από τις άμεσες παράνομες ενέργειες.

Ωστόσο, η Βασιλαντωνπούλου σημειώνει ότι το Money Laundering Control Act, ήταν η πρώτη ουσιαστικά νομοθεσία κατά του «ξεπλύματος» και ψηφίστηκε το 1986¹²⁸. Ο νόμος αυτός ήταν ο πρώτος στον κόσμο που έκανε τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ποινικό αδίκημα, στοχεύοντας να περιορίσει τις εγκληματικές οργανώσεις από το να διοχετεύουν παράνομα κέρδη στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Η υιοθέτηση του Money Laundering Control Act δεν στόχευε μόνο στην αντιμετώπιση του εγχώριου οργανωμένου εγκλήματος, αλλά και στη διασφάλιση ότι οι αμερικανικές τράπεζες θα διατηρούσαν την ανταγωνιστικότητά τους σε ένα παγκοσμιοποιημένο χρηματοπιστωτικό περιβάλλον¹²⁹. Αυτό δείχνει ότι η πολιτική καταπολέμησης του εγκλήματος εξυπηρετούσε διπλό σκοπό: την ασφάλεια και την οικονομική υπεροχή. Γι' αυτό και πολύ ειδικοί θεώρησαν ότι η αμερικανική προσέγγιση περιοριζόταν σε γραφειοκρατικές διαδικασίες, με επιφανειακά αποτελέσματα¹³⁰.

Μετά την 11η Σεπτεμβρίου, οι Ηνωμένες Πολιτείες υιοθέτησαν μια στρατηγική πιο αυστηρής και εξωεδαφικής εποπτείας των χρηματοοικονομικών συναλλαγών, εστιάζοντας πλέον όχι μόνο στη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, αλλά και στη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Ο Patriot Act και το άρθρο του περί Anti-Terrorist Financing¹³¹ εισήγαγαν σημαντικές αλλαγές με διττό σκοπό: να περιορίσουν τη ροή παράνομων κεφαλαίων και να διασφαλίσουν την εθνική και διεθνή ασφάλεια.

Αυτό το πλαίσιο αυστηρής νομοθεσίας και εξουσιοδότησης της αμερικανικής κυβέρνησης να επεκτείνει την επιρροή της στο παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα επηρεάζει την ιδιωτικότητα των πολιτών και την κυριαρχία άλλων κρατών, καθώς η παρακολούθηση των χρηματικών ροών πλέον διασυνδέεται με τα εθνικά

---

¹²⁷ Blakey R. (1984), Techniques in the investigation and prosecution of organized crime, National Criminal Justice Reference Service, Washington DC. Σελ 1149-1150

¹²⁸ Οπ.Π, Οπ.Π, Βασιλαντωνπούλου, Β.(2019). Σελ 261

¹²⁹ Οπ.Π, Οπ.Π, Βασιλαντωνπούλου, Β.(2019)

¹³⁰ Robert Grosse, Drugs and Money: Laundering Latin America's Cocaine Dollars, Praeger, 2001.

¹³¹ Lawrence Malkin, Y. Elizur, "Terrorism's Money Trail", World Policy Journal, vol. XIX, n° 1, 2002, pp. 60-70.

και διεθνή θέματα ασφαλείας¹³². Η χρήση του SWIFT και ο περιορισμός των ύποπτων χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων δείχνουν ότι η καταπολέμηση της παράνομης ροής κεφαλαίων έχει προτεραιότητα, ακόμα και αν αυτό σημαίνει αυστηρό έλεγχο στις προσωπικές και κρατικές ελευθερίες.

Συνολικά, αυτή η εξέλιξη υποδηλώνει ότι η διεθνής συνεργασία αλλά και οι συμβιβασμοί σε θέματα ιδιωτικότητας και εθνικής κυριαρχίας θεωρούνται πλέον αναγκαία στοιχεία στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του οικονομικού εγκλήματος σε παγκόσμιο επίπεδο¹³³. Η εντατικοποίηση του αγώνα κατά της παράνομης ροής κεφαλαίων σε διεθνές επίπεδο αντανακλά μια νέα φάση στον παγκόσμιο χρηματοοικονομικό έλεγχο.

2.2 Τουριστικά θέρετρα και «ξέπλυμα» μέσω της αγοράς ακινήτων

2.2.1 Η αγορά ακινήτων στην Κυανή Ακτή

Ο τομέας των ακινήτων αποτελεί εδώ και καιρό ένα πρόσφορο πεδίο «μαύρων επενδύσεων» για το ΟΕ σε όλη την Ευρώπη και πέρα από αυτήν¹³⁴. Σύμφωνα με τον Meloen, το 40% των παράνομων εσόδων «ξεπλένεται» μέσω την αγορά ακινήτων¹³⁵. Η έλξη του τομέα ακινήτων για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες οφείλεται στην υψηλή αξία των περιουσιακών στοιχείων, στη δυνατότητα ταχείας εκτίμησης της αξίας τους και στη σχετική ευκολία με την οποία παράνομες οικονομικές ροές μπορούν να ενσωματωθούν σε νόμιμες αγορές¹³⁶. Οι τουριστικές περιοχές περιλαμβάνονται στο στόχαστρο Οργανωμένου Εγκλήματος ως ιδιαίτερα ελκυστικές επενδύσεις, όπου οι εγκληματικές οργανώσεις εκμεταλλεύονται τις αγοραπωλησίες ακινήτων για να ξεπλύνουν έσοδα από διάφορες παράνομες δραστηριότητες, όπως το εμπόριο ναρκωτικών, η διακίνηση ανθρώπων και η χρηματοοικονομική απάτη.

Η Κυανή Ακτή αποτελεί έναν από τους πιο τουριστικούς προορισμούς της Ευρώπης. Το ΟΕ δεν θα μπορούσε να μην εκμεταλλευτεί αυτή την χρυσή ευκαιρία για να διεισδύσει στην τοπική οικονομία και τον μεσιτικό τομέα. Το 2011, η Tracfin¹³⁷

¹³² Roberge, I. (2008) . La lutte contre le blanchiment d'argent et le financement du terrorisme aux États-Unis. Politique américaine, N° 10(1), 59-69. <https://doi.org/10.3917/polam.010.0059>. Σελ 65

¹³³ Οπ.Π, Roberge, I. (2008)

¹³⁴ Οπ.π, Savona, E.U. and Riccardi, M. (Eds) (2015). Σελ. 155

¹³⁵ Meloen, J. D., Landman, R., De Miranda, H., Van Eekelen, J., & Van Soest, S. (2003). Buit en Besteding, Een empirisch onderzoek naar de omvang, de kenmerken en de besteding van misdaadgeld [Booty and Spending. An Empirical Research on the size, characteristics and the spending of crime-money]. Den Haag: Reed Business Information. Σελ. 236

¹³⁶ Ferwarda J. and Unger B. (2013), Detecting money laundering in the real estate sector, Research Handbook on Money Laundering, Edward Elgar Publishing. Σελ. 268-269

¹³⁷ Η Tracfin είναι η χρηματοοικονομική υπηρεσία πληροφοριών (FUI) της Γαλλίας, η οποία υπάγεται στο Υπουργείο Οικονομικών. Κύριες αποστολές της είναι η καταπολέμηση του οικονομικού εγκλήματος, της απάτης στις δημόσιες οικονομικές υπηρεσίες και η προστασία των εθνικών συμφερόντων. Συλλέγει, αναλύει και επεξεργάζεται δεδομένα για να ανιχνεύσει παράνομες οικονομικές δραστηριότητες, όπως το ξέπλυμα χρημάτων και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

παρατήρησε σημαντικούς κινδύνους ξεπλύματος χρημάτων σε τουριστικές περιοχές της Γαλλίας, ιδιαίτερα στην Île-de-France και την PACA (Aix-en-Provence), με 495 αναφορές ύποπτης δραστηριότητας (STR) να αποστέλλονται στη δικαιοσύνη, εκ των οποίων το 60% προήλθε από αυτές τις περιοχές¹³⁸. Στην περιοχή PACA, καταγράφηκαν 54 υποθέσεις¹³⁹, ενώ οι μετρητές συναλλαγές αποτέλεσαν το 34% των αναφορών, αποκαλύπτοντας τη συχνή χρήση μετρητών για την ένταξη παράνομων κεφαλαίων σε ακίνητα με υψηλό κύκλο εργασιών.

Επιπλέον, ο τομέας των ακινήτων, ο οποίος είναι δημοφιλής σε περιοχές με ανεπτυγμένη τουριστική βιομηχανία, είναι ιδιαίτερα ευάλωτος λόγω της εξάρτησής του από τις συναλλαγές σε μετρητά. Πάνω από το 90% των αναφορών αφορούν ποσά κάτω των 500.000 ευρώ, ενώ το ήμισυ αυτών συνδέεται με ποσά κάτω των 50.000 ευρώ, γεγονός που δείχνει τη συνεχιζόμενη εισαγωγή παράνομων χρημάτων σε μικρής κλίμακας συναλλαγές¹⁴⁰.

2.2.2 Η έρευνα του γαλλικού FUI σε ύποπτες συναλλαγές στην αγοραπωλησία ακινήτων

Τα στοιχεία της Tracfin επισημαίνουν την κρίσιμη σύνδεση μεταξύ του ξεπλύματος χρημάτων και των τουριστικών περιοχών¹⁴¹. Εγκληματολογικά, η χρήση μετρητών (34% των αναφορών) για συναλλαγές ακινήτων υποδεικνύει μια στρατηγική «στρώσης» του παράνομου χρήματος, η οποία επωφελείται από την κάλυψη που προσφέρει το μεγάλο ποσοστό παρουσίας ξένων τουριστών και η ροή κεφαλαίων από το εξωτερικό που σχετίζεται με τις τουριστικές περιοχές¹⁴².

Η Tracfin συνεργάζεται με δικαστικές αρχές και διεθνείς εταίρους για την καταπολέμηση αυτών των εγκλημάτων. Για περισσότερες πληροφορίες βλ. Tracfin

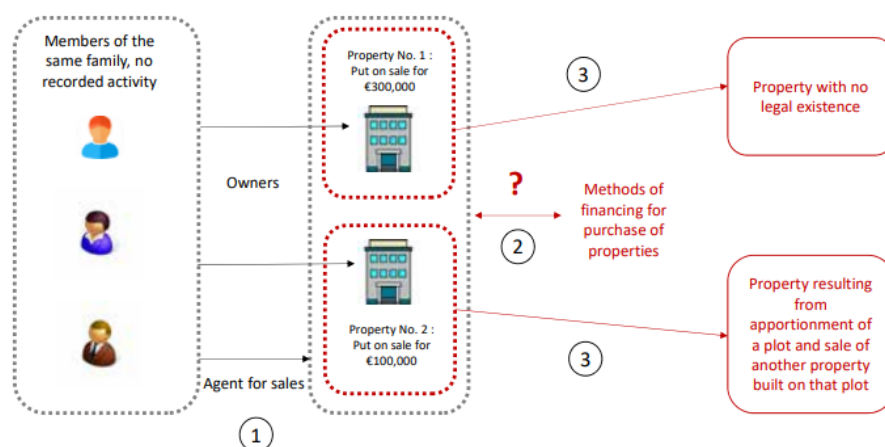
¹³⁸ Dell'Oro, J.-L. (2012) L'Île-de-France et la PACA championnes du blanchiment d'argent, Challenges. Available at: https://www.challenges.fr/economie/l-ile-de-france-et-la-paca-championnes-du-blanchiment-d-argent_5381 (Accessed: 24 March 2024).

¹³⁹ Tracfin (2011), Rapport d'activité 2011, Traitement du renseignement et action contre les circuits financiers clandestins, Paris. Σελ. 60

¹⁴⁰ Οπ. Π, Tracfin (2011). Σελ. 61

¹⁴¹ MONTEBOURG A. (2000), TOME II La lutte contre le blanchiment des capitaux en France : un combat à poursuivre (2ème partie), Assemblée nationale, Paris. Σελ. 2

¹⁴² Ferwarda J. and Unger B. (2013). Σελ 272-273

Εικόνα 3 Σύστημα νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες στον τομέα των ακινήτων. ΠΗΓΗ: Tracfin

Μεταξύ 2013 και 2019 υποβλήθηκαν στην Δικαιοσύνη 118 αναφορές¹⁴³ (STR) και το 2023 υποβλήθηκαν 82 αναφορές στην περιοχή της PACA¹⁴⁴. Το 2019, οι συναλλαγές κάτω των 500.000 ευρώ αντιστοιχούσαν στο 70% των ύποπτων αναφορών συναλλαγών (Suspicious Transaction Reports - STRs) που κατατέθηκαν στην Tracfin, σημειώνοντας άνοδο από το 65% το 2018¹⁴⁵. Αυτή η αύξηση υποστηρίζει ότι οι ύποπτες συναλλαγές δεν περιορίζονται μόνο σε υψηλές αξίες ή ακίνητα πολυτελείας. Αντίθετα, οι συναλλαγές άνω του 1 εκατομμυρίου ευρώ μειώθηκαν κατά 20% το 2019 σε σχέση με το 2018. Σε όλες τις περιοχές της Γαλλίας καταγράφεται αυτή η τάση, γεγονός που υποδεικνύει ότι κανένας νομός δεν είναι απρόσβλητος από τους κινδύνους ξεπλύματος χρήματος. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η πλειοψηφία των ύποπτων συναλλαγών αφορούσε κατοικίες, ενώ τα ακίνητα εμπορικής φύσης ήταν ένας μικρός αριθμός των συνολικών αναφορών¹⁴⁶.

Σε έρευνα των γαλλικών αρχών¹⁴⁷, περιγράφεται υπόθεση για το πως λειτουργεί το «ξέπλυμα» μαύρου χρήματος μέσω αγοράς ακινήτου. Ένα ακίνητο στη Γαλλία αποτέλεσε αντικείμενο ύποπτης συναλλαγής όταν ο κ. Χ έκανε προσφορά 2,5 εκατομμυρίων ευρώ, ποσό που δεν ανταποκρινόταν στο οικονομικό του προφίλ. Αργότερα, η εταιρεία Α, διαχειριζόμενη από τον κ. Υ, ανέλαβε τη θέση του αγοραστή μέσω τροποποίησης της συμφωνίας πώλησης. Ο κ. Υ, διευθυντής εταιρείας πρώτων υλών σε χώρα υπό αυξημένη παρακολούθηση από την FATF,

¹⁴³ Tracfin(2019), Annual report, ministère de l'économie, des finances et de la souveraineté industrielle et numérique, Paris. Σελ. 33-34

¹⁴⁴ Tracfin(2023), AML/CFT: Reporting entities activity 2023 review, ministère de l'économie, des finances et de la souveraineté industrielle et numérique, Paris. Σελ. 60

¹⁴⁵ Οπ. Π, Tracfin(2019). Σελ. 35

¹⁴⁶ Οπ. Π, Tracfin(2019). Σελ. 33

¹⁴⁷ Tracfin(2023), AML/CFT Threat Assessment 2022–2023, ministère de l'économie, des finances et de la souveraineté industrielle et numérique, Paris.

χρησιμοποίησε κεφάλαια από τραπεζικό λογαριασμό σε χώρα με χαμηλή φορολογία. Επιπλέον, ο κ. Χ έλαβε προμήθεια 120.000 ευρώ από το πρακτορείο ακινήτων του, πιθανότατα ως ανταμοιβή για την απόκρυψη του πραγματικού ιδιοκτήτη, ενισχύοντας τις υποψίες για ξέπλυμα μαύρου χρήματος από εγκληματικές δραστηριότητες του κ. Υ στο εξωτερικό¹⁴⁸.

Η προέλευση των κεφαλαίων για την αγορά από χώρα με χαμηλή φορολογία υποδεικνύει πιθανή φοροδιαφυγή ή προσπάθεια απόκρυψης πραγματικών εισοδημάτων. Η έλλειψη αιτιολόγησης για την πηγή αυτών των κεφαλαίων εγείρει αμφιβολίες σχετικά με τη νομιμότητα της χρηματοδότησης. Το προφίλ του αγοραστή δεν συνάδει με το ποσό της συναλλαγής, στοιχείο που υποδηλώνει πιθανή απόκρυψη του πραγματικού ιδιοκτήτη¹⁴⁹. Οι διαδοχικές τροποποιήσεις στην ιδιοκτησία του ακινήτου επιπλέον ενισχύουν αυτήν την υπόνοια, ενώ η αρνητική δημοσιότητα του κ. Υ αυξάνει τον κίνδυνο συμμετοχής του σε παράνομες δραστηριότητες¹⁵⁰.

Σημαντικό ρόλο στην καταπολέμηση της νομιμοποίησης παράνομων εσόδων μέσω της αγοράς ακινήτων έπαιξε το FIU της Γαλλίας. Η αποστολή της TRACFIN¹⁵¹ είναι η συλλογή, επεξεργασία και διάδοση πληροφοριών σχετικά με τους παράνομους χρηματοδοτικούς κυκλώματα και το ξέπλυμα χρημάτων. Επίσης, συντονίζει τις έρευνες των αρμόδιων υπηρεσιών και οργανισμών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο για την ανίχνευση των υπευθύνων για οικονομικά ή φορολογικά εγκλήματα που σχετίζονται με το ξέπλυμα χρημάτων. Η TRACFIN συνεργάζεται με διάφορους φορείς για την εφαρμογή μέτρων κατά της παράνομης χρηματοδότησης.

Η Tracfin παίζει έναν κρίσιμο ρόλο στην καταπολέμηση του ξεπλύματος χρημάτων στον τομέα των ακινήτων, συλλέγοντας, αναλύοντας και αξιοποιώντας πληροφορίες που σχετίζονται με ύποπτες χρηματοοικονομικές συναλλαγές¹⁵². Η υπηρεσία εστιάζει σε συναλλαγές που σχετίζονται με παράνομες δραστηριότητες. Η Tracfin συνεργάζεται με διεθνείς φορείς και άλλες κρατικές υπηρεσίες για να εντοπίσει και να προλάβει το ξέπλυμα χρημάτων στις συναλλαγές ακινήτων, εφόσον οι μεσίτες του τομέα υποβάλλουν υποψίες για προέλευση παράνομων χρημάτων.

---

¹⁴⁸ Οπ.Π, Σελ. 68

¹⁴⁹ Για τους δείκτες που αναδεικνύουν πιθανή νομιμοποίηση παράνομων εσόδων, βλ. Ferwarda J. and Unger B. (2013). Σελ 272-273

¹⁵⁰ Η Tracfin περιγράφει τα προηδοποιητικά σημάδια ως εξής:

Financing of a property purchase with funds from a bank account held in a low-tax country.

- No explanation of source of funds.
- Property buyer's profile not consistent with the amount of the sale.
- Successive riders to an agreement to sell a property that change the buyer or beneficial owner.
- Negative press about one of the parties to a transaction.

Tracfin(2023), AML/CFT Threat Assessment 2022–2023, ministère de l'économie, des finances et de la souveraineté industrielle et numérique, Paris. Σελ. 68

¹⁵¹ Décret du 9 mai 1990 portant création d'une cellule de coopération chargée du traitement du renseignement et de l'action contre les circuits financiers clandestins

¹⁵² Tracfin(2018), Tracfin et la lutte contre le financement du terrorisme (2018) Revue Défense Nationale, 813(8), pp. 38–42. Available at: <https://doi.org/10.3917/rdna.813.0038>.

Η αντεγκληματική σημασία του ρόλου της Tracfin στην καταπολέμηση του ξεπλύματος χρημάτων έγκειται στις αυξανόμενες δυνατότητες της υπηρεσίας να εντοπίζει ολοένα και πιο εξελιγμένα οικονομικά εγκλήματα. Η ταχεία αύξηση του αριθμού των υπόπτων συναλλαγών που επεξεργάζεται η Tracfin δείχνει την διευρυμένη εμβέλεια της στην ανίχνευση παράνομων χρηματοδοτικών ροών¹⁵³. Μέσα από τη συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα και τις υπηρεσίες πληροφοριών, η Tracfin ενισχύει τον ρόλο της στην αποτροπή της χρηματοδότησης του οργανωμένου εγκλήματος.

Η ολοκληρωμένη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ διαφόρων κρατικών και ιδιωτικών φορέων υπογραμμίζει τη σημασία μιας πολυδιάστατης προσέγγισης στην καταπολέμηση του οικονομικού εγκλήματος¹⁵⁴. Η αύξηση των υποθέσεων που αναλύει η Tracfin αντικατοπτρίζει την προληπτική της προσέγγιση στην ανταπόκριση στις αναδυόμενες απειλές.

2.3 Ελληνική Τουριστική Βιομηχανία και Οργανωμένο Έγκλημα

2.3.1 Η σημασία του Τουρισμού στην Ελλάδα

Ο τουρισμός διαδραματίζει πρωτεύοντα ρόλο στην ελληνική οικονομία, συνεισφέροντας σημαντικά στο ΑΕΠ και την απασχόληση. Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, το 2017 ο τουριστικός τομέας αντιπροσωπεύει περίπου το 6.8% του ελληνικού ΑΕΠ¹⁵⁵ και παρέχει άμεσες και έμμεσες θέσεις εργασίας (10% της συνολικής απασχόλησης), ιδίως στις νησιωτικές και απομακρυσμένες περιοχές, όπου οι επιλογές απασχόλησης είναι περιορισμένες. Αυτή η εξάρτηση από τον τουρισμό κάνει τη χώρα ευάλωτη σε διεθνείς κρίσεις, όπως απέδειξε η πανδημία, όταν η δραματική μείωση των αφίξεων είχε σοβαρές οικονομικές επιπτώσεις για τις τοπικές κοινωνίες. Όπως αναφέρεται στο Analyst, το μοντέλο τουριστικής ανάπτυξης που βασίζεται στην αύξηση των αφίξεων χωρίς αντίστοιχη ποιοτική αναβάθμιση και διαφοροποίηση δημιουργεί πιέσεις και μειώνει τη μέση τουριστική δαπάνη ανά επισκέπτη¹⁵⁶. Ενώ οι αφίξεις αυξάνονται, η μικρή διάρκεια παραμονής και οι περιορισμένες δαπάνες επιβαρύνουν το περιβάλλον και δεν επιτυγχάνουν τη μέγιστη οικονομική απόδοση. Συνεπώς, σε ένα βιώσιμο μοντέλο τουριστικής ανάπτυξης που προωθεί την ποιότητα και μειώνει την εξάρτηση από μαζικές αφίξεις θα μπορούσε να διασφαλίσει μεγαλύτερα και πιο σταθερά οφέλη για την ελληνική οικονομία.

---

¹⁵³ Οπ.Π, Tracfin(2018), Σελ. 40

¹⁵⁴ MONTEBOURG A. (2000), TOME II La lutte contre le blanchiment des capitaux en France : un combat à poursuivre, Assemblée nationale, Paris. Σελ. 7

¹⁵⁵ Λαμπριανίδης Λ. (2021), η συνεισφορά του τουρισμού στην ελληνική οικονομία και η ανάγκη επαναπροσδιορισμού της στρατηγικής του, Ινστιτούτο Εναλλακτικών Πολιτικών, Αθήνα. Σελ. 8

¹⁵⁶ Χατζηηλίας, Π.(2019).Ελληνικός τουρισμός: Ότι λάμπει δεν είναι χρυσός(Α! Μέρος). <https://analystanalyst.grgr/2019/04/09/ellinikosellinikos-tourismostourismos-otioti-lampeilampe-denden-einaeinai-xrisosxrisos/>

Ο τουρισμός στην Ελλάδα διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην εθνική οικονομία, αντιπροσωπεύοντας ένα σημαντικό ποσοστό του ΑΕΠ. Η αύξηση των τουριστικών αφίξεων τα τελευταία χρόνια έχει οδηγήσει σε θεαματική άνοδο των εσόδων και έχει συμβάλει στην απασχόληση σε πολλές περιοχές¹⁵⁷. Ωστόσο, η εξάρτηση της χώρας από τον τουρισμό παρουσιάζει και αρνητικές πλευρές που αναφέρονται ευρέως στην έρευνα και ανάλυση από πηγές όπως το Eteron και το Analyst. Η επίπτωση του υπερτουρισμού είναι εμφανής, με περιοχές όπως η Μύκονος, η Σαντορίνη και η Ρόδος να αντιμετωπίζουν περιβαλλοντικά και κοινωνικά ζητήματα.

Η αυξημένη τουριστική δραστηριότητα προκαλεί πιέσεις σε βασικές υποδομές, με το πρόβλημα της κατανάλωσης νερού να είναι έντονο στα νησιά κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, καθώς και το πρόβλημα των απορριμμάτων που συχνά οδηγεί σε ανεπαρκή επεξεργασία λυμάτων και περιβαλλοντική υποβάθμιση. Ειδικά σε τουριστικά θέρετρα, όπως το Φαληράκι και τα Μάλια, η άναρχη δόμηση, η αισχροκέρδεια και η αυξανόμενη εγκληματικότητα επηρεάζουν την ποιότητα ζωής των κατοίκων, ενώ συμβάλλουν στη σταδιακή αλλοίωση του φυσικού και κοινωνικού τοπίου¹⁵⁸. Ταυτόχρονα, η αύξηση της ζήτησης για βραχυχρόνιες μισθώσεις μέσω πλατφορμών όπως το Airbnb έχει οδηγήσει σε αύξηση των τιμών ενοικίων, καθιστώντας δύσκολη τη στέγαση για τους ντόπιους, ιδιαίτερα για εποχιακούς εργαζομένους, όπως εκπαιδευτικούς και γιατρούς που προσλαμβάνονται στα νησιά¹⁵⁹.

Αν και ο τουρισμός προσφέρει σημαντικά έσοδα, τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μείωση της μέσης δαπάνης ανά τουρίστα¹⁶⁰, καθώς και μείωση της διάρκειας παραμονής, γεγονός που καταδεικνύει τη στροφή προς πιο μαζικά και οικονομικά προσιτά τουριστικά μοντέλα. Σύμφωνα με το Eteron, τα προβλήματα αυτά δεν έχουν αντιμετωπιστεί στρατηγικά, με τις τοπικές και κεντρικές αρχές να επικεντρώνονται συχνά στην προσέλκυση περισσότερων τουριστών αντί για τη βελτίωση της ποιότητας του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος.

2.3.2 Το παράδειγμα της Μυκόνου

Η Μύκονος αποτελεί έναν από τους πιο δημοφιλείς τουριστικούς προορισμούς στην Ελλάδα και παγκοσμίως, καθώς και ένα πολύ ενδιαφέρον case study για την εγκληματικότητα και το «ξέπλυμα» στην τουριστική βιομηχανία. Η άνοδος της δημοτικότητάς της προέκυψε από τη δεκαετία του 1970 και συνεχίστηκε με ραγδαία αύξηση επισκεπτών, ιδίως μετά την τουριστική προβολή της δεκαετίας του

---

¹⁵⁷ Παπαγιάννης Χρ. (2024) Τουρισμός στην Ελλάδα: Μια κοινωνία που ζυγίζει θετικά και αρνητικά, ETERON. Available at: <https://eteron.org/tourismos-stin-ellada-mia-koinonia-pou-zygizei-thetika-kai-arnitika/>

¹⁵⁸ Οπ.Π, Χατζηπλής, Π.(2019)

¹⁵⁹ Οπ.Π, Παπαγιάννης Χρ. (2024)

¹⁶⁰ «Στο σύνολο του εισερχόμενου τουρισμού, ο μέσος όρος δαπανών ανά ταξίδι μειώθηκε κατά 30% σε αυτή την περίοδο και ανέρχεται στα €470 σε σχέση με €745 το 2005. σχεδόν όσο μειώθηκε και η μέση διαμονή από 9,3 ημέρες σε 7,7 (Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος και ΙΝΣΕΤΕ). Φαίνεται ότι οι τουρίστες ξοδεύουν σχεδόν τα ίδια χρήματα ημερησίως αλλά σε μικρότερη διάρκεια ταξιδιού» Χατζηπλής, Π.(2019).Ελληνικός τουρισμός: Ότι λάμπει δεν είναι χρυσός(Α! Μέρος).

2000. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια, εμφανίζονται σαφή σημάδια υπερτουρισμού¹⁶¹, τα οποία έχουν προκαλέσει προβληματισμό για την αειφόρο ανάπτυξη του νησιού και τη διατήρηση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

Η τουριστική πορεία της Μυκόνου έχει αρχίσει να πλήττεται από ζητήματα όπως η ανεξέλεγκτη δόμηση, η άναρχη χρήση των παραλιών και η υπερβολική συγκέντρωση επισκεπτών κατά τη διάρκεια της τουριστικής περιόδου. Επιπλέον, το νησί βιώνει προβλήματα που αφορούν τη διάβρωση της τοπικής κουλτούρας και την υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος, με την εντατικοποίηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας να οδηγεί σε αμφιλεγόμενες πρακτικές εκμετάλλευσης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων¹⁶².

Η κατάσταση στη Μύκονο έχει οδηγήσει σε αντιδράσεις, τόσο από τους κατοίκους όσο και από τοπικούς φορείς, που αναγνωρίζουν ότι η αλόγιστη εκμετάλλευση του τουριστικού προϊόντος μπορεί να έχει σοβαρές επιπτώσεις στην τοπική κοινωνία και το περιβάλλον¹⁶³. Οι αναφορές για αυθαίρετη δόμηση και έλλειψη υποδομών για να εξυπηρετήσουν τον αυξανόμενο αριθμό τουριστών είναι ενδεικτικές της πίεσης που υφίσταται το νησί. Η ανάγκη για βιώσιμη ανάπτυξη και ελεγχόμενη διαχείριση του τουριστικού ρεύματος είναι πλέον επιτακτική για τη διατήρηση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της Μυκόνου¹⁶⁴.

Ένας από τους κύριους τρόπους με τον οποίο λειτουργεί το οργανωμένο έγκλημα στη Μύκονο είναι μέσω του ξεπλύματος χρημάτων που συνδέεται με την αγορά πολυτελών βιλών. Συχνά, οι εγκληματικές οργανώσεις αγοράζουν πολυτελή ακίνητα στο νησί, ώστε να αποκρύπτουν παράνομα έσοδα, όπως κέρδη από απάτες και φοροδιαφυγή. Τα ακίνητα αυτά ενοικιάζονται σε υψηλές τιμές ή αλλάζουν συνεχώς ιδιοκτήτες, καλύπτοντας τη διαδρομή του χρήματος. Τέτοια πολυτελή ακίνητα στην Μύκονο και την Αττική συχνά συνδέονται με διεθνή εγκληματικά δίκτυα, επιτρέποντας σε παράνομα κεφάλαια να ενσωματωθούν στην τοπική οικονομία¹⁶⁵. Σύμφωνα με την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ), οι παράνομες πρακτικές σε τουριστικές μισθώσεις οδηγούν σε ετήσιες απώλειες που ξεπερνούν τα 5.000 ευρώ ανά ακίνητο¹⁶⁶.

Η υπόθεση με τα παράνομα POS στη Μύκονο φέρνει στο φως εκτεταμένα κυκλώματα φοροδιαφυγής που πλήττουν την οικονομία μέσω τουριστικών επιχειρήσεων. Σύμφωνα με πληροφορίες, διάφορα κυκλώματα προμηθεύουν καταστήματα και κέντρα ψυχαγωγίας στη Μύκονο με τερματικά POS από χώρες όπως η Μάλτα και η Βουλγαρία. Αυτά τα POS επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να διαχειρίζονται ηλεκτρονικές συναλλαγές εκτός του ελληνικού τραπεζικού

---

¹⁶¹ Πως ξεκίνησε η μόδα της Μυκόνου. (2015, Απρίλιος 18). Ανακτήθηκε από URL <https://www.cycladesvoice.gr/?aid=50709>

¹⁶² Σταμπούλογλου, Λ. (2023). Μύκονος: Παρακμή με χρήμα. Ανακτήθηκε από URL <https://www.protagon.gr/aporseis/mykonos-parakmi-me-xrima-44342694526>

¹⁶³ Οπ.Π, Σταμπούλογλου, Λ. (2023).

¹⁶⁴ Οπ.Π, Πως ξεκίνησε η μόδα της Μυκόνου. (2015, Απρίλιος 18).

¹⁶⁵ Βήμα. (2023). Πλυντήριο διεθνούς απάτης: Πολυτελείς βίλες στη Μύκονο και την Αττική. Ανακτήθηκε από [tovima.gr](https://www.tovima.gr)

¹⁶⁶ Μύκονος: Φοροδιαφυγή- μαμούθ με 200 πολυτελείς κατοικίες σε πλατφόρμα διαμοιρασμού (2023). Available at: <https://www.naftemporiki.gr/finance/economy/1463067/mykonos-forodiaygi-mamoyth-me-200-polyteleis-katoikies-se-platforma-diamoirasmoy/>

συστήματος, με αποτέλεσμα τα κέρδη τους να μην καταγράφονται στα συστήματα της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων ή της Τράπεζας της Ελλάδος¹⁶⁷.

Ο τρόπος λειτουργίας είναι συγκεκριμένος: τα POS αυτά είναι συνδεδεμένα με τράπεζες του εξωτερικού, επιτρέποντας στις επιχειρήσεις να αποκρύπτουν τεράστια ποσά ΦΠΑ και φόρου εισοδήματος¹⁶⁸. Ειδικά σε περιόδους με υψηλή τουριστική κίνηση, τα παράνομα POS διευκολύνουν τη διακίνηση μεγάλων χρηματικών ποσών που δεν αποδίδονται στο δημόσιο, ενισχύοντας την παραοικονομία¹⁶⁹. Η ζημιά από την πρακτική αυτή υπολογίζεται σε εκατομμύρια ευρώ ετησίως, με σημαντικό ποσοστό των τουριστικών εσόδων να μένει ανεκμετάλλευτο, με την παράκαμψη φορολογικών υποχρεώσεων να αποτελεί παράγοντα αθέμιτου ανταγωνισμού. Παρά τις αυξημένες αφίξεις τουριστών, η απώλεια φόρων λόγω αυτών των κυκλωμάτων είναι σημαντική, δημιουργώντας προκλήσεις για τους ελεγκτικούς μηχανισμούς και τον κρατικό προϋπολογισμό.

Ένα άλλο παράδειγμα παράνομων συναλλαγών που παρατηρείται στη Μύκονο είναι οι απάτες τύπου «καρουζέλ»¹⁷⁰. Σε αυτές τις υποθέσεις, οι συναλλαγές εκτελούνται μέσω «εξαφανισμένων» εμπόρων και εικονικών εταιρειών, οι οποίοι δημιουργούν μια ψευδή αλυσίδα προμηθευτών εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ώστε να αποφύγουν την καταβολή ΦΠΑ. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η Ελλάδα το 2020 απώλεσε περίπου 3,2 δισεκατομμύρια ευρώ λόγω αυτής της πρακτικής, με την απώλεια να ξεπερνάει τα 93 δισεκατομμύρια ευρώ για όλη την Ε.Ε¹⁷¹.

2.3.3 Υπόθεση «Air fast tickets»

Η αυξανόμενη χρήση των υπηρεσιών Fintech για παράνομες δραστηριότητες υπογραμμίζει την ανάγκη για ισχυρά ρυθμιστικά πλαίσια για την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες¹⁷². Οι χώρες και οι δικαιοδοσίες πρέπει να ρυθμίζουν τη χρήση των ψηφιακών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών για να διασφαλιστεί ότι η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες δεν πραγματοποιείται¹⁷³. Αυτό συνεπάγεται την επιβολή γνωρίζει

¹⁶⁷ Γεωργίου, Χ.(2016). Μεγάλο κύκλωμα φοροδιαφυγής και ξεπλύματος χρήματος/Οι πειρατές της Μυκόνου. Ανακτήθηκε https://www.avgiavgi.gr/gr/koinoniakoinonia/200864_oioi-peiratespeirates-tistis-mykonoy

¹⁶⁸ Μεγάλο κύκλωμα φοροδιαφυγής και ξεπλύματος χρήματος / Οι πειρατές της Μυκόνου (2016) Αυγή. https://www.avgi.gr/koinonia/200864_oioi-peirates-tis-mykonoy

¹⁶⁹ Οπ.Π, Γεωργίου, Χ.(2016)

¹⁷⁰ Capital.gr (2023), Απάτη τύπου 'καρουζέλ' ύψους 35 εκατ. ευρώ ερευνά η Αρχή για το Ξέπλυμα Μαύρου Χρήματος, Capital.gr. <https://www.capital.gr/epikairoti/3879089/apati-tupou-karousel-upsous-35-ekat-euro-ereuna-i-arxi-gia-to-xepluma-maourou-xrimatos/>

¹⁷¹ Παλαιτσάκης, Γ.(2022) . Σε έξαρση οι απάτες τύπου «καρουζέλ».

¹⁷² Financial Action Task Force (FATF). (2020). Illicit financial flows: Cyber-enabled fraud. <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/reports/Illicit-financial-flows-cyber-enabled-fraud.pdf.coredownload.inline.pdf>

¹⁷³ Ming L., Fong K. S., Jieqi G. & Yui-yip L. (2022). Implementing Anti-money-laundering Goals: New Technologies or Coordination between Related Agencies?. Journal of China Tourism Research, 18:6, 1284-1304. DOI: 10.1080/19388160.2022.2042449

τους πελάτες σας (KYC) και τους κανονισμούς για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (AML) που μπορούν να βοηθήσουν στον εντοπισμό ύποπτων συναλλαγών και των ατόμων πίσω τους¹⁷⁴. Στο πλαίσιο του ηλεκτρονικού εμπορίου, η πρόκληση είναι να εφαρμοστούν τέτοια μέτρα χωρίς να καταπνίξουν την αποτελεσματικότητα και την ευκολία που παρέχουν αυτές οι ψηφιακές πλατφόρμες.

Για παράδειγμα, η ρύθμιση του e-money, η οποία περιλαμβάνει τόσο εγγεγραμμένους όσο και μη καταχωρημένους τύπους, απαιτεί αυστηρούς ελέγχους¹⁷⁵. Τα εγγεγραμμένα e-money υπόκεινται σε πρωτόκολλα KYC, ενώ οι μη εγγεγραμμένοι τύποι, οι οποίοι δεν απαιτούν επαλήθευση ταυτότητας, μπορούν να αξιοποιηθούν για παράνομες συναλλαγές¹⁷⁶. Αυτό παρουσιάζει ένα κρίσιμο κενό που πρέπει να αντιμετωπιστεί προκειμένου να μειωθεί ο κίνδυνος νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες μέσω του ηλεκτρονικού εμπορίου.

Το ξέπλυμα χρήματος στο πλαίσιο του ηλεκτρονικού εμπορίου συχνά περιλαμβάνει τη χρήση ψηφιακών χρηματοοικονομικών πλατφορμών για να συγκαλύψουν την προέλευση των παράνομα αποκτηθέντων κεφαλαίων. Η διαδικασία συνήθως ξεκινά με την έγχυση παράνομων κεφαλαίων στο σύστημα μέσω διαφόρων μεθόδων, όπως ψεύτικα ή μη καταγεγραμμένα ηλεκτρονικά πορτοφόλια ή εκμεταλλευόμενοι τα συστήματα δανεισμού από ομότιμους. Για παράδειγμα, το μη καταγεγραμμένο ηλεκτρονικό χρήμα, όπου η ταυτότητα του χρήστη δεν καταγράφεται, διευκολύνει τους εγκληματίες να πραγματοποιούν συναλλαγές χωρίς ανίχνευση¹⁷⁷. Οι εγκληματίες μπορούν να χρησιμοποιούν ηλεκτρονικά πορτοφόλια και πύλες πληρωμών για να μεταφέρουν κεφάλαια διασυννοριακά, αποκρύπτοντας αποτελεσματικά τις χρηματοοικονομικές τους δραστηριότητες από τις αρχές.

Μια κοινή τεχνική είναι η χρήση ηλεκτρονικών πορτοφολιών και πυλών πληρωμών (payment gateways) για τη μετακίνηση κεφαλαίων μεταξύ διαφορετικών λογαριασμών ή εικονικών νομισμάτων¹⁷⁸. Αυτές οι πλατφόρμες συχνά στερούνται των ισχυρών διαδικασιών ταυτοποίησης πελατών που παρατηρούνται στα παραδοσιακά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, καθιστώντας τις ιδανικές για ξέπλυμα χρήματος. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι χρήστες μπορεί να χρησιμοποιούν πολλαπλούς λογαριασμούς ή κάρτες για τη μεταφορά χρημάτων, στρώνοντας τις συναλλαγές για να αποκρύψουν την πηγή και τον προορισμό των κεφαλαίων. Όταν μετακινηθούν τα παράνομα κεφάλαια μέσω αυτών των πλατφορμών, φαίνονται ως νόμιμες συναλλαγές, καθιστώντας την ανίχνευση πιο δύσκολη.

Οι πύλες πληρωμών, που είναι υπηρεσίες που διευκολύνουν τις διαδικτυακές συναλλαγές μεταξύ εμπόρων και πελατών, μπορούν επίσης να εκμεταλλευτούν για σκοπούς ξέπλυματος χρήματος. Αυτές οι πύλες επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να δέχονται πληρωμές μέσω καρτών, ηλεκτρονικού χρήματος ή ιδιόκτητων καναλιών.

---

¹⁷⁴ Financial Action Task Force (FATF). (2020). Σελ. 40-41

¹⁷⁵ Seitz, Juergen & Woda, Krzysztof. (2006). Money Laundering using Electronic Payment Systems.. 10.4018/978-1-59904-019-6.ch099. Σελ. 403

¹⁷⁶ Gomber, P. (2017). Fintech in the Financial Industry: Trends, Opportunities, and Challenges. Journal of Financial Services, 14(2), Σελ. 120-130.

¹⁷⁷ Οπ. Π, Gomber, P. (2017).

¹⁷⁸ FATF (2010), Money Laundering Using New Payment Methods, Paris. Σελ. 16-18

Οι εγκληματίες μπορεί να χρησιμοποιούν αυτές τις πύλες για να διοχετεύουν μεγάλα ποσά χρημάτων, συχνά σε μικρά ποσά, σε διαφορετικούς λογαριασμούς, καθιστώντας δύσκολη την παρακολούθηση των παράνομων χρηματοοικονομικών ροών από τις αρχές¹⁷⁹.

Η υπόθεση του Air Fast Tickets αποτελεί μια χαρακτηριστική περίπτωση ξεπλύματος χρήματος μέσω της ηλεκτρονικής εμπορικής δραστηριότητας, ειδικά στον τομέα του τουρισμού. Χρησιμοποιώντας ηλεκτρονικές πλατφόρμες όπως η Air Fast Tickets, εταιρείες μπορούν να εκμεταλλευτούν τις ευκολίες και τα κενά στην ασφάλεια που παρέχει η ψηφιακή τεχνολογία ως παράνομες οικονομικές ροές¹⁸⁰. Στην συγκεκριμένη περίπτωση, ο Νίκος Κοκλώνης- ιδρυτής και πρόεδρος της εταιρίας- και η ομάδα του φέρονται να αξιοποίησαν την πλατφόρμα για να διεκπεραιώνουν μεγάλο όγκο συναλλαγών που συγκάλυπταν οικονομικές απάτες και διακινούσαν παράνομα κεφάλαια¹⁸¹.

Το πόρισμα του Προέδρου της Αρχής κατά του «Ξεπλύματος» περιγράφει τη λειτουργία της εταιρείας Air Fast Tickets του Νίκου Κοκλώνη και τον τρόπο με τον οποίο φέρεται να χρησιμοποιήθηκε για εκτεταμένο ξέπλυμα χρήματος¹⁸². Σύμφωνα με το πόρισμα, ο Κοκλώνης, ύστερα από την πτώχευση της εταιρείας, φέρεται να μετέφερε μεγάλα χρηματικά ποσά σε προσωπικούς του λογαριασμούς και σε λογαριασμούς συνδεδεμένων εταιρειών. Το σχήμα αυτό στηριζόταν στη δημιουργία και διαχείριση εικονικών εταιρειών που λειτουργούσαν ως «μέτωπα» για τη ροή κεφαλαίων σε διασυνδεδεμένους λογαριασμούς, επιτρέποντας την απόκρυψη του πραγματικού προορισμού των χρημάτων.

Η λειτουργία της Air Fast Tickets, βάσει των στοιχείων του πορίσματος, εντάσσεται σε μια διαδικασία δημιουργίας ψευδών οικονομικών δραστηριοτήτων με στόχο να «καλύπτονται» παράνομα έσοδα, τα οποία τελικά κατέληγαν σε προσωπικούς και εταιρικούς λογαριασμούς του Κοκλώνη. Το δίκτυο εικονικών εταιρειών φέρεται να διευκόλυνε την αποφυγή ανίχνευσης από τις εποπτικές αρχές, αφού κάθε συναλλαγή παρουσιαζόταν νόμιμη, αλλά στην πραγματικότητα αφορούσε επαναλαμβανόμενες ροές κεφαλαίων χωρίς πραγματική επιχειρηματική βάση.

Αυτές οι πρακτικές περιπλέκουν την ανίχνευση των παράνομων χρηματικών ροών, καθώς οι κινήσεις μεταξύ των εταιρειών διασκορπίζονται σε πολλαπλούς λογαριασμούς και φαινομενικά ανεξάρτητες εταιρείες, κάνοντας τις ελεγκτικές

---

¹⁷⁹ Moon, H., & Kim, M. (2017). The Impact of E-commerce on Financial Technology and Security. *Journal of Financial Management*, 16(3), 145-160.

¹⁸⁰ Cassara J. (2020), Money laundering and illicit financial flows, USA. Σελ. 280-282

¹⁸¹ Contributor, 'Νίκος Κοκλώνης: Πώς λειτουργούσε η εγκληματική του οργάνωση σύμφωνα με το πόρισμα Βουρλιώτη - Mononews.gr' (2023) Αποκαλυπτικό ρεπορτάζ, αρθρογραφία και άμεση ενημέρωση, με όλα τα τελευταία νέα και ειδήσεις για την Οικονομία, τις Επιχειρήσεις, το Χρηματιστήριο, το Bitcoin, τις πολιτικές εξελίξεις και τον πολιτισμό, 28 February. Available at: <https://www.mononews.gr/business/nikos-koklonis-pos-litourgouse-i-egklimatiki-tou-organosi-simfona-me-to-porisma-vourlioti>

¹⁸² Αποκαλυπτικό: Ολο το πόρισμα Βουρλιώτη για Κοκλώνη: «Δήλωνε... γραμματέας και ταμίας σε εταιρείες του – 1,3 εκατ. σε λογαριασμούς του από την Air Fast Tickets, μετά την πτώχευσή της», THE PAPER. Available at: <https://www.thepaper.gr/apokalyptiko-olo-to-porisma-vourlioti-gia-kokloni-dilone-grammateas-kai-tamias-se-etairies-toy-1-3-ekat-se-logariasmoys-toy-apo-tin-air-fast-tickets-meta-tin-ptocheyisi-tis/> (Accessed: 14 November 2024).

αρχές να δυσκολεύονται στην ανίχνευση της πραγματικής πηγής και χρήσης των χρημάτων. Το σύστημα αυτό ενσωματώνει τεχνικές απόκρυψης και διασποράς για να διατηρεί το παράνομο κεφάλαιο σε συνεχή κίνηση, αυξάνοντας τη δυσκολία εντοπισμού και ελέγχου από τις αρμόδιες αρχές. Η υπόθεση αυτή επισημαίνει και τον διεθνή χαρακτήρα του οικονομικού εγκλήματος μέσω e-commerce, αφού τα χρήματα που καταλήγουν σε φορολογικούς παραδείσους όπως η Μάλτα και η Βουλγαρία δεν υπόκεινται στους ίδιους ελέγχους¹⁸³.

Εφαρμόζοντας μια προοπτική κριτικής εγκληματολογίας στην υπόθεση της Air Fast Tickets, μπορούμε να εξετάσουμε πώς οι οικονομικές και κοινωνικές δομές που υποστηρίζουν τον τουρισμό και το ηλεκτρονικό εμπόριο δημιουργούν ευκαιρίες για οικονομικά εγκλήματα. Η κριτική εγκληματολογία αναδεικνύει πώς η κοινωνική ανισότητα και οι δυναμικές εξουσίας επηρεάζουν την εγκληματικότητα, διαμορφώνοντας ποιος χαρακτηρίζεται ως "εγκληματίας" και ποιες συμπεριφορές θεωρούνται εγκληματικές εξ αρχής¹⁸⁴. Αυτή η προσέγγιση υποδηλώνει ότι το οικονομικό έγκλημα, όπως το ξέπλυμα χρήματος μέσω ηλεκτρονικού εμπορίου, συνδέεται στενά με τις ευρύτερες οικονομικές ανισότητες, οι οποίες δημιουργούν περιβάλλοντα όπου το έγκλημα γίνεται μέρος των εταιρικών και ψηφιακών πρακτικών¹⁸⁵.

Η κριτική εγκληματολογία διαφοροποιείται από την παραδοσιακή εγκληματολογία εξετάζοντας πώς η εξουσία και η ανισότητα διαμορφώνουν τους ορισμούς και τις αντιδράσεις στο έγκλημα¹⁸⁶. Η παραδοσιακή εγκληματολογία, που στηρίζεται σε κλασικές και θετικιστικές θεωρίες, βλέπει το έγκλημα ως αποτέλεσμα ατομικών αποτυχιών ή καταστάσεων που μπορούν να ελεγχθούν ή να τιμωρηθούν για τη ρύθμιση της συμπεριφοράς¹⁸⁷. Αντίθετα, η κριτική εγκληματολογία υποστηρίζει ότι το έγκλημα είναι συχνά ένα παράγωγο των δομικών ανισοτήτων που είναι εγγενείς στις καπιταλιστικές κοινωνίες. Τα κοινωνικά φαινόμενα, συμπεριλαμβανομένου του εγκλήματος, επομένως "κατασκευάζονται" και ορίζονται από αυτούς που έχουν την εξουσία, οι οποίοι χρησιμοποιούν τους νόμους για να προστατεύουν τα συμφέροντά τους, να διατηρούν τον έλεγχο και να περιορίζουν την κοινωνική κινητικότητα των κατώτερων τάξεων και των περιθωριοποιημένων ομάδων¹⁸⁸.

Από την προοπτική της κριτικής εγκληματολογίας, το ξέπλυμα χρήματος μέσω πλατφορμών όπως η Air Fast Tickets μπορεί να θεωρηθεί ως μορφή λευκού οικονομικού εγκλήματος που αντανακλά δομικά πλεονεκτήματα. Τα οικονομικά εγκλήματα γενικά λαμβάνουν λιγότερη προσοχή και ελαφρύτερες ποινές σε σχέση με τα εγκλήματα του δρόμου, αναδεικνύοντας την ανισότητα στο πώς η κοινωνία

---

¹⁸³ Οπ. Π.

¹⁸⁴ Ο Sutherland καθιέρωσε την θεωρία των διαφορικών συναναστροφών όπου « η αποδοχή της άποψης ότι το έγκλημα είναι πολιτισμικά μεταβιβαζόμενο σήμαινε, ότι στην πραγματικότητα η εγκληματική συμπεριφορά μαθαίνεται από την αλληλεπίδραση (ό.π)». Βιδάλη, Σ.(2013). Εισαγωγή στην εγκληματολογία. Αθήνα: Νομική βιβλιοθήκη. Σελ. 119-120

¹⁸⁵ Piquero A. (2016), The Handbook of Criminological Theory, John Wiley & Sons, Inc, West Sussex. Σελ. 303-305

¹⁸⁶ Οπ.Π, Piquero A. (2016). Σελ.. 303

¹⁸⁷ Βιδάλη, Σ.(2013). Σελ. 107-108

¹⁸⁸ Οπ. Π, Βιδάλη, Σ.(2013).

τιμωρεί τα εγκλήματα βάσει του κοινωνικού status και του πλούτου¹⁸⁹. Η περίπτωση του Νίκου Κοκλώνη και της Air Fast Tickets δείχνει πώς όσοι έχουν σημαντικό οικονομικό και κοινωνικό κεφάλαιο μπορεί να εκμεταλλεύονται το ηλεκτρονικό εμπόριο και τις χρηματοοικονομικές τεχνολογίες, παρακάμπτοντας τους παραδοσιακούς τραπεζικούς κανονισμούς για να μεταφέρουν διασυνοριακά μεγάλα ποσά χρημάτων.

Αυτή η διαδικασία όχι μόνο εμπλουτίζει τους δράστες, αλλά επίσης ενισχύει το κοινωνικό status και την οικονομική τους εξουσία. Τέτοιες περιπτώσεις συχνά παραμένουν ατιμώρητες ή λαμβάνουν καθυστερημένες αντιδράσεις λόγω της πολυπλοκότητας της ανίχνευσης των κεφαλαίων, της διασυνοριακής φύσης του ηλεκτρονικού εμπορίου και των συχνά περιορισμένων πόρων που αφιερώνονται στην έρευνα εγκλημάτων του «λευκού κολάρου»¹⁹⁰. Για παράδειγμα, αναφέρεται ότι ο Κοκλώνης συνέχισε να λειτουργεί για πολύ καιρό μετά τις πρώτες κατηγορίες, με τις αρχές να αντιμετωπίζουν σημαντικές προκλήσεις στη συγκέντρωση συγκεκριμένων στοιχείων, εν μέρει λόγω της ψηφιακής και παγκόσμιας φύσης των δραστηριοτήτων του.

Τα οικονομικά εγκλήματα στους ψηφιακούς χώρους μπορούν επομένως να θεωρηθούν κοινωνικά κατασκευασμένα—εξαρτώμενα από νόμους που ακόμη δεν έχουν καλύψει όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων που επιτρέπονται από τις χρηματοοικονομικές τεχνολογίες¹⁹¹. Αυτή η διαφορά αντανάκλα το ρόλο των οικονομικών ελίτ και των εταιρικών συμφερόντων στη διαμόρφωση των νόμων που τους ωφελούν είτε με την καθυστέρηση είτε με τη μείωση της εμβέλειας της ρύθμισης. Η έλλειψη ισχυρών κανονισμών για τα ψηφιακά χρηματοοικονομικά στην υπόθεση της Air Fast Tickets αναδεικνύει αυτό το κενό, όπου οι επιχειρήσεις που εμπλέκονται σε συναλλαγές μεγάλου όγκου εκμεταλλεύονται το ηλεκτρονικό εμπόριο για να αποκρύψουν παράνομες χρηματοοικονομικές ροές. Ο Κοκλώνης, μέσω των επιχειρηματικών του συναλλαγών με την Air Fast Tickets, φέρεται να εκμεταλλεύτηκε ένα δίκτυο εταιρικών συμμαχιών και διεθνών συνδέσεων που καθυστέρησαν τη δικαστική επίβλεψη και μείωσαν την αντίληψη των πράξεων του ως εγκληματικές. Οι κριτικοί θεωρητικοί υποστηρίζουν ότι τέτοιες περιπτώσεις αποκαλύπτουν προκαταλήψεις μέσα στο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, το οποίο τείνει να επικεντρώνεται στα "ορατά" εγκλήματα που συνήθως συνδέονται με περιθωριοποιημένες ομάδες¹⁹².

---

¹⁸⁹ Βιδάλη, Σ.(2017). Πέρα από τα όρια. Η αντεγκληματική πολιτική σήμερα. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη. Σελ. 155-156

¹⁹⁰ Οπ. Π, Βιδάλη, Σ.(2017). Σελ. 163-164

¹⁹¹ Οπ. Π, Gomber, P. (2017). Σελ. 125-126

¹⁹² Οπ. Π, Βιδάλη, Σ.(2013). Σελ. 163-164

Κεφάλαιο 3 Η Αντεγκληματική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά της Νομιμοποίησης Μαύρου Χρήματος

3.1 Ευρωπαϊκό Νομοθετικό Πλαίσιο

Όπως είδαμε, το ΟΕ χρησιμοποιεί τα τουριστικά θέρετρα για να «ξεπλύνει» μαύρο χρήμα μέσω των πολλαπλών επενδυτικών ευκαιριών (καζίνο, real estate, διαδικτυακές πλατφόρμες). Επομένως, τα κράτη θα πρέπει να απλώσουν ένα ευρύ δίκτυο ποινικών μέσων για την προστασία της νόμιμης οικονομίας που να καλύπτει όλο το φάσμα της τουριστικής βιομηχανίας.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) έχει αναγνωρίσει την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ως έναν από τους θεμελιώδεις στόχους της αντεγκληματικής πολιτικής της για την προστασία των αγορών της¹⁹³. Για την αντιμετώπιση αυτού του πολυδιάστατου προβλήματος, η ΕΕ έχει υιοθετήσει ένα σύνθετο νομικό και θεσμικό πλαίσιο που ενσωματώνει διεθνείς πρακτικές και προσαρμόζεται στις νέες προκλήσεις που προκύπτουν.

3.1.1 Η Πρώτη Οδηγία κατά του «ξεπλύματος» (AML) 91 /308/ΕΟΚ¹⁹⁴

Η Οδηγία 91/308/ΕΟΚ, που υιοθετήθηκε από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα στις 10 Ιουνίου 1991, αποτέλεσε το πρώτο σημαντικό βήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης μαύρου χρήματος. Η θέσπιση της οδηγίας βασίστηκε στην αναγνώριση ότι η νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες απειλεί τη σταθερότητα και την ακεραιότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, ενώ ενισχύει το οργανωμένο έγκλημα. Επιπλέον, το νομοθετικό πλαίσιο που υιοθετείται με αυτή την οδηγία προκύπτει από διεθνή πρότυπα (συμβάσεις του ΟΗΕ και του ΣτΕ, 40 προτάσεις της FATF) και μιμείται το αντεγκληματικό πλαίσιο των ΗΠΑ κατά του «ξεπλύματος»¹⁹⁵.

¹⁹³ Anti-money laundering and countering the financing of terrorism overview - European Commission (no date). Ανακτήθηκε από: <https://finance.ec.europa.eu/financial-crime/anti-money-laundering-and->

¹⁹⁴ Οδηγία 91/308/ΕΟΚ. EUR-Lex. Διαθέσιμο στο eur-lex.europa.eu.

¹⁹⁵ Καϊάφα-Γκμπάντι Μαρία, (2007). Η ποινική αντιμετώπιση του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος. Μεταξύ διεθνούς, Ευρωπαϊκής και Εθνικής Νομοθεσίας, στο Ένωση Ελλήνων Ποινολόγων, Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος, «Καθαρή» ή ελεύθερη κοινωνία,

Όπως τονίζει οι Καραδήμας και Καραδήμας, η οδηγία ορίζει ως βασικές πράξεις που συνιστούν ξέπλυμα χρημάτων τη μετατροπή ή μεταβίβαση περιουσίας που προέρχεται από εγκληματική δραστηριότητα, με σκοπό την απόκρυψη της παράνομης προέλευσης ή τη διευκόλυνση των εγκληματιών να αποφύγουν τις νομικές συνέπειες. Επισημαίνει επίσης την απόκρυψη ή συγκάλυψη της αλήθειας σχετικά με την πραγματική προέλευση, την τοποθεσία, τη φύση, την κυριότητα ή τα δικαιώματα επί των περιουσιακών στοιχείων. Επιπλέον, η απόκτηση, κατοχή ή χρήση περιουσιακών στοιχείων που είναι γνωστό ότι προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες, καθώς και η συμμετοχή ή υποστήριξη σε αυτές τις ενέργειες, περιλαμβάνονται στις πράξεις που συμβάλλουν στη διευκόλυνση και τέλεση της νομιμοποίησης παράνομων εσόδων¹⁹⁶.

Η Οδηγία υιοθέτησε μια πολυδιάστατη προσέγγιση, η οποία συνδύαζε ποινικές και διοικητικές δράσεις. Βασικός στόχος ήταν η υποχρέωση των πιστωτικών ιδρυμάτων και των χρηματοπιστωτικών οργανισμών να εφαρμόζουν πρακτικές αναγνώρισης πελατών (know-your-customer, KYC)¹⁹⁷ στο άρθρο 3 της Οδηγίας, διασφαλίζοντας την ταυτοποίηση των συναλλαγών και την καταγραφή τους για τουλάχιστον πέντε χρόνια. Επιπλέον, οι θεσμοί αυτοί υποχρεώνονταν να αναφέρουν ύποπτες συναλλαγές στις αρμόδιες αρχές και να συνεργάζονται πλήρως στις σχετικές έρευνες (άρθρα 6-7).

Παράλληλα, η Οδηγία ενσωμάτωσε αρχές από διεθνείς συμφωνίες, όπως η Σύμβαση της Βιέννης του 1988 και η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης του 1990. Αυτές οι διεθνείς συμφωνίες είχαν ήδη υπογραμμίσει τη σημασία της διεθνούς συνεργασίας για την αντιμετώπιση του ξεπλύματος χρημάτων, εστιάζοντας στη δήμευση και κατάσχεση των παράνομων εσόδων¹⁹⁸.

3.1.2 Η Δεύτερη και Τρίτη Οδηγία (2001/97/ΕΚ & 2005/60/ΕΚ)

Η Δεύτερη Οδηγία (2001/97/ΕΚ)¹⁹⁹ επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής της Πρώτης Οδηγίας (91/308/ΕΟΚ) για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρημάτων και ενσωματώνει μια πιο διευρυμένη προσέγγιση για την κάλυψη νέων κινδύνων που προκύπτουν από το διεθνές οργανωμένο έγκλημα και ιδιαίτερα την τρομοκρατία²⁰⁰.

εκδόσεις Αντ. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή. Σελ. 3

¹⁹⁶ Καραδήμας & Καραδήμα, (2015). Σελ.59

¹⁹⁷ Σύμφωνα με τους Καραδήμας Θ., Καραδήμα Π. (2015), «οι πελάτες των τραπεζικών ιδρυμάτων μπαίνουν σε κατηγορίες ανάλογα με τον επαπειλούμενο κίνδυνο να εμπλέκονται σε δραστηριότητες που να αφορούν εμπλοκή σε παράνομες οικονομικές δραστηριότητες. Οι κυριότεροι τομείς ελέγχου των πελατών είναι η συναλλακτική συμπεριφορά του πελάτη διαχρονικά, η επαγγελματική του δράση, καθώς και τυχόν εμπλοκή του σε παράνομες οικονομικές δραστηριότητες.» Καραδήμας Θ., Καραδήμα Π. (2015), Τεχνικές ξεπλύματος χρήματος και τα μέτρα πρόληψης των ελληνικών τραπεζών. e-Περιοδικό Επιστήμης & Τεχνολογίας. Σελ. 80

¹⁹⁸ Καϊάφα-Γκμπάντι Μαρία, (2007). Σελ. 4

¹⁹⁹ Οδηγία 2001/97/ΕΚ. EUR-Lex. Διαθέσιμο στο eur-lex.europa.eu.

²⁰⁰ Οπ. Π Καϊάφα-Γκμπάντι Μαρία, (2007). Σελ. 7

Η Οδηγία αυτή ενισχύει τα μέτρα για την αναγνώριση και παρακολούθηση των πελατών (KYC), ενώ επεκτείνει τις υποχρεώσεις εφαρμογής αυτών των μέτρων σε νέους τομείς, όπως οι επαγγελματίες νομικοί, οι λογιστές, οι μεσίτες ακινήτων, και άλλοι τομείς που εμπλέκονται σε οικονομικές συναλλαγές υψηλού κινδύνου (άρθρο 2α). Η Δεύτερη Οδηγία, στο Άρθρο 2, επιβάλλει επίσης την υποχρέωση καταγραφής και διατήρησης δεδομένων για όλες τις συναλλαγές, ενώ προσθέτει νέες υποχρεώσεις για τη δήλωση ύποπτων συναλλαγών.

Η Τρίτη Οδηγία (2005/60/ΕΚ)²⁰¹ ενσωματώνει τις αναθεωρημένες συστάσεις της Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF) και εισάγει μια πιο εκτενή και ευέλικτη προσέγγιση στην καταπολέμηση της νομιμοποίησης χρημάτων. Το Άρθρο 8 της οδηγίας καθιερώνει τη στρατηγική της εκτίμησης κινδύνου (risk-based approach), η οποία δίνει τη δυνατότητα στους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς να εφαρμόζουν αυστηρότερα ή λιγότερο αυστηρά μέτρα ανάλογα με το επίπεδο κινδύνου των συναλλαγών και των πελατών τους. Αυτό είναι ένα σημαντικό βήμα προς την πιο ευέλικτη και προσαρμοσμένη διαχείριση του κινδύνου που σχετίζεται με το «ξέπλυμα» χρημάτων.

Επιπλέον, η Τρίτη Οδηγία απαιτεί την καταγραφή των πραγματικών δικαιούχων των εταιρειών, όπως αναφέρεται στο Άρθρο 3, ενισχύοντας τη διαφάνεια στις εταιρικές δομές και ενισχύοντας τα εργαλεία για τον εντοπισμό παράνομων χρηματοοικονομικών ροών²⁰². Η ενίσχυση των υποχρεώσεων για τη διαχείριση πολιτικώς εκτεθειμένων προσώπων (PEPs) στο Άρθρο 13 αυξάνει την αυστηρότητα των διαδικασιών για τη διαχείριση πελατών με υψηλό κίνδυνο. Η Τρίτη Οδηγία, επίσης, επεκτείνει την υποχρέωση της αναγνώρισης πελατών και σε άλλες μορφές πληρωμών, όπως οι ηλεκτρονικές πληρωμές, προκειμένου να ανταποκριθεί στην αυξανόμενη χρήση της τεχνολογίας στον τομέα των χρηματοοικονομικών συναλλαγών.

Η Δεύτερη και Τρίτη Οδηγία της ΕΕ για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρημάτων ενισχύουν τις διαδικασίες δήμευσης και κατάσχεσης παράνομων περιουσιακών στοιχείων. Η Δεύτερη Οδηγία (2001/97/ΕΚ) εισήγαγε τη δυνατότητα δήμευσης περιουσίας που προέρχεται από εγκληματική δραστηριότητα και απαιτούσε από τα κράτη-μέλη να συνεργάζονται για την κατάσχεση αυτών των περιουσιακών στοιχείων. Η Τρίτη Οδηγία (2005/60/ΕΚ) προχώρησε περαιτέρω, ενισχύοντας τις διαδικασίες δήμευσης και διευρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ των κρατών-μελών για την αποτελεσματική εφαρμογή των μέτρων αυτών. Η ενίσχυση της δήμευσης και της κατάσχεσης αναγνωρίζεται ως κρίσιμη για την αποδυνάμωση των εγκληματικών οργανώσεων και την πρόληψη της χρήσης παράνομου χρήματος στην οικονομία, ενώ παράλληλα συμβάλλει στην αποκατάσταση της διαφάνειας και της ακεραιότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος²⁰³. Αυτές οι αλλαγές αντανακλούν την ανάγκη για έναν δυναμικότερο και πιο ευέλικτο μηχανισμό που μπορεί να αντιμετωπίσει τις νέες προκλήσεις του ξεπλύματος χρημάτων σε ένα παγκοσμιοποιημένο και τεχνολογικά εξελιγμένο περιβάλλον.

²⁰¹ Οδηγία 2005/60/ΕΚ. EUR-Lex. Διαθέσιμο στο eur-lex.europa.eu.

²⁰² Οπ. Π. Καϊάφα-Γκμπάντι Μαρία, (2007). Σελ. 8

²⁰³ Οπ. Π

3.1.3 Το νομικό πλαίσιο μετά την Οικονομική κρίση του 2008

Η Τέταρτη Οδηγία (2015/849/ΕΚ)²⁰⁴, η Πέμπτη Οδηγία (2018/843)²⁰⁵ και η Έκτη Οδηγία (2024/1640)²⁰⁶ αποτελούν σημαντικά βήματα στην καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (AML) και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (CFT) στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Κάθε νέα οδηγία οικοδομεί πάνω στην προηγούμενη, ενισχύοντας τα μέτρα για τη διαφάνεια, τη συνεργασία μεταξύ κρατών-μελών και τη δέσμευση και δήμευση περιουσιακών στοιχείων που προέρχονται από παράνομες δραστηριότητες.

Η Τέταρτη Οδηγία εισάγει τη διαφάνεια μέσω των μητρώων πραγματικών δικαιούχων, απαιτώντας από τα κράτη-μέλη να δημιουργήσουν μητρώα με πληροφορίες για τα φυσικά πρόσωπα που ελέγχουν τις εταιρείες και άλλες νομικές οντότητες (Άρθρο 30). Αυτή η προσέγγιση ενισχύει τη δυνατότητα παρακολούθησης των οικονομικών ροών, περιορίζοντας τη δυνατότητα χρήσης ανώνυμων εταιρειών για «ξέπλυμα» χρημάτων. Επιπλέον, το Άρθρο 8 της Τέταρτης Οδηγίας εισάγει την προσέγγιση βασισμένη στον κίνδυνο (Risk-Based Approach), επιτρέποντας στους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και στις αρμόδιες αρχές να προσαρμόζουν τις διαδικασίες τους με βάση το επίπεδο κινδύνου των πελατών και των συναλλαγών τους²⁰⁷. Η ενίσχυση των ελέγχων σε πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα (PEPs) και συναλλαγές υψηλού κινδύνου αναφέρεται στο Άρθρο 13, το οποίο απαιτεί αυξημένη προσοχή και παρακολούθηση αυτών των πελατών²⁰⁸.

Η Πέμπτη Οδηγία (2018/843) ενισχύει περαιτέρω τη διαφάνεια, προσδιορίζοντας τη δημόσια πρόσβαση στα μητρώα πραγματικών δικαιούχων και προσφέροντας καλύτερη συνεργασία για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ κρατών-μελών (Άρθρο 1). Επιπλέον, η Πέμπτη Οδηγία απαιτεί αυστηρότερους ελέγχους σε συναλλαγές που αφορούν ανώνυμες προπληρωμένες κάρτες και εικονικά νομίσματα, με στόχο την αποτροπή της χρήσης αυτών των εργαλείων για παράνομες δραστηριότητες (Άρθρο 12). Ειδικότερα, η Πέμπτη Οδηγία μειώνει το κατώτατο όριο για την ταυτοποίηση κατόχων προπληρωμένων καρτών σε 50 ευρώ για απομακρυσμένες συναλλαγές, ενισχύοντας τα μέτρα ελέγχου.

---

²⁰⁴ Η Τέταρτη Οδηγία (2015/849/ΕΚ) υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 20 Μαΐου 2015 και δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ στις 5 Ιουνίου 2015. Οδηγία 2015/849/ΕΚ, διαθέσιμη στο [EUR-Lex](#).

²⁰⁵ Η Πέμπτη Οδηγία (2018/843) υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της ΕΕ στις 30 Μαΐου 2018 και δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ στις 19 Ιουνίου 2018. Οδηγία 2018/843, διαθέσιμη στο [EUR-Lex](#).

²⁰⁶ Η Έκτη Οδηγία (2024/1640) υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της ΕΕ στις 31 Μαΐου 2024 και δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ στις 19 Ιουνίου 2024. Οδηγία 2024/1640, διαθέσιμη στο [EUR-Lex](#).

²⁰⁷ Tonnara P. (2016), Risk assessment, σε Siclari, D. (Ed.). (2016). The new anti-money laundering law : First perspectives on the 4th european union directive. Springer International Publishing AG. Σελ. 57-58

²⁰⁸ Frantangelo P. (2016), The CDD Obligations following a Risk-based approach, σε Siclari, D. (Ed.). (2016). The new anti-money laundering law : First perspectives on the 4th european union directive. Springer International Publishing AG. Σελ. 19-20

Η Έκτη Οδηγία (2024/1640), η οποία εγκρίθηκε το 2024, προχωρά ακόμα πιο μακριά, ενισχύοντας τις δυνατότητες δέσμευσης και δήμευσης περιουσιακών στοιχείων. Σύμφωνα με το Άρθρο 10, οι αρχές μπορούν να δεσμεύουν περιουσιακά στοιχεία χωρίς να απαιτείται ποινική καταδίκη, αρκεί να υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις ότι τα στοιχεία σχετίζονται με παράνομες δραστηριότητες. Επίσης, το Άρθρο 11 επεκτείνει τη δυνατότητα δήμευσης περιουσιακών στοιχείων που δεν μπορούν να δικαιολογηθούν από τη νόμιμη προέλευσή τους. Αυτές οι ρυθμίσεις διευκολύνουν τη συνεργασία και την εκτέλεση αποφάσεων δέσμευσης και δήμευσης σε διασυνοριακό επίπεδο, ενισχύοντας τις διαδικασίες για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρημάτων.

Σε αυτές τις τρεις Οδηγίες²⁰⁹, ο τομέας των ακινήτων (real estate), των καζίνο και των πληρωμών μέσω διαδικτύου καταλαμβάνουν σημαντική θέση, δεδομένου ότι αυτοί οι τομείς αποτελούν κοινές διαδρομές για την εισροή παράνομων χρημάτων στον Τουρισμό.

Στην Τέταρτη Οδηγία, ο τομέας των ακινήτων ενσωματώνεται πλήρως στον κανονιστικό πλαίσιο για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος. Το Άρθρο 4 της οδηγίας αναγνωρίζει τη δυνατότητα ξεπλύματος χρημάτων μέσω της αγοράς ακινήτων, προσδιορίζοντας τις υποχρεώσεις των επαγγελματιών ακινήτων (μεσιτών, δικηγόρων) για την αναγνώριση των πελατών τους και την αναφορά ύποπτων συναλλαγών. Ειδικά σε περιοχές υψηλού κινδύνου, οι αρχές ενθαρρύνονται να εξετάζουν τη σύνδεση της αγοραπωλησίας ακινήτων με παράνομες δραστηριότητες, με έμφαση στην ανίχνευση διαδρομών χρημάτων μέσω αυτών των συναλλαγών. Στην Πέμπτη Οδηγία, οι αυστηρότεροι κανόνες για την αναγνώριση του πραγματικού δικαιούχου στις συναλλαγές ακινήτων (Άρθρο 1) ενισχύουν περαιτέρω τη διαφάνεια, δίνοντας στις αρχές τα εργαλεία για την ανίχνευση των φυσικών προσώπων πίσω από εταιρείες-κελύφη και άλλες δομές που χρησιμοποιούνται για το «ξέπλυμα» χρημάτων. Η Έκτη Οδηγία επεκτείνει αυτές τις υποχρεώσεις, με έμφαση στην παρακολούθηση της ροής κεφαλαίων σε διεθνείς αγορές ακινήτων και την ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας για τη δήμευση παράνομων κερδών από τέτοιες συναλλαγές.

Τα καζίνο έχουν επίσης ενσωματωθεί στο κανονιστικό πλαίσιο, καθώς αποτελούν σημαντικούς τομείς για την εκκαθάριση παράνομων χρημάτων²¹⁰. Στην Τέταρτη Οδηγία, οι απαιτήσεις αναγνώρισης πελατών και υποβολής αναφορών για ύποπτες συναλλαγές επεκτείνονται για να περιλάβουν καζίνο, που πρέπει να εφαρμόζουν ενισχυμένα μέτρα επιμέλειας για κάθε συναλλαγή άνω των 2.000 ευρώ, όπως αναφέρεται στο Άρθρο 2. Τα καζίνο αναγνωρίζονται ως υψηλού κινδύνου τομείς για το ξέπλυμα χρήματος, και οι υποχρεώσεις τους επεκτείνονται για την καταπολέμηση των χρηματοδοτικών δικτύων που χρησιμοποιούν παράνομες ροές χρημάτων²¹¹.

²⁰⁹ Siclari, D. (Ed.). (2016). The new anti-money laundering law : First perspectives on the 4th european union directive. Springer International Publishing AG. Σελ. 2-4

²¹⁰ Giacone E. (2016), The effects of new rules on Gambling, σε Siclari, D. (Ed.). (2016). The new anti-money laundering law : First perspectives on the 4th european union directive. Springer International Publishing AG. Σελ. 77-78

²¹¹ Οπ. Π, Giacone E. (2016). Σελ. 78-79

Όσον αφορά τις πληρωμές μέσω διαδικτύου, η Πέμπτη Οδηγία προσθέτει αυστηρότερους κανόνες για τις διαδικτυακές πληρωμές και τις ηλεκτρονικές μεταφορές χρημάτων, υπογραμμίζοντας την ανάγκη ενισχυμένης επιμέλειας για αυτές τις συναλλαγές. Οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, σύμφωνα με το Άρθρο 12, υποχρεούνται να παρακολουθούν και να αναφέρουν ύποπτες συναλλαγές που περιλαμβάνουν ηλεκτρονικές πληρωμές ή άλλες διαδικτυακές μεταφορές χρημάτων, ειδικά για συναλλαγές που εμπλέκουν χώρες υψηλού κινδύνου. Η Έκτη Οδηγία προσθέτει επιπλέον μέτρα για την παρακολούθηση των πληρωμών που διακινούνται μέσω πλατφορμών διαδικτυακών πληρωμών και ηλεκτρονικών πορτοφολιών, απαιτώντας περισσότερη διαφάνεια και αναφορά ύποπτων δραστηριοτήτων σε πραγματικό χρόνο.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τα παραπάνω, η Οδηγία 91/308/ΕΟΚ, η Δεύτερη και Τρίτη Οδηγία (2001/97/ΕΚ & 2005/60/ΕΚ), καθώς και η Τέταρτη, Πέμπτη και Έκτη Οδηγία (2015/849/ΕΚ, 2018/843/ΕΚ, 2024/1640/ΕΚ) συνθέτουν το κανονιστικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρημάτων και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Από την αρχική τους εφαρμογή το 1991 έως τις τελευταίες εξελίξεις του 2024, οι οδηγίες αυτές έχουν καθιερώσει σημαντικές ρυθμίσεις για τη διαφάνεια, τη συνεργασία μεταξύ των κρατών-μελών και την ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας. Στο επίκεντρο βρίσκεται η ενίσχυση των διαδικασιών αναγνώρισης πελατών (KYC), η δήμευση και δέσμευση παράνομων περιουσιακών στοιχείων²¹² και η διαρκής αναβάθμιση των μέτρων για την πρόληψη του ξεπλύματος χρημάτων σε τομείς όπως τα ακίνητα, τα καζίνο και οι διαδικτυακές πληρωμές. Οι τελευταίες οδηγίες εστιάζουν ιδιαίτερα στη διαχείριση κινδύνου και τη δυνατότητα δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων, ενισχύοντας τη διαφάνεια και τη συνεργασία για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρημάτων σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η σταδιακή αυστηροποίηση του κανονιστικού πλαισίου της ΕΕ για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος δεν αποτελεί απλώς μια τεχνική προσαρμογή στις νέες μορφές οικονομικού εγκλήματος, αλλά και μια στρατηγική εγκληματολογική παρέμβαση που στοχεύει στην αποδυνάμωση των οικονομικών δομών του οργανωμένου εγκλήματος. Η εξέλιξη των οδηγιών αποτυπώνει μια μετατόπιση από την αρχική αντίληψη περί ξεπλύματος ως μιας μεμονωμένης πράξης προς μια ευρύτερη κατανόηση του φαινομένου ως ενός δυναμικού, πολύπλευρου μηχανισμού, ο οποίος εκμεταλλεύεται τις αδυναμίες της Τουριστικής Βιομηχανίας και αποτελεί κομμάτι της κοινωνικής ζωής²¹³. Η ενσωμάτωση των ακινήτων, των καζίνο και των διαδικτυακών πληρωμών ως πυλώνων του κανονιστικού ελέγχου καταδεικνύει την ανάγκη αναγνώρισης του ξεπλύματος χρήματος όχι μόνο ως οικονομικού εγκλήματος, αλλά και ως εργαλείου κοινωνικοοικονομικής διεύθυνσης εγκληματικών οργανώσεων. Από εγκληματολογική σκοπιά, οι διαδοχικές επεκτάσεις του πλαισίου ελέγχου δείχνουν ότι το ξέπλυμα χρήματος δεν αντιμετωπίζεται πλέον μόνο ως αποτέλεσμα εγκληματικών δραστηριοτήτων, αλλά και ως αναπόσπαστο στοιχείο της ίδιας της

²¹² Καϊάφα-Γκμπάντι Μαρία, (2007). Σελ. 4-5

²¹³ Βασιλαντωνοπούλου, Β. (2014), Λευκά κολάρα και οικονομικό έγκλημα, Δίκαιο και Οικονομία, Π.Ν. Σάκκουλας : Αθήνα. Σελ. 346-347

διαδικασίας εγκληματικής αναπαραγωγής²¹⁴. Η εστίαση στη διαφάνεια των δικαιούχων συναλλαγών, στη διεύρυνση της ευθύνης επαγγελματικών φορέων και στη διακρατική συνεργασία για τη δέσμευση περιουσιακών στοιχείων αντανάκλα την επίσημη κοινωνική αντίδραση στο να αποκόψει το έγκλημα από τις οικονομικές του ρίζες, χωρίς να αντιμετωπίζουν τις εγκληματογόνες αιτίες του ΟΕ, καθώς «οι Διεθνής Συμβάσεις επιλέγουν, να περιοριστούν στην προώθηση κατευθύνσεων που στοχεύουν να πλήξουν τα μέσα και τις ζωτικές δομές των εγκληματικών επιχειρήσεων αλλά όχι τις αιτίες που τις παράγουν²¹⁵».

3.2 Ο ρόλος των Μονάδων Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών (ΜΧΠ) και της Ευρωπαϊκής Αστυνομίας (Europol)

Το 2023, η Ευρωπαϊκή Πλατφόρμα κατά των Εγκληματικών Απειλών (EMPACT) σημείωσε αξιοσημείωτα αποτελέσματα στην καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκαν 13.871 συλλήψεις, κατασχέθηκαν περιουσιακά στοιχεία και χρηματικά ποσά αξίας 797 εκατομμυρίων ευρώ, ενώ εντοπίστηκαν και προστατεύθηκαν περισσότερα από 7.500 θύματα εγκληματικών δραστηριοτήτων. Επιπλέον, εντοπίστηκαν 821 εγκληματικά δίκτυα υψηλού κινδύνου και 155 στόχοι υψηλής αξίας²¹⁶. Αυτά τα στοιχεία υπογραμμίζουν τη σημασία της συνεργασίας μεταξύ των κρατών-μελών και των ευρωπαϊκών θεσμών, όπως η Europol και οι Μονάδες Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών, στην πρόληψη και καταστολή του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος.

Σε αυτό το κεφάλαιο θα αναλύσουμε την λειτουργία των Μονάδων Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών (ΜΧΠ) και της Ευρωπαϊκής Αστυνομίας (Europol) και την σημασία τους στην αντεγκληματική πολιτική κατά του «ξεπλύματος». Η ανάλυση μας θα βασιστεί στο νομοθετικό πλαίσιο, τις έξι Οδηγίες κατά της Νομιμοποίησης Μαύρου Χρήματος, της Ευρωπαϊκής ένωσης και των 40 Συστάσεις του Financial Action Task Force (FATF).

3.2.1 Οι Μονάδες Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών (ΜΧΠ)

Οι Μονάδες Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών (ΜΧΠ) αποτελούν κεντρικούς εθνικούς φορείς με αποστολή την παρακολούθηση ύποπτων χρηματοοικονομικών συναλλαγών και την υποστήριξη των αρμόδιων αρχών για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας²¹⁷. Η δημιουργία

²¹⁴ Βιδάλη Σ. (2017), Σ., Πέρα από τα όρια. Η αντεγκληματική πολιτική σήμερα.

Νομική Βιβλιοθήκη: Αθήνα. Σελ. 167-169

²¹⁵ Στο ίδιο, Σελ.171.

²¹⁶ Europol. (2023). *EMPACT Factsheet 2023*. Retrieved from <https://home-affairs.ec.europa.eu>.

Σελ.22

²¹⁷ IMF, Financial Intelligence Units: An Overview, 2004.

των ΜΧΠ αναδείχθηκε ως κεντρικός μοχλός ενίσχυσης της διεθνούς συνεργασίας για την παρακολούθηση των διασυνοριακών χρηματοοικονομικών ροών και της μετακίνησης κεφαλαίων, με την ίδρυση της Ομάδας Egmont το 1995²¹⁸. Ο ορισμός που δώθηκε από την Ομάδα Egmont είναι ο εξής (Σύσταση 29):

«Μια Μονάδα Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών (ΜΧΠ) είναι ένας κεντρικός εθνικός οργανισμός αρμόδιος για τη λήψη (και, εφόσον επιτρέπεται, την αίτηση), την ανάλυση και τη διαβίβαση στις αρμόδιες αρχές οικονομικών πληροφοριών: (i) σχετικά με ύποπτα έσοδα από εγκληματικές δραστηριότητες και πιθανή χρηματοδότηση τρομοκρατίας ή (ii) όπως απαιτείται από την εθνική νομοθεσία, με σκοπό την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρημάτων και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας²¹⁹.»

Σύμφωνα με τη Σύσταση 26, τα κράτη καλούνται να θεσπίσουν μια ΜΧΠ που θα λειτουργεί ως εθνικό κέντρο για τη συλλογή, ανάλυση και διαβίβαση Αναφορών Υποπτων Συναλλαγών (STRs) και άλλων σχετικών πληροφοριών για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρημάτων και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας²²⁰.

Οι Μονάδες Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών (ΜΧΠ) αποτελούν κομβικό σημείο στο σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Με την ίδρυσή τους, στο πλαίσιο διεθνών συστάσεων όπως αυτές της Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF), οι ΜΧΠ λειτουργούν ως εθνικά κέντρα για τη συλλογή, ανάλυση και διαβίβαση οικονομικών πληροφοριών προς τις αρμόδιες αρχές²²¹. Η αποστολή τους είναι στενά συνδεδεμένη με την ανεξαρτησία τους και την ικανότητά τους να συνεργάζονται διεθνώς, ανταποκρινόμενες στις προκλήσεις ενός παγκοσμιοποιημένου καπιταλιστικού συστήματος²²².

---

²¹⁸ European Parliamentary Research Service (EPRS). (2017). EU cooperation in the fight against the laundering of criminal proceeds. European Parliament. Retrieved from [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/598603/EPRS_STU\(2017\)598603_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/598603/EPRS_STU(2017)598603_EN.pdf) Σελ. 8

²¹⁹ Egmont Group. (2023). Egmont Group Charter (Revised July 2023). Abu Dhabi, UAE. Retrieved from <https://egmontgroup.org/wp-content/uploads/2021/09/Egmont-Group-Charter-Revised-July-2023-Abu-Dhabi-UAE.pdf>. Σελ. 5

²²⁰ Οπ. Π, European Parliamentary Research Service (EPRS). (2017). Σελ.9

²²¹ European Parliamentary Research Service (EPRS). (2017). EU cooperation in the fight against the laundering of criminal proceeds. European Parliament. Retrieved from [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/598603/EPRS_STU\(2017\)598603_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/598603/EPRS_STU(2017)598603_EN.pdf). Σελ. 10-11

²²² European Credit Research Institute (ECRI). (n.d.). Anti-Money Laundering in the EU: Enhancing Effectiveness and Efficiency. Retrieved from https://www.ecri.eu/sites/default/files/tfr_anti-money_laundering_in_the_eu.pdf. Σελ. 12

Το νομικό πλαίσιο της ΕΕ για τις ΜΧΠ διαμορφώθηκε μέσα από διαδοχικές οδηγίες, ξεκινώντας από την Πρώτη Οδηγία (91/308/ΕΟΚ), που αποτέλεσε το θεμέλιο για την ανάπτυξη των λειτουργιών τους²²³. Η Τέταρτη Οδηγία (2015/849/ΕΚ) ενίσχυσε τις λειτουργίες των ΜΧΠ, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να ενεργούν ανεξάρτητα από άλλες διοικητικές αρχές²²⁴. Η οδηγία απαιτεί από τις ΜΧΠ να συλλέγουν, να αναλύουν και να διαβιβάζουν Αναφορές Υποπτων Συναλλαγών (STRs), ενώ προβλέπει επίσης τη συνεργασία μέσω ασφαλών συστημάτων επικοινωνίας. Στην Πέμπτη Οδηγία (2018/843), ενισχύθηκε η πρόσβαση των ΜΧΠ στα μητρώα πραγματικών δικαιούχων, καθιστώντας ευκολότερη την ταυτοποίηση φυσικών προσώπων που βρίσκονται πίσω από ανώνυμες εταιρείες²²⁵.

Η δομή των ΜΧΠ ποικίλλει μεταξύ των κρατών-μελών, αντανακλώντας διαφορετικές διοικητικές και νομικές προσεγγίσεις. Υπάρχουν διοικητικού τύπου ΜΧΠ, που λειτουργούν ως μέρη δημόσιων διοικητικών αρχών, δικαστικού τύπου που συνδέονται με διωκτικές ή εισαγγελικές υπηρεσίες, και υβριδικές δομές που συνδυάζουν χαρακτηριστικά και των δύο προηγούμενων μοντέλων²²⁶. Κάθε μοντέλο εξυπηρετεί διαφορετικές ανάγκες, αλλά όλες οι ΜΧΠ έχουν ως κοινό στόχο τη συλλογή και ανάλυση αναφορών ύποπτων συναλλαγών (STRs), χρησιμοποιώντας τεχνολογίες όπως η τεχνητή νοημοσύνη για την αναγνώριση μοτίβων που συνδέονται με εγκληματικές δραστηριότητες²²⁷.

Επιπλέον, η διεθνής συνεργασία μέσω της Ομάδας Egmont προσφέρει ένα πλαίσιο για την ανταλλαγή πληροφοριών και την υιοθέτηση κοινών πρακτικών. Η Έκτη Οδηγία (2024/1640) ενίσχυσε την αυτονομία των ΜΧΠ, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να έχουν πρόσβαση σε διασυνοριακά δεδομένα χρηματοοικονομικών ροών χωρίς την ανάγκη δικαστικής έγκρισης, ενισχύοντας περαιτέρω τη διαφάνεια και την αποτελεσματικότητά τους²²⁸.

Ωστόσο, οι ΜΧΠ αντιμετωπίζουν σημαντικές προκλήσεις, όπως η ανάγκη εναρμόνισης των διαδικασιών τους και η βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ διαφορετικών θεσμικών μοντέλων²²⁹. Επίσης, οι ΜΧΠ υπάγονται σε διαφορετικά υπουργία ή υπηρεσίες από χώρα σε χώρα. Όπως βλέπουμε και στο παρακάτω πίνακα, η πλειοψηφία των χωρών υπάγει τις ΜΧΠ στο Υπουργείο Οικονομικών, όμως αυτό δεν ισχύει για όλες και δείχνει να μην υπάρχει μια συναίνεση σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η ποικιλομορφία στην δομή και στα αρμόδια Υπουργεία δείχνει μια πιθανή έλλειψη σύγκλησης των Κρατών Μελών, πράγμα που αντιτίθεται στην λογική του όλου

---

²²³ Οδηγία 91/308/ΕΟΚ. EUR-Lex. Διαθέσιμο στο eur-lex.europa.eu.

²²⁴ Οδηγία 2015/849/ΕΚ. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:32015L0849>

²²⁵ Οδηγία 2018/843. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:32018L0843>

²²⁶ Unger, B., & Ferwerda, J. (2013). ECOLEF: The Economic and Legal Effectiveness of Anti-Money Laundering and Combating Terrorist Financing Policy. Utrecht University. Retrieved from [http://www2.econ.uu.nl/users/unger/ecolef_files/Final%20ECOLEF%20report%20%28digital%20versi](http://www2.econ.uu.nl/users/unger/ecolef_files/Final%20ECOLEF%20report%20%28digital%20version%29.pdf)
[on%29.pdf](http://www2.econ.uu.nl/users/unger/ecolef_files/Final%20ECOLEF%20report%20%28digital%20version%29.pdf). Σελ. 138-140

²²⁷ Οπ. Π, European Parliamentary Research Service (EPRS). (2017). Σελ. 8-9

²²⁸ Οπ. Π, Οδηγία 2024/1640.

²²⁹ Οπ. Π, Unger, B., & Ferwerda, J. (2013). Σελ. 112-115

εγχειρήματος. Από τη μία διατείνεται το «ξέπλυμα» ως πανευρωπαϊκό πρόβλημα και από την άλλη παρατηρείται μια ελαστικότητα στο τρόπο που σχεδιάζει το κάθε κράτος την αντεγκληματική του πολιτική σε αυτό το θέμα. Έτσι, η συνεργασία μεταξύ των ΜΧΠ και η ανταλλαγή πληροφοριών είναι πιθανών να χαθεί σε έναν κυκλώνα γραφειοκρατικών διαδικασιών ή διαφορετικών δομών²³⁰.

Η επιλογή της δομής εξαρτάται από το νομοθετικό και θεσμικό πλαίσιο της κάθε χώρας, γεγονός που δημιουργεί ανισότητες στην αποδοτικότητα και τη λειτουργικότητα των ΜΧΠ. Σύμφωνα με τη Βασιλάντωνπούλου (2019), οι ΜΧΠ καλούνται να λειτουργήσουν σε ένα περιβάλλον τεχνοκρατισμού, όπου η έμφαση δίνεται στη συλλογή και ανάλυση δεδομένων και στη χρήση εξελιγμένων τεχνολογικών εργαλείων για την παρακολούθηση ύποπτων χρηματοοικονομικών ροών²³¹.

Η ανάλυση των ΜΧΠ αναδεικνύει τη μετατόπιση της έμφασης από την απλή ανταλλαγή πληροφοριών σε πιο σύνθετες τεχνοκρατικές προσεγγίσεις, που περιλαμβάνουν τη χρήση μεγάλων δεδομένων (big data) και μηχανικής μάθησης για την ανίχνευση ύποπτων συναλλαγών. Η τεχνοκρατική αυτή προσέγγιση προάγει την αποτελεσματικότητα αλλά εγείρει και ζητήματα διαφάνειας και λογοδοσίας, καθώς οι αποφάσεις βασίζονται συχνά σε αλγοριθμικές διαδικασίες που δεν είναι πάντα κατανοητές στους μη ειδικούς²³².

Η προσέγγιση αυτή καθιστά τις ΜΧΠ κεντρικά εργαλεία στον αγώνα κατά της νομιμοποίησης παράνομων εσόδων, αλλά παράλληλα τις εντάσσει σε ένα ευρύτερο σύστημα οικονομικής διακυβέρνησης, όπου η τεχνολογία και οι αλγόριθμοι διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο.

Υπό την αξίωση ότι οι εγκληματίες και οι κυβερνήσεις έχουν αντικρουόμενους στόχους²³³, οι ΜΧΠ λειτουργούν ως εκφραστές του «Hard law» (Ευρωπαϊκές

---

²³⁰ Σύμφωνα με τον Katarzyna «Ένας από τους κύριους παράγοντες που συμβάλλουν στην αποτυχία του διεθνούς καθεστώτος κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (AML) συνδέεται με την εμφανή έλλειψη αναγνώρισης ότι η αντιμετώπιση του οικονομικού εγκλήματος είναι μια έντονα ενδογενής και ιδιοσυγκρασιακή προσπάθεια. Συγκεκριμένα, είναι πιθανό οι εθνικοί και τοπικοί μη νομικοί παράγοντες να διαμορφώνουν τη φύση και την αποτελεσματικότητα των ΜΧΠ (Μονάδων Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών). Κατά συνέπεια, η ποικιλομορφία των εθνικών ΜΧΠ ενδέχεται να επηρεάζει τη λειτουργία τους σε εσωτερικό επίπεδο και τη διασυννοιακή συνεργασία, κάτι που μπορεί να παρεμποδίζει τις διεθνείς προσπάθειες για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Η ακαδημαϊκή βιβλιογραφία σχετικά με τη διακυβέρνηση των ΜΧΠ είναι περιορισμένη (Amicelle and Chaudieu, 2018, Mouzakiti, 2020, Mascianadaro and Volpicella, 2016, Siena, 2022, Bartolozzi et al., 2019), ενώ οι εκθέσεις αξιολόγησης της FATF για τις χώρες προσφέρουν περιορισμένη εικόνα σχετικά με αυτό το ζήτημα. Το κενό γνώσης για τις ΜΧΠ είναι τόσο επιζήμιο που εμποδίζει τη βελτίωση ολόκληρου του διεθνούς καθεστώτος κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.»

Katarzyna J. McNaughton (2023), The variability and clustering of Financial Intelligence Units (FIUs) – A comparative analysis of national models of FIUs in selected western and eastern (post-Soviet) countries, *Journal of Economic Criminology*, Volume 2, 100036, ISSN 2949-7914, <https://doi.org/10.1016/j.jeconc.2023.100036>. Σελ. 3-4

²³¹ Οπ. Π. Βασιλάντωνπούλου, Β.(2019). Σελ. 275-277

²³² Οπ. Π. Βασιλάντωνπούλου, Β.(2019). Σελ. 275-277

²³³ Savona, Ernesto Ugo (2005), *Responding to Money Laundering International Perspectives*, ISPAC, Netherlands. Σελ. 46

Οδηγίες, εθνική νομοθεσία) και του « Soft law» (Συστάσεις της FATF και η Διακήρυξη της Βασιλείας)²³⁴. Η Υπερεθνική αντιμετώπιση του «ξεπλύματος» μπορεί να μεταφραστεί ως η κοινωνική αντίδραση για την προστασία της οικονομίας εν γένη, καθώς και της τουριστικής βιομηχανίας πιο συγκεκριμένα ως θέμα αυτής της μελέτης. Η επικράτηση του νέο-συντηρητισμού και οπτική της Άμυνας της κοινωνίας κατά του εγκλήματος με όρου πολέμου έπαιξε καταλυτικό ρόλο ώστε να διαμορφωθούν αντεγκληματικές πολιτικές με ποινικοκατασταλτικό χαρακτήρα²³⁵. Σύμφωνα με την Βιδάλη «Η άμυνα της κοινωνίας από το έγκλημα με όρους πολέμου (δηλαδή αμιγώς κατασταλτικής παρέμβασης, που προτάσσει την αστυνομική προληπτική καταστολή και τις μακροχρόνιες ποινές) αποτέλεσε ξανά την αιχμή του δόρατος της αντεγκληματικής πολιτικής²³⁶». Οι ΜΧΠ λειτουργούν λοιπόν ως κομμάτι της ποινικοκατασταλτικής διαδικασίας που στηρίζεται στην πεποίθηση ότι η αστυνομία είναι βασικός πυλώνας εξασφάλισης της τάξης. Έτσι, υπηρεσίες όπως οι ΜΧΠ «αστυνομεύουν» το χρηματοπιστωτικό σύστημα και λοιπούς τομείς της οικονομίας με μεγάλη ροή κεφαλαίων (Τουρισμός, Καζίνο, Αγορά ακινήτων).

Η « αστυνόμευση» αυτή μπορεί και να θεωρηθεί επίπλαστη, καθώς η κύρια λειτουργία των ΜΧΠ είναι η ανταλλαγή πληροφοριών και η «στρατηγική ανάλυση των τάσεων και των συνήθων πρακτικών της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας²³⁷». Η κύρια λοιπόν λειτουργία των ΜΧΠ μπορεί να οριστεί ως επικουρική υπό το πρίσμα ότι ένας « αυτόνομος- κρατικός- φορέας επεμβαίνει ενάντια ενός αυτόνομου- καπιταλιστικού- οργανισμού²³⁸». Τέτοιου είδους υπηρεσίες δρουν σε ένα πλαίσιο όπου το κράτος πράττει ως εξωτερικός παρατηρητής²³⁹, οπότε δεν μπορεί να υπερβεί τον κατασταλτικό του χαρακτήρα και να ελέγχει προληπτικά. Έτσι, μπορεί να κάνει αναλύσεις και ανταλλαγή πληροφοριών σε πεπερασμένες μεταφορές κεφαλαίων που κρίνονται ύποπτες.

Όμως, σύμφωνα με την Βασιλαντωνοπούλου, αυτή η αντίληψη κρίνεται λανθασμένη καθώς βασίζεται «στα χαρακτηριστικά της «αντίθεσης» και της «εξωτερικότητας», σύμφωνα με τα οποία το κράτος ανέρχεται ως θεσμός ή ως σύνολο θεσμών το οποίο είναι οντολογικά ξέχωρο και διάφορο από την αστική κοινωνία²⁴⁰». Αυτή η μονολιθική αντίληψη για το «κράτος-φρουρό» οδηγεί σε μια επιτελική διαχείριση των εγκλημάτων του λευκού κολάρου. Έτσι, γίνεται προσπάθεια να διατηρηθούν οι ισορροπίες ανάμεσα σε κρατικό παρεμβατισμό και του νεοφιλελεύθερου καπιταλιστικού μοντέλου²⁴¹.

---

²³⁴ Το ίδιο, Σελ. 49

²³⁵ Βιδάλη, Σ. (2017), Πέρα από τα όρια. Η αντεγκληματική πολιτική σήμερα. Νομική Βιβλιοθήκη: Αθήνα. Σελ. 40

²³⁶ Το ίδιο

²³⁷ Άρθρο 32 πα. 8, Οδηγία 2015/849/ΕΚ. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:32015L0849>

²³⁸ Βασιλαντωνοπούλου, Β., Λευκά κολάρα και οικονομικό έγκλημα, Δίκαιο και Οικονομία, Π.Ν. Σάκκουλας : Αθήνα 2014. Σελ. 370

²³⁹ Το ίδιο.

²⁴⁰ Το ίδιο.

²⁴¹ Το ίδιο. Σελ. 372

Η δράση των ΜΧΠ στον τομέα του τουρισμού μπορεί να κριθεί μόνο μέσα από τον τομέα των καζίνο και των ακινήτων. Αυτό προκύπτει από το γεγονός ότι η Οδηγία της ΕΕ έχουν περιοριστεί σε νομοθετικά πρότυπα κατά του «ξεπλύματος» στα χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, τους παρόχους υπηρεσιών τυχερών παιχνιδιών και κτηματομεσίτες²⁴². Γι' αυτό και το «ξέπλυμα» μέσω του τουρισμού μπορεί να αντιμετωπιστεί έμμεσα, ελέγχοντας επιχειρήσεις με μεγάλη χρηματική ροή σε τουριστικές περιοχές.

Η ανάλυση αυτή συνδέεται με την περίπτωση της «Air Fast Tickets» και την εκμετάλλευση του τουριστικού τομέα για τη νομιμοποίηση παράνομων εσόδων. Ο τουρισμός προσφέρει υψηλή ρευστότητα και μεγάλο όγκο συναλλαγών, καθιστώντας δύσκολη την ανίχνευση παράνομων κεφαλαίων. Όπως στην υπόθεση Siemens, όπου οι μίζες και οι δωροδοκίες κατευθύνονταν σε πολιτικούς και κρατικούς αξιωματούχους, έτσι και στην «Air Fast Tickets», το δίκτυο των εμπλεκόμενων είχε σκοπό να εκμεταλλευτεί το θεσμικό περιβάλλον και την αδυναμία των ελεγκτικών μηχανισμών για τη διατήρηση μιας νομιμοφανούς επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Οπότε, η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες δεν είναι απλώς μια οικονομική απάτη, αλλά μια διαδικασία που αλλοιώνει τον τουριστικό μηχανισμό και διαταράσσει τη λειτουργία της ελεύθερης αγοράς. Η αντεγκληματική πολιτική της ΕΕ στοχεύει στην ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας, ωστόσο οι προκλήσεις παραμένουν, καθώς η σύγχρονη παγκοσμιοποιημένη οικονομία προσφέρει πολλαπλές δυνατότητες για την απόκρυψη παράνομων κεφαλαίων.

3.2.2 Ο Ρόλος της Europol

Η Europol, γνωστή ως Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Επιβολής του Νόμου, ιδρύθηκε το 1992 με σκοπό τη διαχείριση πληροφοριών που αφορούν εγκληματικές δραστηριότητες στην Ευρώπη. Η έδρα της βρίσκεται στη Χάγη της Ολλανδίας, και το προσωπικό της αποτελείται από εκπροσώπους εθνικών υπηρεσιών επιβολής του νόμου, όπως αστυνομία, τελωνεία και υπηρεσίες μετανάστευσης. Το διοικητικό συμβούλιο της Europol περιλαμβάνει έναν εκπρόσωπο από κάθε κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διασφαλίζοντας τη συμμετοχή όλων των χωρών στις διαδικασίες και τις αποφάσεις της²⁴³.

Η αποστολή της Europol επικεντρώνεται στην ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών-μελών για την αποτελεσματική πρόληψη και αντιμετώπιση του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος. Μέσω της συλλογής, ανάλυσης και ανταλλαγής πληροφοριών, η Europol υποστηρίζει τις εθνικές αρχές επιβολής του νόμου, διευκολύνοντας τον συντονισμό και την ανταπόκριση σε διασυνοριακές

²⁴² Άρθρο 2, Οδηγία 2015/849/ΕΚ. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:32015L0849>

²⁴³ European Union. (n.d.). Europol: European Union Agency for Law Enforcement Cooperation. http://europa.eu/agencies/pol_agencies/europol/index_fr.htm

εγκληματικές απειλές²⁴⁴. Αυτή η αποστολή καθιστά την Europol κεντρικό πυλώνα στην καταπολέμηση εγκλημάτων όπως το ξέπλυμα χρήματος, η εμπορία ανθρώπων, τα ναρκωτικά και η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

Η Europol συνεργάζεται στενά με τις Μονάδες Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών (ΜΧΠ) για την εφαρμογή της νομοθεσίας κατά του οικονομικού εγκλήματος. Ο ρόλος της επεκτείνεται από την ανταλλαγή πληροφοριών και την ανάλυση δεδομένων έως την υποστήριξη ερευνών και την ενίσχυση της διακρατικής συνεργασίας.

Η Europol συντονίζει τις δραστηριότητες των εθνικών FIUs μέσω πλατφορμών όπως το FIU.net, το οποίο επιτρέπει την ασφαλή ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με ύποπτες συναλλαγές. Αυτό το δίκτυο λειτουργεί ως βασικός σύνδεσμος μεταξύ των ΜΧΠ και των άλλων εθνικών και ευρωπαϊκών αρχών, διευκολύνοντας την ταχεία ανταπόκριση σε διασυνοριακά χρηματοοικονομικά εγκλήματα. Το FIU.net ενσωματώνει εργαλεία όπως το Ma3tch, που επιτρέπει την αναγνώριση κοινών στοιχείων μεταξύ διαφόρων υποθέσεων χωρίς να απαιτείται πλήρης αποκάλυψη δεδομένων. Αυτή η δυνατότητα όχι μόνο προστατεύει την ιδιωτικότητα, αλλά ενισχύει και την ανίχνευση εγκληματικών δικτύων που λειτουργούν σε πολλές δικαιοδοσίες

---

²⁴⁴ Παρέμβαση της Europol στους ακόλουθους τομείς:

- Παράνομη διακίνηση ναρκωτικών ουσιών.
- Διαδρομές παράνομης μετανάστευσης.
- Εμπόριο κλεμμένων οχημάτων.
- Εμπορία ανθρώπων, συμπεριλαμβανομένης της παιδικής πορνογραφίας.
- Παραχάραξη νομισμάτων και πλαστογράφηση άλλων μέσων πληρωμής.
- Παράνομη διακίνηση ραδιενεργών και πυρηνικών υλικών.
- Τρομοκρατία.

Η Europol συνδράμει τα κράτη-μέλη με τους εξής τρόπους:

1. Διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
2. Παρέχει επιχειρησιακές αναλύσεις και συνεισφέρει στις επιχειρήσεις που διεξάγονται από τα κράτη-μέλη.
3. Προσφέρει εξειδίκευση και τεχνική υποστήριξη στις έρευνες και επιχειρήσεις που διεξάγονται εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπό την εποπτεία και τη νομική ευθύνη των αρμόδιων κρατών-μελών.
4. Σύνταξη στρατηγικών εκθέσεων (π.χ. αξιολογήσεις απειλών) και αναλύσεων εγκληματικών δραστηριοτήτων με βάση πληροφορίες και δεδομένα που παρέχονται από τα κράτη-μέλη ή από άλλες πηγές

Η Europol έχει επίσης ως αποστολή τη δημιουργία και διαχείριση ενός αυτοματοποιημένου συστήματος που επιτρέπει την εισαγωγή, την πρόσβαση και την ανάλυση σχετικών δεδομένων. Μια κοινή αρχή ελέγχου, αποτελούμενη από δύο ειδικούς σε θέματα προστασίας δεδομένων από κάθε κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διασφαλίζει τη σωστή χρήση όλων των προσωπικών δεδομένων που διαχειρίζεται η Europol.

Η Europol είναι υπόλογη στο Συμβούλιο «Δικαιοσύνη και Εσωτερικές Υποθέσεις», δηλαδή σε όλους τους υπουργούς δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Όπ. Π, European Union. (n.d.). Europol: European Union Agency for Law Enforcement Cooperation. http://europa.eu/agencies/pol_agencies/europol/index_fr.htm

Επιπλέον, η Eurropol παρέχει εκπαίδευση και τεχνολογική υποστήριξη στις ΜΧΠ, εξασφαλίζοντας ότι τα εθνικά συστήματα είναι ευθυγραμμισμένα με τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές. Η συνεργασία της Eurropol με την Ομάδα Egmont προσφέρει τη δυνατότητα για ανταλλαγή πληροφοριών και με χώρες εκτός ΕΕ, δημιουργώντας ένα παγκόσμιο δίκτυο για την καταπολέμηση του οικονομικού εγκλήματος

Παράλληλα, η Eurropol αναλαμβάνει στρατηγικές πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση νέων απειλών, όπως η αύξηση της χρήσης εικονικών νομισμάτων και η εκμετάλλευση τεχνολογικών πλατφορμών από εγκληματικά δίκτυα. Με τη χρήση τεχνητής νοημοσύνης και ανάλυσης μεγάλων δεδομένων, ενισχύει την ικανότητα εντοπισμού ύποπτων δραστηριοτήτων σε πραγματικό χρόνο.

Η παγκόσμια φύση του ξεπλύματος χρημάτων απαιτεί τη συνεργασία πολυεπίπεδων οργανισμών και τη σύνδεση διαφορετικών θεσμών σε ένα ενιαίο σύστημα οικονομικής διακυβέρνησης. Όπως επισημαίνει η Βασιλαντωνοπούλου, το ξέπλυμα χρημάτων αποτελεί μέρος ενός παγκόσμιου αρχιτεκτονήματος, όπου η τεχνολογία, η διαφάνεια και η συνεργασία παίζουν κεντρικό ρόλο.

Η Eurropol, μέσα από τη συνεργασία της με τις ΜΧΠ και τη χρήση τεχνοκρατικών εργαλείων, συνεισφέρει στη διαμόρφωση ενός τέτοιου αρχιτεκτονήματος. Η προσέγγιση της βασίζεται στη χρήση αλγορίθμων και τεχνολογιών αιχμής για την παρακολούθηση χρηματοοικονομικών ροών και την ανίχνευση παράνομων δραστηριοτήτων. Ωστόσο, η τεχνοκρατική αυτή προσέγγιση εγείρει ζητήματα διαφάνειας και λογοδοσίας, καθώς οι αποφάσεις συχνά βασίζονται σε διαδικασίες που δεν είναι πάντα κατανοητές στους μη ειδικούς

Η παγκόσμια διάσταση του προβλήματος απαιτεί συντονισμό μεταξύ των εθνικών, ευρωπαϊκών και διεθνών θεσμών. Η Eurropol αναλαμβάνει τον ρόλο του συντονιστή, εξασφαλίζοντας την εναρμόνιση των προσπαθειών και την αποφυγή συγκρούσεων αρμοδιοτήτων. Παράλληλα, η λειτουργία της ενσωματώνει τα διεθνή πρότυπα της FATF, διασφαλίζοντας ότι οι ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες είναι συμβατές με τις παγκόσμιες τάσεις και απαιτήσεις.

Ανατρέχοντας στη θεωρία του Εμίλ Ντυρκέμ για την κανονικότητα του εγκλήματος, το ξέπλυμα χρήματος μπορεί να ιδωθεί ως μια φυσική συνέπεια της παγκόσμιας οικονομικής δομής²⁴⁵. Ο Ντυρκέμ θεωρούσε ότι το έγκλημα αποτελεί μέρος της στατιστικής κανονικότητας κάθε κοινωνίας. Στο σύγχρονο περιβάλλον, ωστόσο, όπως υποστηρίζει ο J.-F. Gayraud, το οικονομικό έγκλημα έχει εξελιχθεί σε μια «κανονικότητα» που προστατεύεται από τις ελίτ και νομιμοποιείται μέσα από τις ίδιες τις νομικές και κανονιστικές διαδικασίες²⁴⁶.

Η Eurropol, μέσα από τη λειτουργία της, ενσαρκώνει τη συλλογική ευθύνη των κρατών-μελών της ΕΕ για τη διασφάλιση της οικονομικής διαφάνειας και της κοινωνικής δικαιοσύνης²⁴⁷. Σύμφωνα με τον Ντυρκέμ, η κοινωνία λειτουργεί ως ένα

²⁴⁵ Ντυρκέμ, Ε. (2002). Οι Κανόνες της Κοινωνιολογικής Μεθόδου (Μτφρ. Λουκία Μ. Μουσοπούρου). Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

²⁴⁶ Gayraud, J.-F., La grande fraude, crime, subprimes et crises financières, Odile Jacob, avril 2011. Σελ. 209-212

²⁴⁷ Amandine Scherrer, Antoine Mégie and Valsamis Mitsilegas, “La stratégie de l’Union européenne contre la criminalité organisée : entre lacunes et inquiétudes”, Cultures & Conflits [Online], 74 | été

οργανικό σύνολο, όπου η συλλογική δράση είναι απαραίτητη για τη διατήρηση της ισορροπίας και της σταθερότητας. Στο πλαίσιο αυτό, η Eurorol λειτουργεί ως ο μηχανισμός που συντονίζει και ενισχύει την κοινή προσπάθεια των κρατών για την προστασία του οικονομικού και κοινωνικού χώρου²⁴⁸.

Επιπλέον, η συλλογική ευθύνη της Eurorol δεν περιορίζεται στην επιβολή του νόμου. Μέσω της τεχνολογικής της εξειδίκευσης και της σύνδεσής της με τις ΜΧΠ, προάγει την ηθική διάσταση της συλλογικής δράσης. Ο συντονιστικός της ρόλος υπενθυμίζει ότι η αντιμετώπιση του ξεπλύματος χρήματος δεν είναι απλώς μια ζήτηση τεχνοκρατικής ή νομικής φύσης, αλλά μια προσπάθεια αποκατάστασης της κοινωνικής και οικονομικής ισορροπίας που διαταράσσεται από το έγκλημα των «λευκών κολάρων»²⁴⁹.

Η ανάλυση του Ντυρκέμ για τη μετάβαση από την «κανονικότητα» στη «νόρμα» αποδεικνύεται ιδιαίτερα επίκαιρη στη μελέτη της σύγχρονης οικονομικής εγκληματικότητας. Το ξέπλυμα χρήματος, έχοντας ενσωματωθεί σε μεγάλο βαθμό στις παγκόσμιες χρηματοοικονομικές διαδικασίες, συχνά νομιμοποιείται έμμεσα μέσω νομικών και κανονιστικών παραθύρων. Η Eurorol, με τη δέσμευσή της για την εφαρμογή των Οδηγιών της ΕΕ και τη συνεργασία με τις FIUs, λειτουργεί ως ο μηχανισμός που προσπαθεί να επαναφέρει τη «νόρμα» στην κανονικότητα, δηλαδή να αντιμετωπίσει το έγκλημα ως παρέκκλιση και όχι ως αποδεκτή πρακτική.

2009, Online since 28 October 2010, connection on 20 December 2024. URL:

<http://journals.openedition.org/conflits/17442>; DOI: <https://doi.org/10.4000/conflits.17442> Σελ. 13-14

²⁴⁸ Οπ. Π, Ντυρκέμ, Ε. (2002). Σελ. 21-23

²⁴⁹ Με βάση αυτή την προσέγγιση, η κατανόηση του κοινωνιολογικού φαινομένου που συνιστά οικονομικό έγκλημα παραπέμπει στην παράδοση έννοια της εγκληματικής κανονικότητας. «Η κατάταξη του εγκλήματος μεταξύ των φαινομένων της φυσιολογικής κοινωνιολογίας δεν σημαίνει απλώς ότι πρόκειται για ένα αναπόφευκτο, αν και λυπηρό, φαινόμενο, που οφείλεται στην αδιόρθωτη κακία των ανθρώπων. Σημαίνει την επιβεβαίωση ότι αποτελεί έναν παράγοντα της δημόσιας υγείας, ένα αναπόσπαστο μέρος κάθε υγιούς κοινωνίας. Αυτό το συμπέρασμα είναι, με την πρώτη ματιά, αρκετά εκπληκτικό ώστε να μας έχει προκαλέσει αμηχανία για μεγάλο χρονικό διάστημα. Ωστόσο, μόλις ξεπεραστεί αυτή η πρώτη εντύπωση της έκπληξης, δεν είναι δύσκολο να βρει κανείς τους λόγους που εξηγούν αυτήν την κανονικότητα και, ταυτόχρονα, την επιβεβαιώνουν.» Οπ. Π, Ντυρκέμ, Ε. (2002). Σελ. 44

Κεφάλαιο 4 Το Νομοθετικό Πλαίσιο και η Αντεγκληματική πολιτική στην Ελλάδα

4.1 Νομοθετικό Πλαίσιο

4.1.1 Πρώμο Νομοθετικό Έργο

Η Ελλάδα από το 1995 έχει υιοθετήσει πληθώρα νόμων και ένα διαρκώς εξελισσόμενο νομοθετικό πλαίσιο για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας βασισμένο σε διεθνή πρότυπα ξεκινώντας από τις 40 Συστάσεις της FATF²⁵⁰. Επιπλέον, περιλαμβάνουν τις Συμβάσεις του ΟΗΕ από το 1961 έως και τη Σύμβαση της Βιέννης, τις Συστάσεις της FATF, την καθιέρωση της αρχής “know your customer” από τις “Αρχές της Βασιλείας” που σχετίζονται με τις ρυθμίσεις και την ηθική των τραπεζικών συναλλαγών, τη Σύμβαση του Συμβουλίου Ευρώπης 141/1990, τις τρεις Οδηγίες από την ΕΕ, καθώς και τις προτάσεις της Επιτροπής της ΕΕ για τη βαρεία αμέλεια και την ποινικοποίηση της. Επιπλέον, περιλαμβάνουν πρωτοβουλίες από τις Ηνωμένες Πολιτείες, όπως οι νόμοι RICO, ο νόμος για το τραπεζικό απόρρητο του 1970, και ο Anti-Money Laundering Act του 1992²⁵¹²⁵².

Η πρώτη οργανωμένη προσπάθεια για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος ξεκίνησε το 1995 με τον Ν. 2331/1995, ο οποίος ενσωμάτωσε την Πρώτη Ευρωπαϊκή Οδηγία 91/308/ΕΟΚ²⁵³. Ο νόμος αυτός εισήγαγε τις πρώτες ρυθμίσεις για την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, με έμφαση στη δήμευση και την κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων²⁵⁴. Ωστόσο, δέχθηκε κριτική για την έλλειψη σαφήνειας και την περιορισμένη αποτελεσματικότητά του, καθώς η ποινική δίωξη περιοριζόταν σε δράστες που συνδέονταν άμεσα με εγκληματικές οργανώσεις²⁵⁵. Ο Παύλου, για παράδειγμα, χαρακτήρισε τον νόμο ως έναν “παρακώδικα” μέσα στον Ποινικό Κώδικα, τονίζοντας ότι οι διατάξεις του, με τις εξαιρετικές δικονομικές συνέπειες, αγγίζουν τα όρια της συνταγματικότητας, θέτοντας ερωτήματα για την ισορροπία

---

²⁵⁰ Τραγάκης Γ. (1996), Οργανωμένο Έγκλημα και Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα. Σελ. 346

²⁵¹ Παπαχαράλαμπου, Χ. (2007). Κοινωνικά Ουδέτερες Πράξεις και Ξέπλυμα Μαύρου Χρήματος. Στο Ένωση Ελλήνων Ποινικολόγων (επιμ.) Ξέπλυμα βρώμικου χρήματος. “Καθαρή” ή ελεύθερη κοινωνία;, (σελ. 199-200), Αθήνα – Κομοτηνή: Εκδόσεις Σάκκουλα. Σελ. 199-200

²⁵² Ό.π Καϊάφα-Γκμπάντι Μαρία, (2007). Σελ. 4-5

²⁵³ Ο.π Οββαδίας, 2007. Σελ. 388

²⁵⁴ Οπ. Π.

²⁵⁵ Χατζηκώστας, Κ. (2007). Μερικές σκέψεις για τη δωροδοκία και το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος. Με αφορμή το βούλευμα ΑΠ 570/2006. Ποινικά Χρονικά, ΝΖ, σελ. 589 – 594.

μεταξύ της τιμωρητικής και της εγγυητικής λειτουργίας του ποινικού δικαίου²⁵⁶. Παράλληλα, η δικαστική κοινότητα διχάστηκε για την αυστηρότητα του νόμου. Ο Ρήγος, μέλος της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής, υποστήριξε ότι οι νέες μορφές εγκληματικότητας απαιτούν πιο αυστηρές νομοθετικές ρυθμίσεις, οι οποίες, ωστόσο, κινδυνεύουν να υπερβούν τις παραδοσιακές αντιλήψεις περί ποινικού δικαίου²⁵⁷.

Με τον Νόμο 3424/2005 επήλθαν σημαντικές τροποποιήσεις στον Νόμο 2331/1995, στο πλαίσιο της ανάγκης εναρμόνισης με την Απόφαση-Πλαίσιο 2001/500/ΔΕΥ, την Οδηγία 2001/97/ΕΟΚ και τις αναθεωρημένες 40 Συστάσεις της FATF από το 2003²⁵⁸. Κεντρική καινοτομία του Νόμου 3424/2005 υπήρξε η αναμόρφωση και διεύρυνση της διάταξης που ορίζει τις πράξεις νομιμοποίησης εσόδων, οι οποίες αποτέλεσαν τη βάση για τη νομοθεσία που ακολούθησε. Ο κατάλογος των βασικών αδικημάτων εμπλουτίστηκε με την ένταξη της φοροδιαφυγής στο εισόδημα, προσφέροντας ένα πιο εκτενές ρυθμιστικό πεδίο προκαλώντας κριτική δικαιοπολιτικού χαρακτήρα καθώς μπορούσε να προκαλέσει παρακώλυση της οικονομικής δραστηριότητας²⁵⁹. Παράλληλα, ο νόμος εισήγαγε τη δυνατότητα για τη διαχείριση συναλλαγών και δεδομένων με βάση την προσέγγιση βάσει κινδύνου. Η Τράπεζα της Ελλάδος και άλλες αρμόδιες αρχές απέκτησαν την εξουσία να ελέγχουν τη φύση των συναλλαγών και τα στοιχεία των συναλλασσόμενων, ορίζοντας ειδικές υποχρεώσεις για πρόσωπα υψηλού κινδύνου, με εξειδικευμένα κριτήρια ελέγχου²⁶⁰.

Ωστόσο, ο νόμος δέχθηκε κριτική για τη δημιουργία ξεκάθαρης διάκρισης μεταξύ «μαύρου» και «βρόμικου» χρήματος, εγείροντας ανησυχίες για την πιθανή παράλυση των οικονομικών συναλλαγών²⁶¹. Ο Παύλου χαρακτήρισε τον νόμο ως «νομοτεχνικά πρωτόγονο» και «δικαιοπολιτικά αυθαίρετο», επισημαίνοντας ότι η κατασταλτική του φύση και η αποξένωσή του από τις εθνικές νομικές παραδόσεις τον καθιστούν ένα κανονιστικό πλαίσιο με δυσμενείς συνέπειες για την απονομή της δικαιοσύνης, την ιδεολογία της καταστολής και τη λειτουργία της αγοράς²⁶². Η

---

²⁵⁶ Παύλου Σ. (2007), Νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, Από τον Ν. 2331/1995 στον Ν. 3424/2005: η εξέλιξη και γιγάντωση μίας δογματικής και κυρωτικής εκτροπής, ΠοινΧρ 2006, 351, του ιδίου, (Προηγούμενη) «εγκληματική δραστηριότητα»: Ταυτολογία ή μετεξέλιξη;, Μία ακόμη συμβολή στη δογματική κατανόηση του ν. 2331/1995 (για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα) υπό το πρίσμα των πρόσφατων ρυθμίσεων των ν. 3424/2005 και 3472/2006, ΠοινΧρ 2007. Σελ. 391

²⁵⁷ Παύλου Σ. (2003), Διωκτικές εκτροπές στην εφαρμογή του ν. 2331/1995, για το ξέπλυμα βρόμικου χρήματος, και ο απαιτούμενος εξορθολογισμός της εφαρμογής του, ΠοινΧρ 2003. Σελ. 193

²⁵⁸ Ο.π Οββαδίας, 2007. Σελ. 388

²⁵⁹ Τριανταφύλλου, Γ. (2014). «Ξέπλυμα» περιουσίας προερχόμενης από φοροδιαφυγή. Ποινικά Χρονικά, ΞΔ, σελ. 721-724.

²⁶⁰ Κυριακόπουλος, Π., Γκόρτσος, Χ., Στεφανίδης, Θ. & Παναγιωτίδης, Β. (2006). Πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. ΗΒΑ. Ανακτήθηκε από: https://www.hba.gr/5Ekdosis/UplPDFs/deltia/4_2006/4-41.pdf

²⁶¹ Ο.π Τριανταφύλλου, Γ. (2014). Σελ. 721

²⁶² Παύλου Σ. (2007), Νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, Από τον Ν. 2331/1995 στον Ν. 3424/2005: η εξέλιξη και γιγάντωση μίας δογματικής και κυρωτικής εκτροπής, ΠοινΧρ 2006, 351, του ιδίου, (Προηγούμενη) «εγκληματική δραστηριότητα»: Ταυτολογία ή μετεξέλιξη;, Μία ακόμη συμβολή στη δογματική κατανόηση του ν. 2331/1995 (για τη νομιμοποίηση

κριτική αυτή αναδεικνύει την απόσταση μεταξύ της νομοθετικής πρόθεσης και της εφαρμογής του νόμου στην πράξη, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για προσεκτικότερη ενσωμάτωση διεθνών κατευθύνσεων με σεβασμό στις ελληνικές νομικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητες.

Ο Νόμος 3691/2008 αντικατέστησε τον Νόμο 2331/1995, επιδιώκοντας να διορθώσει τις νομοθετικές αδυναμίες που είχαν προκύψει από τις πολλαπλές τροποποιήσεις του προηγούμενου νομικού πλαισίου. Ενσωματώνοντας την Οδηγία 2005/60/EK και λαμβάνοντας υπόψη τις Συστάσεις της FATF, ο Νόμος 3691/2008 φιλοδοξούσε να δημιουργήσει ένα πιο ενιαίο και λειτουργικό νομικό πλαίσιο για την πρόληψη και την καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες²⁶³.

Ωστόσο, το νομοτεχνικό αποτέλεσμα κρίθηκε αμφιλεγόμενο. Το αδίκημα της νομιμοποίησης περιγράφεται στο άρθρο 2, τα βασικά αδικήματα στο άρθρο 3, ενώ οι ποινικές κυρώσεις παρατίθενται στο άρθρο 45. Επιπλέον, το νέο πλαίσιο διέυρνε περαιτέρω το αξιόποινο, προσθέτοντας τη χρήση του χρηματοπιστωτικού συστήματος ως μέσο τέλεσης του αδικήματος και διευρύνοντας τον ορισμό των βασικών αδικημάτων²⁶⁴.

Ο Παύλου τον χαρακτήρισε ως αποτέλεσμα «δογματικής εκτροπής» και «κυρωτικής αυθαιρεσίας»²⁶⁵, ενώ ο Τσιρίδης υπογράμμισε ότι οι αλλαγές ξεπερνούσαν τις απαιτήσεις της Οδηγίας 2005/60/EK, δημιουργώντας νέα ζητήματα και προκλήσεις συμβατότητας με το ισχύον νομικό πλαίσιο²⁶⁶. Η διαχείριση της φοροδιαφυγής έλαβε κεντρική θέση, καθώς η δωροδοκία δικαστή είχε μόλις ποινικοποιηθεί ως κακούργημα το 2005 και συμπεριλήφθηκε στα βασικά αδικήματα του νόμου²⁶⁷. Ο Νόμος 3691/2008 καταργούσε την εξαίρεση της πλημμεληματικής φοροδιαφυγής, καθιστώντας τη φοροδιαφυγή σημαντικό ζήτημα ανεξάρτητα από το μέγεθος της οικονομικής ζημίας²⁶⁸.

Ένα σημαντικό στοιχείο του νέου νόμου ήταν η ποινικοποίηση της απόκτησης περιουσιακών στοιχείων από νόμιμη επιχείρηση σε συνδυασμό με τέλεση βασικών

εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα) υπό το πρίσμα των πρόσφατων ρυθμίσεων των ν. 3424/2005 και 3472/2006, ΠοινΧρ 2007. Σελ. 391

²⁶³ Πετρόπουλος, Β. Κ. (2008). Ζητήματα υποκειμενικής υποστάσεως του εγκλήματος της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (άρθρο 2 παρ.5 του Ν.3691/2008). Ποινικά Χρονικά, ΝΗ. Σελ. 955

²⁶⁴ Καϊάφα-Γκμπάντι Μ. (2008), Ποινικοποίηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες: Βασικά χαρακτηριστικά του ν.3691/2008 και δικαιοκρατικά όρια, ΠοινΧρ 2008. Σελ. 917

²⁶⁵ Παύλου Σ. (2008), Ο ν. 3691/2008 για την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Η οριστικοποίηση μιας διαχρονικής δογματικής εκτροπής και η εμπέδωση της κατασταλτικής αυθαιρεσίας, ΠοινΧρ 2008. Σελ. 923

²⁶⁶ Τσιρίδης Π. (2008), Παρατηρήσεις και προτάσεις επί του σχεδίου νόμου για την ενσωμάτωση στη νομοθεσία μας της τρίτης κοινοτικής Οδηγίας (2005/60/EK) για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της Οδηγίας 2006/70/EK, ΠοινΔικ 2008. Σελ. 623

²⁶⁷ Ο.π Τριανταφύλλου, Γ (2014). Σελ. 722

²⁶⁸ Οπ. Π.

αδικημάτων (άρθρο 46), παρά τις ανησυχίες για την αρχή της αναλογικότητας²⁶⁹. Για πρώτη φορά, προβλέφθηκε η δήμευση περιουσιακών στοιχείων που προκύπτουν από νομιμοποίηση εσόδων, ακόμη και όταν αυτά συνδυάζουν νόμιμες και παράνομες δραστηριότητες. Η προσέγγιση αυτή αντιμετώπισε κριτική από τον Δημήτρη Τραϊνιά, ο οποίος τόνισε την έλλειψη θεσμοθέτησης για τη συνδυαστική περίπτωση νόμιμων και παράνομων δραστηριοτήτων, επισημαίνοντας τον κίνδυνο παραβίασης της αρχής της αναλογικότητας²⁷⁰.

Ωστόσο, εγέρθηκαν ερωτήματα για την αποδοτικότητα της νομοθεσίας στη διατήρηση ισορροπίας μεταξύ της προστασίας του χρηματοπιστωτικού συστήματος και της κοινωνικοοικονομικής δικαιοσύνης. Σύμφωνα με τον Τριανταφύλλου, το Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ΣΔΟΕ) ανέλαβε κεντρικό ρόλο στον έλεγχο τραπεζικών λογαριασμών και τη διεξαγωγή ερευνών για υποθέσεις φοροδιαφυγής²⁷¹.

4.1.2 Ο Νόμος 4557/2018

Ο Νόμος 4557/2018 αντικατέστησε τον Νόμο 3691/2008, ενσωματώνοντας την Οδηγία 2015/849/ΕΕ και τις αναθεωρημένες Συστάσεις της FATF από το 2012, με στόχο τη δημιουργία ενός συνεκτικού, διαφανούς και ευέλικτου νομοθετικού πλαισίου. Σύμφωνα με την αιτιολογική του έκθεση, ο νόμος αποσκοπεί στην ενίσχυση της πρόληψης και της καταστολής της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, καθώς και στη θωράκιση του χρηματοπιστωτικού συστήματος έναντι των κινδύνων που σχετίζονται με τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας²⁷². Ο νόμος χωρίζεται σε δύο κύρια μέρη. Στο πρώτο μέρος εξειδικεύονται θέματα όπως οι υποχρεώσεις των υπόχρεων προσώπων, η δέουσα επιμέλεια πελατών, οι αναφορές ύποπτων συναλλαγών, η προστασία προσωπικών δεδομένων και οι κυρώσεις. Επιπλέον, προβλέπονται ρυθμίσεις για τη συλλογή, τη διατήρηση και τη διαχείριση πληροφοριών, καθώς και για τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων. Στο δεύτερο μέρος, ρυθμίζεται η οργάνωση και οι αρμοδιότητες της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων και Θεσπίζονται μεταβατικές διατάξεις, ενισχύοντας την αποτελεσματικότητα του νομοθετικού πλαισίου²⁷³.

Ο Ν. 4557/2018 (άρθρα 11-19) προβλέπει μέτρα αυξημένης δέουσας επιμέλειας για τα υπόχρεα πρόσωπα, ειδικά σε περιπτώσεις που αφορούν συναλλαγές ή επιχειρηματικές σχέσεις με τρίτες χώρες υψηλού κινδύνου, όπως ορίζονται από την

---

²⁶⁹ Δημήτρη Τραϊνιά, Γ. (2008). Νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες: Οι ανακριτικές διατάξεις δέσμευσης και απαγόρευσης εκποίησης των περιουσιακών στοιχείων του κατηγορούμενου υπό το πρίσμα των διατάξεων για την κατάσχεση και ειδική δήμευση των κρίσιμων περιουσιακών στοιχείων/ Ποινικά Χρονικά, ΝΗ, σελ. 943-944.

²⁷⁰ Οπ. Π. Σελ. 944-948

²⁷¹ Ο.π Τριανταφύλλου, Γ (2014). Σελ. 722-724

²⁷² Ελληνική Βουλή. (2018). Αιτιολογική έκθεση του Νόμου 4557/2018 για την πρόληψη και την καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Σελ. 1-2

²⁷³ Οπ. Π

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν την ενισχυμένη παρακολούθηση συναλλαγών, τη λήψη πρόσθετων πληροφοριών για τους πελάτες και τις συναλλαγές τους, καθώς και την εφαρμογή περιορισμών ή απαγορεύσεων για τη λειτουργία θυγατρικών και υποκαταστημάτων σε αυτές τις χώρες. Παράλληλα, η νομοθεσία ενσωματώνει ειδικές ρυθμίσεις για την ταυτοποίηση και την παρακολούθηση πολιτικώς εκτεθειμένων προσώπων, ενώ δίνεται έμφαση στην ασφαλή και ηλεκτρονική εξακρίβωση της ταυτότητας. Η εφαρμογή αυτών των μέτρων στοχεύει στον περιορισμό των κινδύνων νομιμοποίησης εσόδων και στη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τα διεθνή πρότυπα διαφάνειας και ασφάλειας²⁷⁴.

Το άρθρο 40 προβλέπει αυστηρές προβλέψεις για την κατάσχεση και δήμευση περιουσιακών στοιχείων που συνδέονται με βασικά αδικήματα του άρθρου 4 ή του άρθρου 2²⁷⁵. Η δήμευση, όπως ορίζεται στο άρθρο 76 του Ποινικού Κώδικα, αποτελεί διφυή κύρωση, λειτουργώντας είτε ως παρεπόμενη ποινή είτε ως μέτρο ασφαλείας, και εφαρμόζεται υποχρεωτικά από το δικαστήριο όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις. Η κατάσχεση επιβάλλεται κυρίως όταν τα αντικείμενα και έγγραφα που συνδέονται με τις εγκληματικές πράξεις μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο δήμευσης²⁷⁶.

Τα προϊόντα εγκληματικών δραστηριοτήτων, τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν για την τέλεσή τους ή περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν άμεσα ή έμμεσα από αυτά δημεύονται υποχρεωτικά, εκτός εάν αποδοθούν στον ιδιοκτήτη σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας²⁷⁷. Σε περίπτωση ανάμειξης παράνομων και νόμιμων περιουσιακών στοιχείων, η δήμευση περιορίζεται στην αξία των παράνομων εσόδων, ενώ επεκτείνεται και σε περιουσιακά στοιχεία τρίτων εφόσον αυτοί γνώριζαν την παράνομη προέλευση.

Τέλος, μία από τις σημαντικές αλλαγές είναι η κατάργηση της διάταξης που προέβλεπε ότι η πρόθεση, η γνώση ή ο σκοπός της νομιμοποίησης μπορούσαν να συναχθούν από τις συντρέχουσες περιστάσεις. Η διάταξη αυτή, που είχε ενσωματωθεί από τις κοινοτικές Οδηγίες, κρίθηκε περιττή καθώς καλύπτεται από το

---

²⁷⁴ Οπ. Π. Σελ. 8-11

²⁷⁵ Σύμφωνα με το άρθρο 2 Νομιμοποίηση Εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (ξέπλυμα χρήματος) συνιστούν οι εξής πράξεις: Η μετατροπή ή μεταβίβασης περιουσίας εν γνώσει του γεγονότος ότι αυτή προέρχεται από εγκληματική δραστηριότητα, ή από πράξη συμμετοχής σε τέτοια δραστηριότητα με σκοπό την απόκρυψη ή την συγκάλυψη της παράνομης προέλευσής της ή την παροχή συνδρομής σε οποιανδήποτε ενέχεται στη δραστηριότητα αυτή για να αποφύγει τις έννομες συνέπειες των πράξεων του. Η απόκρυψη ή συγκάλυψη της αλήθειας, , όσον αφορά τη φύση, την προέλευση, τη διάθεση, τη διακίνηση ή τη χρήση περιουσίας, ή τον τόπο αυτή αποκτήθηκε ή βρίσκεται ή την κυριότητα επί περιουσίας ή σχετικών με αυτή δικαιωμάτων, εν γνώσει του γεγονότος ότι η περιουσία αυτή προέρχεται από εγκληματική δραστηριότητα ή από πράξη συμμετοχής σε τέτοια δραστηριότητα. Η απόκτηση, κατοχή, ή χρήση περιουσίας εν γνώσει, κατά το χρόνο της κτήσης ή της διαχείρισης της, του γεγονότος ότι η περιουσία αυτή προέρχεται από εγκληματική δραστηριότητα ή από πράξη συμμετοχής σε τέτοια δραστηριότητα. Η χρησιμοποίηση του χρηματοπιστωτικού τομέα με την τοποθέτηση σε αυτόν ή τη διακίνηση μέσω αυτού, εσόδων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες με σκοπό να προσδοθεί νομιμοφάνεια στα εν λόγω έσοδα. Η σύσταση οργάνωσης ή ομάδας δύο τουλάχιστον ατόμων για την διάπραξη μιας ή περισσότερων από τις πράξεις που αναφέρονται παραπάνω.

²⁷⁶ Παύλου, Σ., & Δημήτρηνας, Γ. (2009). Η νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες στη διαχρονική της διάσταση. Ποινικά Χρονικά, 2005. Σελ. 271–280

²⁷⁷ Άρθρο 310 § 2 ΚΠΔ και τελευταίο εδάφιο άρθρου 373 ΚΠΔ.

άρθρο 177 ΚΠΔ²⁷⁸. Επιπλέον, ο νόμος απαιτεί ως ελάχιστο βαθμό υπαιτιότητας τον ενδεχόμενο δόλο, αποκλείοντας τη νομιμοποίηση εσόδων εξ αμελείας, παρά τη δυνατότητα που παρέχει η Οδηγία στα κράτη-μέλη να θεσπίζουν αυστηρότερες διατάξεις²⁷⁹.

4.2 Αντεγκληματικά Εργαλεία στο Ελληνικό Ποινικό Σύστημα

4.2.1 Η Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες²⁸⁰

Η Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, όπως περιγράφεται στο άρθρο 47 του Ν. 4557/2018, αποτελεί έναν θεσμικό μηχανισμό με στόχο την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας μέσω της δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων που προέρχονται από συγκεκριμένες αξιόποινες πράξεις, όπως αυτές ορίζονται από τον νόμο ως «βασικά αδικήματα²⁸¹». Αποτελεί διοικητικά και

---

²⁷⁸ Τσιρίδης Π. (2009), Ο Νέος Νόμος για το ξέπλυμα χρήματος (ν 3691/2008), Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα. Σελ. 101-103

²⁷⁹ Οπ. Π. Αιτιολογική έκθεση του Νόμου 4557/2018. Σελ. 1

²⁸⁰ <https://aml-authority.gov.gr/>

²⁸¹ Στο Άρθρο 4 ως «βασικά αδικήματα» νοούνται τα ακόλουθα:

α) η εγκληματική οργάνωση κατά το άρθρο 187 του Ποινικού Κώδικα (ΠΚ, ν. 4619/2019, Α' 95),
β) οι τρομοκρατικές πράξεις, η τρομοκρατική οργάνωση και η αξιόποινη υποστήριξη και χρηματοδότησή τους κατά τα άρθρα 187Α, 187Β ΠΚ και 32 έως 35 του ν. 4689/2020 (Α' 103),
γ) η δωροληψία και η δωροδοκία πολιτικών προσώπων και δικαστικών λειτουργιών κατά τα άρθρα 159, 159Α και 237 ΠΚ και η δωροληψία και η δωροδοκία υπαλλήλου κατά τα άρθρα 235 και 236 ΠΚ,
δ) η εμπορία επιρροής-μεσάζοντες και η δωροληψία και δωροδοκία στον ιδιωτικό τομέα κατά τα άρθρα 237Α και 396 ΠΚ και η δωροδοκία-δωροληψία για αλλοίωση αποτελέσματος αγώνα κατά το άρθρο 132 του ν. 2725/1999 (Α' 121),
ε) τα εγκλήματα κατά των τηλεπικοινωνιών κατά τις παρ. 1 έως 4 του άρθρου 292Α, τα άρθρα 292Β, 292Γ, 292Δ και τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 292Ε ΠΚ και η παράνομη πρόσβαση σε σύστημα πληροφοριών ή σε δεδομένα κατά τα άρθρα 370Α, 370Β, 370Γ, τις παρ. 2 και 3 του άρθρου 370Δ και το άρθρο 370Ε ΠΚ,
στ) η ανθρωποκτονία με πρόθεση κατά το άρθρο 299 ΠΚ, η βαριά σωματική βλάβη κατά το άρθρο 310 ΠΚ, η θανατηφόρα βλάβη κατά το άρθρο 311 ΠΚ, η αρπαγή κατά το άρθρο 322 ΠΚ, η εμπορία ανθρώπων κατά το άρθρο 323Α ΠΚ, η αρπαγή ανηλίκων κατά το άρθρο 324 ΠΚ και η παράνομη κατακράτηση κατά το άρθρο 325 ΠΚ,
ζ) η παραχάραξη νομίσματος και άλλων μέσων πληρωμής κατά το άρθρο 207 ΠΚ, η κυκλοφορία πλαστών νομισμάτων και άλλων μέσων πληρωμής κατά το άρθρο 208 ΠΚ, η καθ' υπέρβαση κατασκευή νομίσματος κατά το άρθρο 208Α ΠΚ, η πλαστογραφία και κατάχρηση ενσήμων κατά την παρ. 1 του άρθρου 208Γ ΠΚ, οι προπαρασκευαστικές πράξεις του άρθρου 211 ΠΚ, η πλαστογραφία κατά το άρθρο 216 ΠΚ, η διακεκριμένη πλαστογραφία πιστοποιητικών κατά την παρ. 3 του άρθρου 217 ΠΚ, η κλοπή κατά το άρθρο 372 ΠΚ, η διακεκριμένη κλοπή κατά το άρθρο 374 ΠΚ, η υπεξαίρεση κατά το άρθρο 375 ΠΚ, η ληστεία κατά το άρθρο 380 ΠΚ, η εκβίαση κατά το άρθρο 385 ΠΚ, η απάτη κατά το άρθρο 386 ΠΚ, η απάτη με υπολογιστή κατά το άρθρο 386Α ΠΚ, η απάτη σχετικά με τις επιχορηγήσεις κατά το άρθρο 386Β ΠΚ, η απιστία κατά το άρθρο 390 ΠΚ, η αποδοχή και διάθεση προϊόντων εγκλήματος κατά την παρ. 1 του άρθρου 394 ΠΚ, η διακεκριμένη αποδοχή και διάθεση

λειτουργικά ανεξάρτητη αρχή²⁸² και η δομή της περιλαμβάνει Πρόεδρο και 17 μέλη, με τριετή θητεία που μπορεί να ανανεωθεί έως και έξι έτη²⁸³. Επιπλέον, στον σκοπό της Αρχής περιλαμβάνεται ο «εντοπισμός» της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, ευθυγραμμιζόμενος με το άρθρο 32 της Οδηγίας 2015/849.

Σύμφωνα με το άρθρο 47 παρ. 1 σκοπός της Αρχής είναι: η λήψη και εφαρμογή των αναγκαίων μέτρων για την πρόληψη, τον εντοπισμό και την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Ο προσδιορισμός των σχετιζόμενων με την τρομοκρατία προσώπων και η επιβολή χρηματοοικονομικών κυρώσεων σε βάρος τους και σε βάρος προσώπων που καθορίζονται με Αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και των οργάνων του ή με Αποφάσεις και Κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο έλεγχος των δηλώσεων περιουσιακής

προϊόντων εγκλήματος κατά την παρ. 2 του άρθρου 394Α ΠΚ και η τοκογλυφία κατά το άρθρο 404 ΠΚ,

η) η διευκόλυνση προσβολών της ανηλικότητας κατά το άρθρο 348 ΠΚ, η πορνογραφία ανηλικών κατά το άρθρο 348Α ΠΚ, η προσέλευση παιδιών για γενετήσιους λόγους κατά το άρθρο 348Β ΠΚ, οι πορνογραφικές παραστάσεις ανηλικών κατά το άρθρο 348Γ ΠΚ, η μαστροπεία κατά το άρθρο 349 ΠΚ και η γενετήσια πράξη με ανήλικο έναντι αμοιβής κατά το άρθρο 351Α ΠΚ,

θ) τα εγκλήματα των άρθρων 20 έως και 23 του ν. 4139/2013 (Α' 74) περί εξαρτησιογόνων ουσιών,

ι) τα εγκλήματα των άρθρων 6, 15 και 17 του ν. 2168/ 1993 (Α' 147) περί θεμάτων που αφορούν όπλα, πυρομαχικά, εκρηκτικές ύλες, εκρηκτικούς μηχανισμούς,

ια) τα εγκλήματα των άρθρων 53, 54, 55, 61 και 63 του ν. 3028/2002 (Α' 153) περί προστασίας των αρχαιοτήτων και της πολιτιστικής κληρονομιάς,

ιβ) τα εγκλήματα των παρ. 1 και 3 του άρθρου 8 του ν.δ. 181/1974 (Α' 347) περί προστασίας από τις ιοντίζουσες ακτινοβολίες,

ιγ) τα εγκλήματα των παρ. 5 έως και 8 του άρθρου 29 και του άρθρου 30 του ν. 4251/2014 (Α' 80) περί μετανάστευσης και κοινωνικής ένταξης,

ιδ) τα εγκλήματα για την ποινική προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης του άρθρου 24 του ν. 4689/2020 (Α' 103),

ιε) τα χρηματιστηριακά εγκλήματα των άρθρων 28 έως και 31 του ν. 4443/2016 (Α' 232),

ιστ) τα εγκλήματα: ιστα) της φοροδιαφυγής του άρθρου 66 του ν. 4174/2013 (Α' 170) με την εξαίρεση του πρώτου εδαφίου της παρ. 5, και της διασυνοριακής απάτης σχετικά με τον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) του άρθρου 23 του ν. 4689/2020,

ιστβ) της λαθρεμπορίας των άρθρων 155 έως και 157 του ν. 2960/2001 (Α' 265),

ιζ) τα εγκλήματα των παρ. 1 έως 3 του άρθρου 28 του ν. 1650/1986 (Α' 160) περί προστασίας του περιβάλλοντος και των παρ. 1 έως 5 του άρθρου 6 του ν. 4037/2012 (Α' 10) για τη θαλάσσια ρύπανση και της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 13 του ν. 743/1977 (Α' 319), όπως κωδικοποιήθηκε σε ενιαίο κείμενο με το π.δ. 55/1998 (Α' 58) περί προστασίας του θαλασσίου περιβάλλοντος,

ιη) τα εγκλήματα του άρθρου 66 του ν. 2121/1993 (Α' 25) περί πνευματικής ιδιοκτησίας και των παρ. 1 και 2 του άρθρου 45 του ν. 4679/2020 (Α' 71) περί εμπορικών σημάτων,

ιθ) η πειρατεία κατά το άρθρο 215 του ν.δ. 187/1973 (Α' 261),

κ) τα εγκλήματα της μη καταβολής χρεών προς το Δημόσιο του άρθρου 25 του ν. 1882/1990 (Α' 43), με την εξαίρεση της περ. α' της παρ. 1, καθώς και της μη καταβολής χρεών που προκύπτουν από χρηματικές ποινές ή πρόστιμα που έχουν επιβληθεί από τα δικαστήρια ή από διοικητικές και άλλες αρχές, και

κα) κάθε άλλο έγκλημα που τιμωρείται με ποινή στερητική της ελευθερίας, της οποίας το ελάχιστο όριο είναι άνω των τριών (3) μηνών, από το οποίο προκύπτει περιουσιακό όφελος.

²⁸² Η Ανεξαρτησία της Αρχής είχε προβλεφθεί ήδη από τον ν. 3691/2008.

²⁸³ Οπ. Π. Αιτιολογική έκθεση του Νόμου 4557/2018. Σελ. 21-23

κατάστασης των προσώπων που αναφέρονται στην περίπτωση α' της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 3213/2003 (Α' 309).

Η λειτουργία της Αρχής οργανώνεται σε τρεις αυτοτελείς Μονάδες, όπως ορίζεται στο άρθρο 48. Η Α' Μονάδα Διερεύνησης Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών εστιάζει στην ανάλυση ύποπτων συναλλαγών, η Β' Μονάδα Χρηματοοικονομικών Κυρώσεων ασχολείται με την επιβολή κυρώσεων και η Γ' Μονάδα Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης διασφαλίζει την αξιοπιστία των οικονομικών δηλώσεων. Επιπλέον, η Αρχή διασφαλίζει τη συνεργασία με φορείς της ημεδαπής και αλλοδαπής, παρέχοντας πληροφορίες και ενημέρωση για την αντιμετώπιση του φαινομένου της νομιμοποίησης εσόδων²⁸⁴.

Στο πλαίσιο των εξουσιών της, σύμφωνα με το άρθρο 49, η Αρχή έχει πρόσβαση σε κάθε μορφής αρχείο δημοσίων αρχών και οργανισμών, χωρίς να περιορίζεται από τραπεζικά, χρηματιστηριακά ή επαγγελματικά απόρρητα. Διαθέτει την εξουσία να ζητά πληροφορίες από φυσικά ή νομικά πρόσωπα, διασφαλίζοντας τη διεξαγωγή ταχέων και αποτελεσματικών ερευνών. Η πρόσβαση στα ηλεκτρονικά συστήματα δημόσιων και ιδιωτικών οντοτήτων ενισχύει την αποτελεσματικότητα των ελέγχων, ενώ προβλέπεται η τήρηση αρχών αντικειμενικότητας και εχεμύθειας από τα μέλη και τους υπαλλήλους της Αρχής. Η ευελιξία στις διαδικασίες και η χρήση εξειδικευμένων επιστημόνων, όταν απαιτείται, αναδεικνύουν την ετοιμότητά της να αντιμετωπίσει σύγχρονες προκλήσεις στον τομέα της χρηματοοικονομικής διακυβέρνησης.

Η Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στη διαδικασία προσωρινής δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων, ειδικά μέσω της Α' Μονάδας Διερεύνησης Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών. Σύμφωνα με το άρθρο 42 παρ. 5 και το άρθρο 48 παρ. 2 περ. δ του Ν. 4557/2018, ο Πρόεδρος της Αρχής μπορεί, σε περιπτώσεις επείγουσας ανάγκης και βάσιμων υπονοιών²⁸⁵, να διατάξει τη δέσμευση περιουσιακών στοιχείων ή την αναστολή εκτέλεσης συναλλαγών που ενδέχεται να σχετίζονται με νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Η απόφαση αυτή πρέπει να ληφθεί το ταχύτερο δυνατόν, εντός προθεσμίας δεκαπέντε εργάσιμων ημερών, και στηρίζεται σε τρεις προϋποθέσεις: τη διεξαγωγή έρευνας από την Α' Μονάδα, τον επείγοντα χαρακτήρα της περίπτωσης και τις βάσιμες υποψίες ότι τα περιουσιακά στοιχεία ή οι συναλλαγές σχετίζονται με τις οριζόμενες στο νόμο αξιόποινες πράξεις²⁸⁶.

²⁸⁴ Οπ. Π. Αιτιολογική έκθεση του Νόμου 4557/2018. Σελ. 22. Φεκ 196 Α'/08.10.2020

²⁸⁵ Ως "άμεσος και υπαρκτός κίνδυνος εκποίησης περιουσιακών στοιχείων ή απόσυρσης χρημάτων από λογαριασμούς και θυρίδες για τα οποία υπάρχουν ενδείξεις". Τσιρίδης, Π. (2009). Ο νέος νόμος για το ξέπλυμα χρήματος (Ν. 3691/2008). Σελ. 289. Δημήτρηνα, Γ. (2008). Νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες: Οι ανακριτικές διατάξεις δέσμευσης και απαγόρευσης εκποίησης των περιουσιακών στοιχείων του κατηγορουμένου υπό το πρίσμα των διατάξεων για την κατάσχεση και ειδική δήμευση των κρίσιμων περιουσιακών στοιχείων. Ποινικά Χρονικά. Σελ. 952

²⁸⁶ «Σε επείγουσες περιπτώσεις, όταν υπάρχει υπόνοια ότι περιουσία ή συναλλαγή σχετίζεται με νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή με χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, ο Πρόεδρος διατάσσει την προσωρινή δέσμευση της περιουσίας ή την αναστολή εκτέλεσης της συγκεκριμένης συναλλαγής, για να διερευνηθεί η βασιμότητα της υπόνοιας το συντομότερο δυνατόν και πάντως μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών. Εφόσον η έρευνα ολοκληρωθεί

4.2.2 Η Δέσμευση ως Ανακριτική Πράξη στο Ελληνικό Ποινικό Σύστημα

Το άρθρο 42 του ν. 4557/2018 προβλέπει ότι:

Όταν διεξάγεται τακτική ανάκριση για τα αδικήματα του άρθρου 2 μπορεί ο ανακριτής, με σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα, να απαγορεύσει την κίνηση κάθε είδους λογαριασμών, τίτλων ή χρηματοπιστωτικών προϊόντων που τηρούνται σε πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικό οργανισμό, καθώς και το άνοιγμα των θυρίδων θησαυροφυλακίου του κατηγορουμένου, έστω και κοινών οποιουδήποτε είδους με άλλο πρόσωπο, εφόσον υπάρχουν βάσιμες υπόνοιες ότι οι λογαριασμοί, οι τίτλοι, τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα ή οι θυρίδες περιέχουν χρήματα ή πράγματα που προέρχονται από τέλεση των αδικημάτων του άρθρου 2. Το ίδιο ισχύει και όταν διεξάγεται ανάκριση για βασικό αδίκημα και υπάρχουν βάσιμες υπόνοιες ότι οι λογαριασμοί, οι τίτλοι, τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα ή οι θυρίδες περιέχουν χρήματα ή πράγματα που προέρχονται από την τέλεση του ανωτέρω αδικήματος ή που υπόκεινται σε δήμευση, σύμφωνα με το άρθρο 40.

Για την Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες προβλέπει ότι:

Όταν διεξάγεται έρευνα από την Αρχή, η απαγόρευση της κίνησης λογαριασμών, τίτλων και χρηματοπιστωτικών προϊόντων, του ανοίγματος θυρίδων και της μεταβίβασης ή εκποίησης οποιουδήποτε περιουσιακού στοιχείου μπορεί να διαταχθεί σε επείγουσες περιπτώσεις από τον Πρόεδρο της Αρχής, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 1 έως 3. Τα σχετικά, με τη δέσμευση, στοιχεία και αντίγραφο του φακέλου της υπόθεσης διαβιβάζονται στον αρμόδιο Εισαγγελέα, χωρίς αυτό να παρακωλύει τη συνέχιση της έρευνας από

πριν από την εκπνοή της προθεσμίας χωρίς επιβεβαίωση της υπόνοιας, ο Πρόεδρος αίρει την προσωρινή δέσμευση ή την αναστολή. Μετά από την παρέλευση της προθεσμίας η προσωρινή δέσμευση ή αναστολή αίρεται αυτοδικαίως. Η προσωρινή δέσμευση ή αναστολή διατάσσεται με τους ίδιους όρους και όταν ζητείται από αντίστοιχη αρχή άλλου κράτους - μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όταν από την έρευνα της Αρχής προκύπτουν βάσιμες υπόνοιες για τέλεση των ανωτέρω αδικημάτων, ο Πρόεδρος διατάσσει τη δέσμευση των περιουσιακών στοιχείων των ελεγχόμενων προσώπων, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 5 παρ. 7 του άρθρου 42. Μετά το πέρας της εκάστοτε έρευνας, η Μονάδα αποφασίζει αν πρέπει να τεθεί η υπόθεση στο αρχείο ή να παραπεμφθεί με αιτιολογημένο πόρισμά της στον αρμόδιο εισαγγελέα, εφόσον τα συλλεγόμενα στοιχεία κρίνονται επαρκή για τέτοια παραπομπή. Υπόθεση που έχει αρχειοθετηθεί μπορεί οποτεδήποτε να ανασυρθεί για να συνεχιστεί η έρευνα ή να συσχετιστεί με οποιαδήποτε άλλη έρευνα της Αρχής.»

την Αρχή. Τα πρόσωπα που βλάπτονται από την παραπάνω δέσμευση έχουν τα δικαιώματα που προβλέπονται στην παράγραφο 4.

Η δέσμευση περιουσιακών στοιχείων, τα οποία έχουν αποκτηθεί μέσω των «βασικών αδικημάτων» όπως αυτά ορίζονται από το άρθρο 4 και το άρθρο 2, όπως περιγράφεται στο άρθρο 42 του ν. 4557/2018 αποτελεί ειδική ανακριτική πράξη²⁸⁷. Σύμφωνα με τον Δημήτρη « η δέσμευση των λογαριασμών και η απαγόρευση εκποίησης ακινήτων απέκλινε σαφώς από την σκοπιμότητα της κατάσχεσης αφού αντικείμενό της δεν ήταν καθαυτό το περιεχόμενο των λογαριασμών, ήτοι το «βρώμικο χρήμα» αλλά μια δικονομική-αστυνομικόκατασταλτικού χαρακτήρα μεθόδευση προληπτικής αδρανοποίησης και αποτύπωσης της υπάρχουσας κατάστασης σε τυχόν τραπεζικά ή ακίνητα στοιχεία²⁸⁸». Η Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες διαδραματίζει κομβικό ρόλο σε αυτή τη διαδικασία, διαθέτοντας εξουσίες να διατάσσει τη δέσμευση περιουσιακών στοιχείων σε επείγουσες περιπτώσεις. Σύμφωνα με το άρθρο 42 παρ. 5 του ν. 4557/2018, ο Πρόεδρος της Αρχής μπορεί να διατάξει προσωρινά μέτρα, όπως η απαγόρευση της κίνησης λογαριασμών ή η μεταβίβαση ακινήτων, όταν υπάρχουν βάσιμες υπόνοιες ότι τα εν λόγω στοιχεία σχετίζονται με παράνομες πράξεις. Επιπλέον, κατά τη διάρκεια των ερευνών και ελέγχων που διενεργούνται από τις Μονάδες της Αρχής, το τραπεζικό, χρηματιστηριακό, φορολογικό και επαγγελματικό απόρρητο δεν ισχύουν. Η άρση του απορρήτου, με την επιφύλαξη των άρθρων 212, 261 και 262 ΚΠΔ, επιτρέπει στην Αρχή να έχει άμεση πρόσβαση σε ζωτικής σημασίας πληροφορίες²⁸⁹.

Επιπλέον, η διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 42 του ν. 4557/2018 ορίζει συγκεκριμένα ότι ο ανακριτής, με τη σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα, μπορεί να επιβάλλει δέσμευση περιουσιακών στοιχείων κατά τη διάρκεια της τακτικής ανάκρισης. Η δέσμευση μπορεί να περιλαμβάνει τραπεζικούς λογαριασμούς, θυρίδες ή ακίνητα, ακόμη και όταν αυτά είναι κοινά με άλλα πρόσωπα. Το στάδιο της τακτικής ανάκρισης, ως πιο προχωρημένο στάδιο της ποινικής διαδικασίας, επιτρέπει στον ανακριτή να σταθμίσει με ακρίβεια τόσο την αναγκαιότητα όσο και

²⁸⁷ Οπ. Δημήτρηνας, Γ. (2008). Σελ. 952

²⁸⁸ Οπ. Π.

²⁸⁹ Η συγκέντρωση πληροφοριών ως αποδεικτικό υλικό είναι μέρος της ανακριτικής διαδικασίας. Σύμφωνα με τον Τσιρώνη « Η ανάκριση στα εγκλήματα κατά της διαφθοράς συνιστά ένα πολυπαραμετρικό ζήτημα, καθώς προϋποθέτει πλήθος ερευνών, τη διασυννοριακή παρακολούθηση περιουσιακών μεταφορών και την ενδελεχή μελέτη πλήθους οικονομικών στοιχείων. Η επιτυχία της ανακριτικής διαδικασίας στα εγκλήματα διαφθοράς συνήθως δεν συνιστά αποτέλεσμα ατομικής προσπάθειας, αλλά προϊόν του κοινού μόχθου των μελών μιας διεπιστημονικής ομάδας και συνέπεια ορισμένων θεσμικών προϋποθέσεων. Κύριο μέλημα του ανακριτή είναι η συγκέντρωση του αποδεικτικού υλικού και η ανασυγκρότηση των πραγματικών περιστατικών που συνθέτουν τα θεμελιωτικά της κατηγορίας γεγονότα». Τσιρώνης Ν. , Τεχνικές ανίχνευσης των ύποπτων χρηματοοικονομικών ροών στο πλαίσιο της ανάκρισης. Στο Σ. Βιδάλη, Ν. Κουλούρης, Χ. Παπαχαράλάμπους (επιμ.) Εγκλήματα των ισχυρών: Διαφθορά, οικονομικό και οργανωμένο έγκλημα (σελ.339-341). Αθήνα: Εκδόσεις ΕΑΠ.

την έκταση του μέτρου, στοιχείο που συνάδει με την αρχή της αναλογικότητας²⁹⁰. Η ρύθμιση αυτή βρίσκει το αντίστοιχό της στο άρθρο 261 του ΚΠΔ, το οποίο περιορίζεται στο στάδιο της κύριας ανάκρισης.

Η δέσμευση, λοιπόν, διατηρεί την περιουσία του δράστη αλώβητη, εξυπηρετώντας ταυτόχρονα δύο βασικούς στόχους: τη διασφάλιση αποδεικτικών στοιχείων και την πρόληψη της περαιτέρω χρήσης της περιουσίας για εγκληματικούς σκοπούς²⁹¹. Παράλληλα, η αδρανοποίηση της περιουσίας περιορίζει τις δυνατότητες του κατηγορουμένου να συνεχίσει να χρησιμοποιεί τα δεσμευμένα περιουσιακά στοιχεία, διακόπτοντας ενδεχομένως τη συνέχιση της εγκληματικής του δραστηριότητας²⁹².

Στο πλαίσιο αυτό, η δέσμευση συνδέεται στενά με την έννοια του δικονομικού καταναγκασμού²⁹³. Ο χαρακτήρας της ως μέτρο καταστολής και πρόληψης ενισχύεται από τη δυνατότητα της Αρχής να επιβάλλει άμεσα περιορισμούς χωρίς προηγούμενη ενημέρωση του υπόπτου, διασφαλίζοντας τη διατήρηση του status quo έως ότου ολοκληρωθεί η διερεύνηση της υπόθεσης. Η εφαρμογή της δέσμευσης υπό αυτούς τους όρους αναδεικνύει την επιτακτική ανάγκη για ταχεία και αποτελεσματική παρέμβαση σε περιπτώσεις που διακυβεύονται σημαντικά οικονομικά συμφέροντα και ζητήματα ασφαλείας²⁹⁴.

Ο Πρόεδρο της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες έχει την δυνατότητα δέσμευσης με στόχο τη διασφάλιση της περιουσίας που ενδέχεται να αποτελεί προϊόν εγκληματικών δραστηριοτήτων. Η αρμοδιότητα αυτή παρέχει στον Πρόεδρο τη δυνατότητα να επιβάλει περιορισμούς στη διάθεση ή την κατοχή περιουσιακών στοιχείων, είτε αυτεπάγγελτα είτε κατόπιν αιτήσεως, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 42 παρ. 5 του ν. 4557/2018. Η απόφαση δέσμευσης εφαρμόζεται σε περιπτώσεις που υπάρχουν σοβαρές υπόνοιες για παράνομες δραστηριότητες ή βασικά αδικήματα. Η διαδικασία διενεργείται υπό καθεστώς μυστικότητας, με γνώμονα την πρόληψη της διάθεσης περιουσιακών στοιχείων και τη διατήρηση αποδεικτικών στοιχείων²⁹⁵.

Σε περιπτώσεις που απαιτείται ανάκληση της δέσμευσης, η νομοθεσία προβλέπει δύο διαφορετικές διαδικασίες. Σύμφωνα με την πρώτη άποψη, η εξουσία για την ανάκληση παραμένει στον Πρόεδρο της Αρχής, ο οποίος δύναται να επανεξετάσει

²⁹⁰ Παύλου, Σ. (χ.χ.). Η δήμευση στον Ποινικό Κώδικα και στους Ειδικούς Ποινικούς Νόμους. ό.π., σελ. 49–50. Καϊάφα-Γκμπάντι, Μ. (2016). Στοιχεία ενωσιακού ποινικού δικαίου. Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα, σελ. 126.

²⁹¹ Οπ. Δημήτρινας, Γ. (2008). Σελ. 951

²⁹² Οπ.Π. Σελ. 952

²⁹³ Οπ. Παύλου, Στ. (2005). Σελ. 772. Αναγνωστόπουλος, Η. (χ.χ.). «Πάγωμα» περιουσιακών στοιχείων: Δικονομικό μέτρο ή προκαταβολική δήμευση; Δημοσιευμένο στον διαδικτυακό τόπο της Εταιρείας Δικαστικών Μελετών (www.etdime.gr) και στον διαδικτυακό τόπο της Ένωσης Ελλήνων Ποινικολόγων (www.hcba.gr), σελ. 3–4. Παύλου, Στ. (2005). Το «πάγωμα των τραπεζικών λογαριασμών» στην διαδικασία για το έγκλημα της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα (Ν. 2331/1995). Ποινικά Χρονικά. Σελ. 772

²⁹⁴ Καϊάφα-Γκμπάντι (2007), Μ. Η ποινική αντιμετώπιση του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος: μεταξύ διεθνούς, ευρωπαϊκής και εθνικής νομοθεσίας. Ποινικά Χρονικά 2007, σελ.3-19.

²⁹⁵ Δούβλης, Β. (2012). Τραπεζικό απόρρητο, προστασία προσωπικών δεδομένων και νομιμοποίηση παράνομων εσόδων κατά τη διεξαγωγή φορολογικών ελέγχων. Δίκαιο Επιχειρήσεων και Εταιριών (ΔΕΕ), σελ. 1093.

την απόφασή του, εφόσον υπάρξουν νέα δεδομένα. Αντίθετα, η δεύτερη άποψη υποστηρίζει ότι, με τη διαβίβαση του φακέλου της υπόθεσης στον αρμόδιο Εισαγγελέα, ο Πρόεδρος απεκδύεται την αρμοδιότητα ανάκλησης. Σε αυτήν την περίπτωση, η αίτηση ανάκλησης εξετάζεται από το αρμόδιο δικαστικό συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει βάσει της ποινικής δικογραφίας που σχηματίζεται από την Εισαγγελία²⁹⁶.

Η διαδικασία άρσης ή ανάκλησης της δέσμευσης περιλαμβάνει διάφορα στάδια, ανάλογα με τη φάση της έρευνας. Κατά την ανάκριση, οι αιτήσεις κατατίθενται στον διενεργούντα Ανακριτή, ενώ σε περίπτωση προκαταρκτικής εξέτασης ή προανάκρισης απευθύνονται στον Εισαγγελέα. Όταν η έρευνα διενεργείται από την Αρχή, η αρμοδιότητα ανήκει στην Εισαγγελία Πλημμελειοδικών, η οποία διαβιβάζει τη συναφή δικογραφία στο δικαστικό συμβούλιο. Σημειώνεται ότι η εκτέλεση της δέσμευσης δεν αναστέλλεται κατά την εκκρεμότητα της αίτησης άρσης ή ανάκλησης, διασφαλίζοντας έτσι την ακεραιότητα των περιουσιακών στοιχείων έως την τελική δικαστική κρίση²⁹⁷.

Η δέσμευση λογαριασμών και η απαγόρευση εκποίησης περιουσιακών στοιχείων εγείρουν σημαντικά ζητήματα σχετικά με τη φύση τους και τις επιπτώσεις τους στα ατομικά δικαιώματα και το κράτος δικαίου. Ενώ τα μέτρα αυτά επιβάλλονται είτε ως διοικητικά είτε ως δικονομικού καταναγκασμού, η διαχωριστική γραμμή είναι θολή, καθώς επιτελούν την ίδια λειτουργία και προκαλούν τις ίδιες επαχθείς συνέπειες, ανεξαρτήτως του οργάνου που τα επιβάλλει ²⁹⁸.

Η κριτική στην εφαρμογή του μέτρου της δέσμευσης στο ελληνικό νομικό πλαίσιο αποκτά ιδιαίτερο βάρος όταν εξετάζεται το διττό καθεστώς της επιβολής της από την Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες. Σύμφωνα με τις υπ' αριθ. 4427/2014 και 4428/2014 αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, η δέσμευση λογαριασμών, τίτλων και χρηματοπιστωτικών προϊόντων που επιβάλλεται από τον Πρόεδρο της Αρχής σε επείγουσες περιπτώσεις συνιστά διωκτικό μέτρο ποινικής νομοθεσίας και όχι διοικητική πράξη²⁹⁹. Το μέτρο αυτό, το οποίο βασίζεται σε βάσιμες υπόνοιες για

---

²⁹⁶ Τσαγκαλίδης, Α. (2013). Ειδικά ζητήματα δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων (άρθρο 48 Ν.3691/2008). Ποινική Δικαιοσύνη, σελ. 1027–1034.

²⁹⁷ Λίβος, Ν. (2007). Το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος και η εξιχνιάσή του. Στο Ξέπλυμα βρώμικου χρήματος - Καθαρή ή ελεύθερη κοινωνία; Συνέδριο Ένωσης Ελλήνων Ποινικολόγων, σελ. 365-367.

²⁹⁸ Αναγνωστόπουλος, Η. «Πάγωμα» περιουσιακών στοιχείων: Δικονομικό μέτρο ή προκαταβολική δήμευση;. Σελ. 3-4

²⁹⁹ Σύμφωνα με το σκεπτικό των υπ' αριθ. 4427/2014 και 4428/2014 αποφάσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας « Το ως άνω μέτρο της δεσμεύσεως περιουσιακών στοιχείων δεν έχει διοικητικό χαρακτήρα, αλλά εντάσσεται στα διωκτικά μέτρα της ποινικής νομοθεσίας, διότι ταυτίζεται κατά περιεχόμενο με το μέτρο που λαμβάνεται –με σύμφωνη γνώμη ανακριτή και εισαγγελέως– σε περίπτωση διεξαγωγής τακτικής ανακρίσεως εις βάρος κατηγορουμένων για το ίδιο ποινικό αδίκημα και, περαιτέρω, ελέγχεται ουσιαστικώς καθ' όμοιον τρόπο από όργανο της Ποινικής Δικαιοσύνης (δικαστικό συμβούλιο) σύμφωνα με το άρθρο 48 παρ. 4 και 5 του ν. 3691/2008, το οποίο τελεί σε αρμονία με το άρθρο 96 παρ. 1 του Συντάγματος. Συνεπώς, οι πράξεις του Προέδρου της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης, με τις οποίες λαμβάνεται το εν λόγω διωκτικό μέτρο, προσβάλλονται απαραδέκτως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας με αίτηση ακυρώσεως, ελλείψει δικαιοδοσίας.»

νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, επιτελεί ουσιαστικά την ίδια λειτουργία και προκαλεί τις ίδιες έννομες συνέπειες με εκείνες που επιβάλλονται στο πλαίσιο τακτικής ανάκρισης από δικαστικά όργανα³⁰⁰.

Παρά την προέλευσή του από διοικητικό όργανο, η φύση του μέτρου συνδέεται άμεσα με την ποινική διαδικασία, καθώς διατηρεί λειτουργικά και ουσιαστικά χαρακτηριστικά μέτρου δικονομικού καταναγκασμού³⁰¹. Ο Πρόεδρος της Αρχής, κατά την επιβολή της δέσμευσης, λειτουργεί εντός ενός πλαισίου που εξομοιώνεται με εκείνο της ποινικής δικαιοσύνης³⁰², ενώ οι σχετικές αποφάσεις του υπόκεινται σε έλεγχο από τα δικαστικά συμβούλια, όπως προβλέπεται από το άρθρο 48 του ν. 3691/2008.

Η ιδιαιτερότητα της ρύθμισης ενισχύεται από την προσπάθεια του νομοθέτη να εναρμονίσει το επαχθές μέτρο της δέσμευσης με την αρχή της αναλογικότητας, τόσο στο πλαίσιο του ν. 4557/2018 όσο και με τις βελτιώσεις που εισήγαγε ο νέος Κώδικας Ποινικής Δικονομίας (ΚΠΔ). Ειδικότερα, η αναμόρφωση του άρθρου 261 ΚΠΔ αντικατοπτρίζει μια βελτιωμένη προσέγγιση που επιδιώκει την καλύτερη προστασία του έννομου αγαθού και την αποφυγή εκτροπών³⁰³. Η θέσπιση ρητών κανόνων για τη διαδικασία άρσης ή ανάκλησης της δέσμευσης, η εξαίρεση χρηματικών ποσών για βασικές δαπάνες διαβίωσης και η δυνατότητα αποζημίωσης του θιγόμενου αποτελούν χαρακτηριστικές εκφάνσεις της εφαρμογής της αρχής της αναλογικότητας³⁰⁴.

Ο νέος ΚΠΔ, αντλώντας έμπνευση από τις ρυθμίσεις για τη δέσμευση περιουσιακών στοιχείων που θεσπίστηκαν στον ν. 4557/2018 και τους προγενέστερους νόμους για το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, επιχειρεί να αντιμετωπίσει με περισσότερη σαφήνεια τα ζητήματα που ανέκυψαν στο παρελθόν. Η ενσωμάτωση ρητών κανόνων εξασφαλίζουν την αμυντική δυνατότητα των θιγόμενων προσώπων, όπως η άσκηση ένδικων βοηθημάτων με προβλέψιμες διαδικασίες και καθορισμένους χρονικούς περιορισμούς³⁰⁵.

Η πρόβλεψη περιορισμένης χρονικής διάρκειας για την ισχύ του μέτρου της δέσμευσης και η δυνατότητα αποζημίωσης σε περιπτώσεις κατάχρησης ή υπέρβασης του μέτρου επιβεβαιώνουν τη βούληση του νομοθέτη να εξισορροπήσει

---

³⁰⁰ Οπ.Π υπ' αριθ. 4427/2014 και 4428/2014 αποφάσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας

³⁰¹ Η δέσμευση «έχει διφυή χαρακτήρα, καθώς πρόκειται τόσο για ιδιότυπο μέτρο συλλογής αποδείξεων, όσο και για μέτρο δικονομικού καταναγκασμού σε βάρος του υπόπτου, καθώς από τη μια πλευρά προπαρασκευάζει μια πιθανή κατάσχεση, διατηρώντας αέραιο την περιουσία του υπόπτου, ώστε αυτή να βρει αντικείμενο, από την άλλη δε, τον αδρανοποιεί οικονομικά και ανακόπτει την εγκληματική του δράση, η οποία συνδέεται με τη δυνατότητά του να χρησιμοποιεί το οικονομικό τραπεζικό σύστημα». Βλ. ΣυμβΠλημΛαρ 140/2020, ΠλημΑθ 5398/2018, ΠλημΑθ 298/2017

³⁰² Βλ. εδώ και ΣτΕ 4427/2014 και 4428/2014, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

³⁰³ Παπαδαμάκης Αδ. (2019), Ζητήματα της αρχής της αναλογικότητας στην ποινική δίκη, ΠοινΔικ 2019. Σελ. 283

³⁰⁴ Δημήτρηνα Γ. (2008), Νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες: Οι ανακριτικές διατάξεις δέσμευσης και απαγόρευσης εκποίησης των περιουσιακών στοιχείων του κατηγορουμένου υπό το πρίσμα των διατάξεων για την κατάσχεση και ειδική δήμευση των κρίσιμων περιουσιακών στοιχείων Ποινικά Χρονικά ΝΗ/2008. Σελ. 943

³⁰⁵ Συμεωνίδης Δ. (2010), Κατασχέσεις στην Ποινική Διαδικασία και Προστασία των Ατομικών Δικαιωμάτων, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα. Σελ. 404

την ανάγκη προστασίας της έννομης τάξης με τον σεβασμό των ατομικών δικαιωμάτων³⁰⁶. Εντούτοις, παρά τις βελτιώσεις, εξακολουθεί να απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή από τους εφαρμοστές του δικαίου για την αποφυγή εκτροπών, καθώς η πρακτική εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας είναι κρίσιμη για την αποτελεσματική και δίκαιη λειτουργία του μέτρου της δέσμευσης.

4.3 Η Υπόθεση της «Air Fast Tickets» ως παράδειγμα της ανακριτικής διαδικασίας

Τον Φεβρουάριο του 2023, ο Πρόεδρος της Αρχής Καταπολέμησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες εξέδωσε διάταξη με την οποία κατονόμασε είκοσι φυσικά και νομικά πρόσωπα που εμπλέκονται στην υπόθεση της «Air Fast Tickets». Σύμφωνα με την διάταξη, οι εμπλεκόμενοι (Βλ. Παράρτημα Ι) «αναπτύσσουν κοινή, συντονισμένη και διαρκή εγκληματική δράση, με δομή και οργάνωση, με διακριτό ο καθένας ρόλο, για την ίδρυση επιχειρήσεων στην Ελλάδα, μέσω των οποίων έχουν ως προφανή σκοπό να καταχραστούν χρήματα του Ελληνικού Δημοσίου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να προσδώσουν νομιμοφανή προέλευση σε χρήματα από παράνομες δραστηριότητες του Κокλώνη Νικολάου και άλλων, άγνωστης ταυτότητας, προσώπων σε χώρες του εξωτερικού». Επιπλέον, «προκύπτουν βάσιμες υπόνοιες ότι οι προαναφερόμενοι τέλεσαν πλέον των βασικών αδικημάτων και το αδίκημα της «Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες κατ' επανάληψη» (άρθρο 2 παρ. 1 εδ. α', β', γ' και 5' & παρ. 2, άρθρο 4 παρ. α', ζ', ιός', ιστ' και κ', και άρθρο 39 του Ν. 4557/2018)».

Για τους άνωθεν λόγους, όπως αυτοί περιγράφονται στην διάταξη της Αρχής (Παράρτημα Ι), ο Πρόεδρος διέταξε την δέσμευση τραπεζικών λογαριασμών και άλλων χρηματοπιστωτικών περιουσιακών στοιχείων των 20 εμπλεκόμενων στην Υπόθεση. Ακολουθώντας, λοιπόν, τις διατάξεις του άρθρου 42 του ν. 4557/2018 η Αρχή, κατά την ανακριτική διαδικασία, δεσμεύει περιουσιακά στοιχεία, εξαιρώντας τραπεζικούς λογαριασμούς για την πληρωμή μισθών-συντάξεων καθώς και «τα ποσά που είναι αναγκαία για την κάλυψη των αναγκών διαβίωσης, συντήρησης ή λειτουργίας των ενδιαφερόμενων προσώπων ή των οικογενειών τους, των εξόδων για τη νομική τους υποστήριξη και των βασικών εξόδων για τη διατήρηση των δεσμευμένων περιουσιακών στοιχείων³⁰⁷».

Εδώ βλέπουμε την πρακτική εφαρμογή της νομοθεσίας και των ανακριτικών εργαλείων που αναφέραμε παραπάνω σε αυτό το κεφάλαιο. Η υπόθεση μας δείχνει πως μέσω μιας εταιρίας που δραστηριοποιούνταν στον τουρισμό και στο ηλεκτρονικό εμπόριο μπορεί να γίνει η νομιμοποίηση παράνομων εσόδων (εδώ από φοροδιαφυγή) και πως λειτουργεί η ανακριτική διαδικασία και στον τομέα του τουρισμού. Σε αυτό το πλαίσιο, η ίδρυση και η διαχείριση εταιρειών χρησιμοποιείται ως μέθοδος «ξεπλύματος» χρημάτων.

³⁰⁶ Οπ.Π Συμεωνίδης Δ. (2010). Δαλακούρας Θ. (2005), Αρχή της αναλογικότητας και μέτρα οικονομικού καταναγκασμού, ΠοινΧρ 2005. Σελ. 961

³⁰⁷ Σεβόμενοι την παρ. 8 του άρθρου 42.

Η υπόθεση «Air Fast Tickets» μπορεί να ερμηνευτεί υπό το πρίσμα της εγκληματολογικής ανάλυσης για τα «εγκλήματα των ισχυρών». Όπως περιγράφεται Βιδάλη, τα εγκλήματα αυτά χαρακτηρίζονται από τη χρήση της νομιμότητας ως μέσου συγκάλυψης της παρανομίας³⁰⁸. Στην περίπτωση αυτή, τα εμπλεκόμενα φυσικά και νομικά πρόσωπα αξιοποίησαν την πολυπλοκότητα του χρηματοοικονομικού συστήματος, ιδρύοντας εταιρείες-βιτρίνες με στόχο την απόκρυψη της παράνομης προέλευσης εσόδων. Επιπλέον, η διερεύνηση τέτοιων εγκλημάτων απαιτεί εξειδικευμένες τεχνικές, όπως η ανάλυση τραπεζικών κινήσεων, η διασταύρωση οικονομικών δεδομένων και η αξιοποίηση πληροφοριών από διεθνή δίκτυα συνεργασίας³⁰⁹. Οι ανακριτικές αρχές καλούνται να διαχειριστούν την πολυπλοκότητα τέτοιων υποθέσεων, συνδυάζοντας γνώσεις από διαφορετικούς τομείς, όπως η ανάλυση δεδομένων και η διεθνής νομική συνεργασία³¹⁰.

Η διάταξη της Αρχής δείχνει ότι η ίδρυση και διαχείριση εταιρειών «βιτρίνας» αποτελεί βασικό εργαλείο των εμπλεκόμενων για τη συγκάλυψη παράνομων δραστηριοτήτων. Όπως περιγράφεται στην διάταξη, οι εταιρείες αυτές λειτουργούν ως «όχημα» για την απόκρυψη της πραγματικής προέλευσης των χρημάτων, διευκολύνοντας τη διοχέτευση παράνομων εσόδων στο νόμιμο χρηματοοικονομικό σύστημα. Οι ανακριτικές αρχές πρέπει να αναλύσουν τις συναλλαγές, να εντοπίσουν τις σχέσεις μεταξύ των φυσικών και νομικών προσώπων και να αποκαλύψουν την πολυπλοκότητα των διασυνδέσεων που επιτρέπουν τη νομιμοποίηση εσόδων.

Η Βιδάλη επισημαίνει ότι «τα εγκλήματα των ισχυρών θεμελιώνονται αιτιακά στις αντιφάσεις του καπιταλισμού, συνδέονται με πρακτικές οργανώσεων/νομικών προσώπων, αφορούν παρασιτικές λειτουργίες, που παραμορφώνουν τις σχέσεις καλής πίστης και εμπιστοσύνης, τον ελεύθερο ανταγωνισμό και, στην πραγματικότητα, τελούνται «για ίδιον όφελος»³¹¹. Η υπόθεση «Air Fast Tickets» ενσωματώνει αυτή την πρακτική, καθώς οι εταιρείες που ελέγχονταν από τους κατηγορούμενους φαινομενικά λειτουργούσαν στον τομέα του τουρισμού και του ηλεκτρονικού εμπορίου, ενώ στην πραγματικότητα χρησιμοποιούνταν για τη νομιμοποίηση παράνομων εσόδων από φοροδιαφυγή³¹².

Η συγκεκριμένη περίπτωση αναδεικνύει τις αντιφάσεις μεταξύ της νομιμότητας και της παρανομίας, όπως αυτές εκδηλώνονται μέσα από το πρίσμα των εγκλημάτων των ισχυρών. Οι εταιρείες που συμμετείχαν στο δίκτυο των κατηγορουμένων είχαν τη μορφή νομιμοφανών επιχειρήσεων, που λειτουργούσαν ως «βιτρίνες» για την απόκρυψη παράνομων δραστηριοτήτων. Αυτή η διττή λειτουργία παραβιάζει τις θεμελιώδεις αρχές της διαφάνειας και της εμπιστοσύνης που χαρακτηρίζουν την

³⁰⁸ Βιδάλη, Σ. (2019) Οι Όψεις της ανακριτικής σε υποθέσεις εγκλημάτων των ισχυρών και οργανωμένου εγκλήματος. Στο Σ. Βιδάλη, Ν. Κουλούρης, Χ. Παπαχαραλάμπους (επιμ.) Εγκλήματα των ισχυρών: Διαφθορά, οικονομικό και οργανωμένο έγκλημα (σελ.97). Αθήνα: Εκδόσεις ΕΑΠ. Σελ. 326-327

³⁰⁹ Οπ.Π.

³¹⁰ Βιδάλη, Σ. (2017). Πέρα από τα όρια. Η αντεγκληματική πολιτική σήμερα. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη. Σελ. 169-170

³¹¹ Οπ Βιδάλη, Σ. (2019). Σελ. 307

³¹² Βλ. την διάταξη της Αρχής στο Παράρτημα Ι

αγορά, δημιουργώντας ένα περιβάλλον ψευδούς ανταγωνισμού και οικονομικής ανισότητας, μετατρέποντας τέτοιες πρακτικές σε επιχειρηματική νόρμα³¹³. Η Βασιλαντωνοπούλου επισημάνει ότι « η σύγκλιση των νόμιμων και των παράνομων οικονομικών δράσεων μέσα σε ένα γενικότερο φάσμα προσμίξεις ηθικού και ανήθικου, παθολογικού και φυσιολογικού, κουλτούρας και υποκουλτούρας και σε συνθήκες άκρατου ανταγωνισμού, ξεπερνάει το βαθμό του αναπόφευκτου και γίνεται επιτακτικό στοιχείο της ανάγκης για διασφάλιση της κερδοφορίας του κεφαλαίου³¹⁴».

Επιπλέον, όπως υποστηρίζει η Βιδάλη, τα εγκλήματα των ισχυρών συχνά εκμεταλλεύονται τις ηθελημένες αδυναμίες στις λειτουργίες του χρηματοοικονομικού συστήματος όπως το τραπεζικό απόρρητο³¹⁵. Στην περίπτωση της «Air Fast Tickets», οι δράστες εκμεταλλεύτηκαν κενά στη νομοθεσία και την ανεπάρκεια των ελεγκτικών μηχανισμών, επιτρέποντας την υλοποίηση μιας πολυδιάστατης στρατηγικής απόκρυψης των παράνομων εσόδων. Αυτός ο συνδυασμός νομικών και οικονομικών παραβιάσεων υποδεικνύει ότι τα εγκλήματα των ισχυρών δεν είναι μεμονωμένα περιστατικά, αλλά συστημικές πρακτικές που πηγάζουν από τις αντιφάσεις του σύγχρονου καπιταλιστικού συστήματος³¹⁶.

Η υπόθεση «Air Fast Tickets» αναδεικνύει τον ρόλο του τουρισμού ως τομέων που μπορούν να αξιοποιηθούν για τη διάπραξη οικονομικών εγκλημάτων. Οι τομείς αυτοί συχνά παρουσιάζουν υψηλή κινητικότητα κεφαλαίων και σύνθετες συναλλαγές, γεγονός που καθιστά δύσκολο τον εντοπισμό παράνομων δραστηριοτήτων. Οι κατηγορούμενοι χρησιμοποίησαν την εταιρεία «Air Fast Tickets» για να αποκτήσουν χρηματοδότηση από ευρωπαϊκά προγράμματα και να διοχετεύσουν παράνομα έσοδα μέσω του τουριστικού κλάδου.

---

³¹³ Βασιλαντωνοπούλου Β. (2014), «Λευκά κολάρα» και οικονομικό έγκλημα κοινωνική βλάβη και αντεγκληματική πολιτική, Δίκαιο και Οικονομία- Π.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα. Σελ. 349

³¹⁴ Οπ.Π

³¹⁵ «Σύμφωνα με όσα παραθέτουν οι Φαλτσιανί και Μπέρκενφελντ, σε τέτοια τραπεζικά συστήματα η σιωπή και η στεγανοποίηση των διαρροών είναι κρίσιμα ζητήματα και φέρουν αναλογίες με τις πρακτικές που ακολουθούν οι μεγάλες εγκληματικές οργανώσεις τύπου Μαφίας». Οπ Βιδάλη, Σ. (2019). Σελ. 322

³¹⁶ Οπ. Βασιλαντωνοπούλου Β. (2014). Σελ. 350

Συμπεράσματα

Ο τουρισμός είναι η «βαριά βιομηχανία» της Ελλάδας. Και όπως σε κάθε οικονομική δραστηριότητα του ανθρώπου ενέχει το οικονομικό έγκλημα, έτσι και εδώ βλέπουμε την διάβρωση του ελληνικού τουρισμού από το «μαύρο χρήμα» και το Οργανωμένο Έγκλημα. Στα δύο πρώτα κεφάλαια είδαμε πως λειτουργεί η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και πως ο τουρισμός αποτελεί πρόσφορο έδαφος για το ΟΕ. Στα επόμενα δύο κεφάλαια αναλύσαμε το νομικό και αντεγκληματικό πλαίσιο στην Ευρώπη και την Ελλάδα κατά του «ξεπλύματος».

Η ανάπτυξη του τουρισμού έχει δημιουργήσει ένα εύρη πεδίο οικονομικών ευκαιριών όπως τα αγοραπωλησία ακινήτων, τα τυχερά παιχνίδια και το ηλεκτρονικό εμπόριο εισιτηρίων και τουριστικών πακέτων διακοπών. Έτσι, η τουριστική βιομηχανία λειτουργεί ως ελκυστικό πεδίο για το οργανωμένο έγκλημα, καθώς η μεγάλη κυκλοφορία κεφαλαίων, η ανωνυμία των τουριστών και η πολυπλοκότητα των επενδύσεων σε ακίνητα και άλλες δραστηριότητες δημιουργούν πρόσφορο έδαφος για το «ξέπλυμα χρήματος»³¹⁷. Το ευρωπαϊκό ρυθμιστικό πλαίσιο, με κανονισμούς όπως η Οδηγία 2015/849 για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, θέτει αυστηρές υποχρεώσεις για τη διαφάνεια και την εποπτεία των επιχειρήσεων και των χρηματοπιστωτικών ροών. Ωστόσο, το εύρος των τουριστικών επιχειρήσεων και οι περίπλοκες χρηματοοικονομικές τεχνολογίες απαιτούν συνεχείς προσαρμογές, όπως η εφαρμογή μέτρων "Γνωρίζετε τον Πελάτη σας" (KYC) και "Καταπολέμησης Ξεπλύματος Χρήματος" (AML), για την αντιμετώπιση των νέων απειλών³¹⁸.

Το Ελληνικό ποινικό σύστημα μέσω της εναρμόνισης την ευρωπαϊκή νομοθεσία και τα πρότυπα της FATF έχει εμπιστευτεί ένα μεγάλο μέρος της καταπολέμηση του «μαύρου χρήματος» σε ανεξάρτητες Αρχές (Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες) και σε επαχθή ανακριτικές πράξεις (Δέσμευση)³¹⁹. Έτσι, δημιουργείτε μια εκτροπή από τα συνήθη ποινικούς μηχανισμούς (πχ Εισαγγελέας του Οικονομικού Εγκλήματος, Ανακριτές, Δικαστικό Συμβούλιο) και εγείρονται ερωτήματα για την προστασία των ατομικών δικαιωμάτων, των έννομων αγαθών και της συνταγματικότητας ανακριτικών πρακτικών (Δέσμευση, Συλλογή Πληροφοριών, Κατάλυση του Τραπεζικού Απόρρητου) όταν αυτές πραγματοποιούνται από Ανεξάρτητες Αρχές (υπό ορισμένες

³¹⁷ Norio, E. (2020) 'Why are tourist resorts attractive for transnational crime? The case of the Mayan Riviera'. Emerald Insight.

³¹⁸ Siclari, D. (Ed.). (2016). The new anti-money laundering law : First perspectives on the 4th european union directive. Springer International Publishing AG

³¹⁹ Δημήτραινα Γ. (2008), Νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες: Οι ανακριτικές διατάξεις δέσμευσης και απαγόρευσης εκποίησης των περιουσιακών στοιχείων του κατηγορουμένου υπό το πρίσμα των διατάξεων για την κατάσχεση και ειδική δήμευση των κρίσιμων περιουσιακών στοιχείων Ποινικά Χρονικά ΝΗ/2008.

περιπτώσεις) με Πρόεδρο που δύναται να μην είναι ενεργός ανώτατος εισαγγελικός λειτουργός³²⁰.

Η νομοθεσία κατά του ξεπλύματος χρήματος στην Ελλάδα και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως αυτή εφαρμόζεται σε τομείς υψηλής ρευστότητας όπως ο τουρισμός, αποδεικνύεται ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση της οικονομικής διαφάνειας και της κοινωνικής σταθερότητας. Η υπόθεση της Airfast Tickets υπογραμμίζει τις αδυναμίες στην εποπτεία των ψηφιακών οικονομικών δραστηριοτήτων και τη σημασία προσαρμογής των νομοθετικών πλαισίων στις συνεχώς εξελισσόμενες τεχνολογικές και οικονομικές συνθήκες.

Η ανάλυση αυτής της υπόθεσης αναδεικνύει τη διείδυση του οργανωμένου εγκλήματος στη νόμιμη οικονομία μέσω τουριστικών και ηλεκτρονικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, προβάλλοντας την ανάγκη ενίσχυσης της εφαρμογής των κανόνων. Παρόλο που η Ε.Ε. έχει αναπτύξει ισχυρό νομοθετικό πλαίσιο (όπως οι οδηγίες AMLD), η εφαρμογή και επιβολή αυτών των κανόνων παρουσιάζει διακυμάνσεις μεταξύ κρατών-μελών, με αποτέλεσμα να παραμένουν κενά που εκμεταλλεύονται οι εγκληματικές οργανώσεις.

Η διερεύνηση των νόμιμων επιχειρήσεων και της σύνδεσής τους με το οργανωμένο έγκλημα στην Ελλάδα, ειδικά κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης, προσφέρει βαθύτερη κατανόηση των προκλήσεων που αντιμετωπίζει η ποινική δικαιοσύνη και οι μηχανισμοί καταπολέμησης της διαφθοράς και του ξεπλύματος χρήματος. Σύμφωνα με τους Γ. Αντωνόπουλο και Steve Hall υπάρχει μια συμβιωτική σχέση μεταξύ της διαφθοράς, του οργανωμένου εγκλήματος και των νόμιμων επιχειρήσεων, η οποία επιδεινώθηκε από την αστάθεια της οικονομικής κρίσης³²¹.

Η υπόθεση της Airfast Tickets αναδεικνύει πώς τέτοια φαινόμενα ενσωματώνονται στις σύγχρονες επιχειρηματικές δραστηριότητες. Η εκμετάλλευση της αδυναμίας των κρατικών θεσμών, οι πολύπλοκες ροές χρήματος μέσω ηλεκτρονικών συναλλαγών, και η αδιαφάνεια στις δραστηριότητες έδειξαν πόσο ευάλωτη μπορεί να γίνει η οικονομία στον τουριστικό κλάδο.

---

³²⁰ Σύμφωνα με το Άρθρο 47 παρ. 5 του ν. 4557/2018, Ο Πρόεδρος της αρχής μπορεί να οριστεί και ανώτατος εισαγγελικός λειτουργός επί τιμή με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης ύστερα από πρόταση του τελευταίου και γνώμη της Μόνιμης Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής για την καταλληλότητα του προτεινομένου προσώπου.

³²¹ Αντωνόπουλος, Γ. Α., & Hall, S. (2019). Νόμιμες επιχειρήσεις και οργανωμένο έγκλημα στην Ελλάδα της οικονομικής κρίσης. Στο Σ. Βιδάλη, Ν. Κ. Κουλούρης & Χ. Παπαχαλαράμπους (Επιμ.), Εγκλήματα των ισχυρών: Διαφθορά, οικονομικό και οργανωμένο έγκλημα (σσ. 239–255). Εκδόσεις ΕΑΠ.

Παράρτημα Ι

Η διάταξη της Αρχής Καταπολέμησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες για την υπόθεση «Air Fast Tickets»

	
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΑΡΧΗ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ (Άρθρο . 47, Ν. 4557/ 2018) Α' ΜΟΝΑΔΑ Ταχ. Δ/ση: ΑΘ. 18-ΘΗΣΕΙΟ, Τ.Κ. 11801, Τ.Θ. 20001	Αριθμός Δέσμευσης: 6/2023 Ημερομηνία: 22/02/2023
<u>ΔΙΑΤΑΞΗ</u>	
Ο Πρόεδρος της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες	
Έχοντας υπόψη:	
Α) Τις διατάξεις των άρθρων 2, 4, 40, 42 και 47 του Ν. 4557/2018, όπως ισχύουν.	
Β) Τη με αριθ. πρωτ. 11735/05-04-2022 αναφορά της Δ.Ο.Υ. Παλλήνης.	
Γ) Το με αριθ. Πρωτ. ΕΜΠ. 4/22.02.2023 Πόρισμα της «Αρχής».	
Δ) Τα σχετικά έγγραφα του φακέλου της υπ' αριθ. 28/2021 υπόθεσης της "Αρχής".	
Από έρευνα που διενεργήσαμε δυνάμει του άρθρου 49 του Ν.4557/2018 προέκυψε ότι τα κάτωθι και φυσικά και νομικά πρόσωπα:	
1. ΚΟΚΛΩΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ γεν. 04/08/1983 στην Αθήνα, (βάσει άλλων στοιχείων) κάτοικος Βούλας Ν. Αττικής, κάτοχος του υπ' αριθ. , εκδούσα αρχή Τ.Α. Κερατέας Αττικής, με ΔΟΥ Α' Πειραιά.	
2. του Λεωνίδα και της Κυριακής, γεν. 30/03/1980, που κατοικεί στην Αθήνα επί της οδού κάτοχος του υπ' αριθ. εκδούσα αρχή Α.Τ. Πανκράτιου Δ.Ο.Υ. Δ' Αθηνών.	
3. (επ.)ΜΕΤΑ (ον.)ARMANDO <u>Ανύπαρκτο Φυσικό πρόσωπο</u> , όπου σύμφωνα με το πλαστό διαβατήριο, είναι γεν. 30.08.1986 στην Αλβανία, κάτοχος του υπ' αριθ. διαβατηρίου με χώρα έκδοσης την Αλβανία, ΔΟΥ ΙΓ' Αθηνών και διεύθυνση κατοικίας στο TAXIS	
4. γεν. 30/08/1986 στην Αλβανία, κάτοχος του υπ' αριθ. διαβατηρίου με χώρα έκδοσης την Αλβανία, <u>κρατούμενος στις φυλακές Κορυδαλλού</u> , ΔΟΥ Νέας Ιωνίας και διεύθυνση κατοικίας στο TAXIS Νέα Φιλαδέλφεια, Ν. Αττικής.	
1	

5. [redacted] γεν. 12/10/1990 στη Μυτιλήνη, κάτοχος του υπ' αριθ. [redacted] κάτοικος (βάσει TAXIS) [redacted] επί της οδού [redacted] (βάσει άλλων στοιχείων) κάτοικος Βούλας Ν. Αττικής, επί της οδού [redacted] και [redacted] Δ.Ο.Υ. Μυτιλήνης.
6. [redacted] γεν. 24/03/1967 στο Περιστέρι Ν. Αττικής, κάτοχος του υπ' αριθ. [redacted] εκδούσα αρχή ΙΖ Τ.Α. Αθηνών, κάτοικος Αθηνών επί της οδού [redacted] με [redacted] ΔΟΥ Α' Αθηνών.
7. [redacted] γεν. 03/10/1969 στη Νίκαια Ν. Αττικής, κάτοχος του υπ' αριθ. [redacted] εκδούσα αρχή Τ.Α. Νίκαιας, κάτοικος Αθηνών επί της οδού [redacted] Αθήνα, με [redacted] Δ.Ο.Υ. Α' Αθηνών.
8. BARKINGWELL MEDIA A.E., ΑΦΜ: [redacted] Δ.Ο.Υ.: ΦΑΕ Αθηνών, με έδρα επί της οδού [redacted] Παιανία, [redacted] Ν. Αττικής. Διαχειριστής Κοκλώνης Νικόλαος.
9. KOKLONIS GROUP OF COMPANIES INC., [redacted] Δ.Ο.Υ.: ΦΑΕ Αθηνών, με έδρα επί της οδού [redacted] Πειραιάς Ν. Αττικής. Φορολογικός εκπρόσωπος [redacted]
10. [redacted] Δ.Ο.Υ.: Δ' Αθηνών, με έδρα επί της οδού [redacted] Αθήνα Ν. Αττικής. Φορολογικός εκπρόσωπος [redacted]
11. EASY STARTER ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ, [redacted] Δ.Ο.Υ. Κορωπίου, με έδρα επί της [redacted] Κορωπί Ν. Αττικής. Διαχειριστής [redacted] (ανύπαρκτος), προηγούμενος διαχειριστής Κοκλώνης Νικόλαος.
12. BARKINGWELL STAFF ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ, [redacted] Δ.Ο.Υ. Κορωπίου, με έδρα επί της οδού [redacted] Ν. Αττικής. Διαχειριστής [redacted]
13. ΛΟΠΣΜΙΚΟ ΜΕΔΟΥΣΑ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ, [redacted] Δ.Ο.Υ. Καλλιθέας, με έδρα επί της [redacted] Διαχειριστής [redacted] (ανύπαρκτος), προηγούμενος διαχειριστής Κοκλώνης Νικόλαος.
14. DEALBER ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ, [redacted] Δ.Ο.Υ. Καλλιθέας, με έδρα επί της [redacted] Ν. Αττικής. Διαχειριστής [redacted] (ανύπαρκτος), προηγούμενος διαχειριστής Κοκλώνης Νικόλαος.
15. FAST CAPITAL ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ, [redacted] Δ.Ο.Υ. Κορωπίου, με έδρα επί της οδού [redacted] Ν. Αττικής. Διαχειριστής Κοκλώνης Νικόλαος.
16. NKG MEDIA GROUP ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΕ, [redacted] Δ.Ο.Υ. Φ.Α.Ε. Αθηνών, με έδρα επί της οδού [redacted] Ν. Αττικής. Διαχειριστής Κοκλώνης Νικόλαος.
17. MONEYROCK ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ, [redacted] Δ.Ο.Υ. Κορωπίου, με έδρα επί της οδού [redacted] Ν. Αττικής. Διαχειριστής Κοκλώνης Νικόλαος.
18. BARKINGWELL PROGRESS ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ, [redacted] Δ.Ο.Υ. Κορωπίου, με έδρα επί της

Ν. Αττικής. Διαχειριστής Κοκλώνης Νικόλαος.

19. ΕΠΙΠΛΟΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ, Δ.Ο.Υ. Ε' Πειραιά Κορωπίου, με έδρα επί της οδού Διαχειριστής και εκκαθαριστής Κοκλώνης Νικόλαος.

20. ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ, Δ.Ο.Υ. Α' Αθηνών, με έδρα επί της Αθήνα. Διαχειριστής

αναπτύσσουν κοινή και συντονισμένη δράση διαπράττοντας, σε βαθμό βάσιμων υπονοιών, τις αξιόποινες πράξεις: α) της συγκρότησης ή ένταξης σε επιχειρησιακά δομημένη και με διαρκή εγκληματική δράση οργάνωση, β) της απάτης από κοινού και κατ' εξακολούθηση σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου άνω των 120.000 ευρώ, με αντίστοιχη ζημία του τελευταίου, γ) της απάτης σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δ) της φοροδιαφυγής, ε) της μη καταβολής χρεών προς το Δημόσιο, στ) της υποβολής ψευδούς υπεύθυνης δήλωσης, καθώς και ζ) της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.

πράξεις, οι οποίες προβλέπονται και τιμωρούνται από τις διατάξεις των άρθρων 187, 386 και 386B του Π.Κ., του άρθρου 24 παρ.1 του Ν. 4689/2020, του άρθρου 66 του ν. 4174/2013, του άρθρου 23 του Ν.2523/1997, του άρθρου 25 του ν. 1882/1990, της παρ. 6 του άρθρου 22 του ν.1599/1986, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 26 του ν.4912/2022, καθώς και του άρθρου 2 παρ.1, σε συνδυασμό με τα άρθρα 4 παρ.α', ιδ' και ιστ' και 39 παρ. 1 του Ν.4557/2018 για την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, όπως ισχύει.

Ειδικότερα, ο ανωτέρω ιδρυτής των νομικών προσώπων Κοκλώνης Νικόλαος, η δικηγόρος

οι διαχειριστές εταιριών Meta Armando, και ο λογιστής των εταιριών αναπτύσσουν κοινή, συντονισμένη και διαρκή εγκληματική δράση, με δομή και οργάνωση, με διακριτό ο καθένας ρόλο, για την ίδρυση επιχειρήσεων στην Ελλάδα, μέσω των οποίων έχουν ως προφανή σκοπό να καταχραστούν χρήματα του Ελληνικού Δημοσίου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να προσδώσουν νομιμοφανή προέλευση σε χρήματα από παράνομες δραστηριότητες του Κοκλώνη Νικολάου και άλλων, άγνωστης ταυτότητας, προσώπων σε χώρες του εξωτερικού.

Συγκεκριμένα ο Κοκλώνης Νικόλαος χρησιμοποίησε εν γνώσει του και με γνώση της δικηγόρου ανύπαρκτο διαχειριστή στις εταιρίες του, προκειμένου να αναλάβει την ποινική, ατομική και αλληλέγγυα ευθύνη των χρεών, που θα δημιουργούσαν μεθοδευμένα οι εταιρίες του, είτε από την παράνομη ιδιοποίηση του ΦΠΑ, είτε από τους ανεξόφλητους φόρους εισοδήματος ή φόρους μισθωτών υπηρεσιών και λουτών υποχρεώσεων. Συγκεκριμένα, μεταξύ των εταιριών που ίδρυσε στην Ελλάδα, τέσσερις είναι «εικονικές εταιρίες» με ανύπαρκτο διαχειριστή στις τρεις και ένα «μπροστινό» υπάλληλο του λογιστή στην τέταρτη, δύο είναι εταιρίες «κέλυφος», που έχουν τη μητρική τους εταιρία στο εξωτερικό και δύο λειτουργούν ως εταιρίες «όχημα» νομιμοποίησης παράνομων εσόδων, οι οποίες μέσα

από τη δράση τους και τις τραπεζικές συναλλαγές που πραγματοποιούν επιχειρούν να προσδώσουν νομιμοφάνεια στα έσοδα από παράνομες δραστηριότητες του ΚΟΚΛΩΝΗ ΝΙΚΟΛΑΟΥ και άλλων, όπως πιο πάνω, προσώπων. Η δημιουργία, η δράση τους και η ημερομηνία αλλαγής ή τοποθέτησης των διαχειριστών είναι πολύ καλά οργανωμένη και μεθοδευμένη, καθώς όλα τα χρέη και όλες οι παράνομες συναλλαγές των εταιριών πραγματοποιούνται, κυρίως, μετά την ανάληψη της διαχείρισης από τον ανύπαρκτο ΜΕΤΑ ΑΡΜΑΝΔΟ και τον «μπροστινό» υπάλληλο του λογιστή, [REDACTED] για να αναλάβουν την ποινική, ατομική και αλληλέγγυα ευθύνη αυτών. Χρησιμοποιώντας, λοιπόν, αυτή τη μέθοδο ο ΚΟΚΛΩΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ σε συνεργασία με την [REDACTED] και τους λοιπούς που αναφέρονται στην παρούσα, αποκόμισε παράνομα οφέλη εξαπατώντας το Ελληνικό Δημόσιο, καθώς έλαβε το ποσό των 2.032.581,62€ μέσω της επιστροφής Φ.Π.Α. από συναλλαγές με τις εικονικές εταιρίες του, έλαβε το ποσό των 615.483,24€ μέσω της επιστροφής φόρου εισοδήματος από εικονική εταιρία, που δεν είχε καταβάλει ποτέ το φόρο και δημιούργησε χρέη, τουλάχιστον, 10.036.839,72€ με τις «εικονικές» εταιρίες του, που συστάθηκαν με αποκλειστικό σκοπό να επωμιστούν τις οφειλές, που δεν επρόκειτο να εξοφληθούν ποτέ στο Ελληνικό Δημόσιο και αφορούν φοροδιαφυγή, από ληξιπρόθεσμες οφειλές φόρου εισοδήματος, Φ.Π.Α., φόρους μισθωτών υπηρεσιών, κ.α. Συνοψίζοντας, η **συνολική ζημία** που προκάλεσε με τη δράση του στο Ελληνικό Δημόσιο ανέρχεται, τουλάχιστον, στο ποσό των **12.684.904,58€**.

Επιπλέον, ο ΚΟΚΛΩΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, διεκδίκησε και πέτυχε τη χρηματοδότηση από Εθνικούς και Κοινοτικούς πόρους της υπό σύσταση εταιρίας **BARKINGWELL PROGRESS ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ** με [REDACTED] δηλώνοντας εν γνώσει του ως συνδεδεμένες με τη επιδοτούμενη εταιρία επιχειρήσεις, «εικονικές εταιρίες» και «εταιρίες κέλυφος», και υποβάλλοντας, μεταξύ των δικαιολογητικών, ψευδή υπεύθυνη δήλωση διαχείρισης εταιρίας. Δηλαδή, ο ΚΟΚΛΩΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ με προφανή δόλο και συστηματικές και παραπλανητικές ψευδείς ενέργειες, διέπραξε, σε βαθμό βάσιμων υπονοιών, το αδίκημα της **απάτης κατά του Ελληνικού Δημοσίου και των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, επωφελούμενος από την έγκριση της χρηματοδότησης της εταιρίας με το **συνολικό ποσό των 9.935.712,09€**.

Το **εγκληματικό προϊόν**, που φέρεται ότι αποκόμισαν από τις ως άνω δραστηριότητές τους ανέρχεται, τουλάχιστον, στο συνολικό ποσό των **22.620.616,67€**, με αντίστοιχη ζημία του Ελληνικού Δημοσίου και πρόκληση βλάβης κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κατόπιν των ανωτέρω προκύπτουν **βάσιμες υπόνοιες** ότι οι ύποπτοι ιδιοποιήθηκαν παρανόμως το ως άνω εγκληματικό προϊόν και στη συνέχεια το ανέμειξαν με άλλα, νομίμως κατεχόμενα απ' αυτούς, περιουσιακά στοιχεία, το χρησιμοποίησαν στις εν γένει οικονομικές δραστηριότητές τους και το κατείχαν επί μακρόν σκοπεύοντας στη νομιμοποίησή του, συγκαλύπτοντας έτσι την αληθή προέλευσή του, με αποτέλεσμα να μη καθίσταται δυνατή η δέσμευσή του.

Προσέτι, από την συνεκτίμηση των στοιχείων που έχουμε υπόψη μας, προκύπτουν **ισχυρές ενδείξεις** ότι τα ανωτέρω φυσικά πρόσωπα συγκρότησαν επιχειρησιακά δομημένη και με διαρκή εγκληματική δράση

οργάνωση, με διακριτό ο καθένας ρόλο και με διευθύνοντα την εγκληματική οργάνωση τον εξ' αυτών Νικόλαο Κοκλώνη, με σκοπό τη διάπραξη κακουργηματικής απάτης σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατ' επάγγελμα και κατ' εξακολούθηση, και την διάπραξη του αδικήματος της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες κατ' επάγγελμα.

Επομένως, προκύπτουν βάσιμες υπόνοιες ότι οι προαναφερόμενοι τέλεσαν πλέον των βασικών αδικημάτων και το αδίκημα της «Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες κατ' επάγγελμα» (άρθρο 2 παρ. 1 εδ. α', β', γ' και δ' & παρ.2, άρθρο 4 παρ. α', ζ', ιδ', ια', και κ', και άρθρο 39 του Ν. 4557/2018).

Ενόψει των ανωτέρω, επειδή συντρέχει περίπτωση κατεπίγοντος, λόγω της συνεχιζόμενης μέχρι σήμερα εγκληματικής δραστηριότητας και της επικείμενης εκμετάλλευσης της χρηματοδότησης από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους, ποσού 9.935.712,09€, καθίσταται σαφές ότι πρέπει να διασφαλιστούν τα συμφέροντα του Ελληνικού Δημοσίου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την δέσμευση κάθε περιουσιακού στοιχείου των εμπλεκόμενων φυσικών και νομικών προσώπων, σύμφωνα με τα άρθρα 40 και 42 του Ν.4557/2018, όπως ισχύει.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Διατάσσουμε

Την δέσμευση κάθε περιουσίας ιδίως δε, κάθε είδους λογαριασμών, τίτλων, επενδυτικών στοιχείων ή χρηματοπιστωτικών προϊόντων που τηρούνται στα πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και απαγορεύουν την χρέωση των λογαριασμών αυτών, μη αποκλειομένης της πίστωσής του, καθώς και το άνοιγμα θυρίδων θησαυροφυλακίου με μισθωτή, συνδικαιούχο ή πληρεξούσιο για τα κάτωθι φυσικά και νομικά πρόσωπα.

1. **ΚΟΚΛΩΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ** γεν. 04/08/1983 στην Αθήνα, κάτοικος (βάσει TAXIS) Πειραιά, επί της οδού (βάσει άλλων στοιχείων) κάτοικος Βούλας Ν. Αττικής, επί της οδού κάτοχος του υπ' αριθ. εκδούσα αρχή Τ.Α. Κερατέας Αττικής, με ΔΟΥ Α' Πειραιά.
2. γεν. 30/03/1980, που κατοικεί στην Αθήνα επί της οδού κάτοχος του υπ' αριθ. εκδούσα αρχή Α.Τ. Παγκρατίου Δ.Ο.Υ. Δ' Αθηνών.
3. (επ.)ΜΕΤΑ (ον.)ARMANDO Ανύπαρκτο Φυσικό πρόσωπο, όπου σύμφωνα με το πλαστό διαβατήριό, είναι γεν. 30.08.1986 στην Αλβανία, κάτοχος του υπ' αριθ. διαβατηρίου με χώρα έκδοσης την Αλβανία ΔΟΥ ΙΓ' Αθηνών και

- διεύθυνση κατοικίας στο TAXIS [REDACTED]
4. [REDACTED] γεν. 30/08/1986 στην Αλβανία, κάτοχος του υπ' αριθ. διαβατηρίου [REDACTED] με χώρα έκδοσης την Αλβανία, κρατούμενος στις φυλακές Κορυδαλλού, [REDACTED] ΔΟΥ Νέας Ιωνίας και διεύθυνση κατοικίας στο TAXIS [REDACTED] Νέα Φιλαδέλφεια, Ν. Αττικής.
  5. [REDACTED] γεν. 12/10/1990 στη Μυτιλήνη, κάτοχος του υπ' αριθ. [REDACTED] κάτοικος (βάσει TAXIS) [REDACTED] επί της οδού [REDACTED] (βάσει άλλων στοιχείων) κάτοικος Βούλας Ν. Αττικής, επί της οδού [REDACTED] και [REDACTED] Δ.Ο.Υ. Μυτιλήνης.
  6. [REDACTED] γεν. 24/03/1967 στο Περιστέρι Ν. Αττικής, κάτοχος του υπ' αριθ. [REDACTED], εκδούσα αρχή ΙΖ Τ.Α. Αθηνών, κάτοικος Αθηνών επί της οδού [REDACTED] με [REDACTED] ΔΟΥ Α' Αθηνών.
  7. [REDACTED] γεν. 03/10/1969 στη Νίκαια Ν. Αττικής, κάτοχος του υπ' αριθ. [REDACTED] εκδούσα αρχή Τ.Α. Νίκαιας, κάτοικος Αθηνών επί της οδού [REDACTED] Αθήνα με [REDACTED] Δ.Ο.Υ. Α' Αθηνών.
  8. **BARKINGWELL MEDIA A.E.**, [REDACTED] Δ.Ο.Υ.: ΦΑΕ Αθηνών, με έδρα επί της οδού [REDACTED] Παιανία, [REDACTED] Ν. Αττικής. Διαχειριστής Κοκλώνης Νικόλαος.
  9. **KOKLONIS GROUP OF COMPANIES INC.**, [REDACTED] Δ.Ο.Υ.: ΦΑΕ Αθηνών, με έδρα επί της οδού [REDACTED] Πειραιάς Ν. Αττικής. Φορολογικός εκπρόσωπος [REDACTED]
  10. [REDACTED] με έδρα επί της οδού [REDACTED] Αθήνα Ν. Αττικής. Φορολογικός εκπρόσωπος [REDACTED]
  11. **EASY STARTER ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ**, [REDACTED] με έδρα επί της [REDACTED] Κορωπί Ν. Αττικής. Διαχειριστής **META ARMANDO** (ανύπαρκτος), προηγούμενος διαχειριστής Κοκλώνης Νικόλαος.
  12. **BARKINGWELL STAFF ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ**, [REDACTED] με έδρα επί της οδού [REDACTED] Ν. Αττικής. Διαχειριστής [REDACTED]
  13. **ΛΟΠΣΜΙΚΟ ΜΕΔΟΥΣΑ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ**, [REDACTED] με έδρα επί της οδού [REDACTED] Αττικής. Διαχειριστής **META ARMANDO** (ανύπαρκτος), προηγούμενος διαχειριστής Κοκλώνης Νικόλαος.
  14. **DEALBER ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ**, [REDACTED] με έδρα επί της οδού [REDACTED] Ν. Αττικής. Διαχειριστής **META ARMANDO** (ανύπαρκτος), προηγούμενος διαχειριστής Κοκλώνης Νικόλαος.
  15. **FAST CAPITAL ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ**, [REDACTED] Δ.Ο.Υ. Κορωπίου, με έδρα επί της οδού [REDACTED] Παιανία, [REDACTED] Ν. Αττικής. Διαχειριστής [REDACTED]

Κοκλώνης Νικόλαος.

16. NKG MEDIA GROUP ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΕ, [redacted] με έδρα επί της οδού [redacted] Ν. Αττικής. Διαχειριστής Κοκλώνης Νικόλαος.
17. MONEYROCK ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ, [redacted] με έδρα επί της οδού [redacted] Ν. Αττικής. Διαχειριστής Κοκλώνης Νικόλαος.
18. BARKINGWELL PROGRESS ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ, [redacted] με έδρα επί της οδού [redacted] Ν. Αττικής. Διαχειριστής Κοκλώνης Νικόλαος.
19. ΕΠΙΠΛΟΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ, [redacted] με έδρα επί της οδού [redacted] Ν. Αττικής. Διαχειριστής και εκκαθαριστής Κοκλώνης Νικόλαος.
20. [redacted] ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ, [redacted] με έδρα επί της οδού [redacted] Αθήνα. [redacted]

Από τη δέσμευση εξαιρούνται μερικώς, τραπεζικοί λογαριασμοί στους οποίους κατατίθενται μισθοί, συντάξεις ή ανάλογες πρόσδοι, εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η δέσμευση μόνο ως προς τα ποσά που αντιστοιχούν σε αυτές. Επίσης, εξαιρούνται τα ποσά που είναι αναγκαία για την κάλυψη των αναγκών διαβίωσης, συντήρησης ή λειτουργίας των ενδιαφερόμενων προσώπων ή των οικογενειών τους, των εξόδων για τη νομική τους υποστήριξη και των βασικών εξόδων για τη διατήρηση των δεσμευμένων περιουσιακών στοιχείων.

Επίσης, παρακαλούμε, όπως, σε περίπτωση εύρεσης τραπεζικών λογαριασμών, μετοχών ή άλλων χρηματοπιστωτικών-επενδυτικών προϊόντων και θυρίδων, οι οποίοι δεσμεύονται, να μας αποστείλετε σχετικό πίνακα.

Τέλος, σε περίπτωση δέσμευσης μετοχών, επιτρέπουμε κατ' εξαίρεση τη μερική ή ολική πώληση ή μεταβίβαση τους υπό τον όρο, ότι το προϊόν της πώλησης ή μεταβίβασης θα κατατεθεί σε κάποιον από τους δεσμευθέντες λογαριασμούς των ανωτέρω προσώπων.

Ο Πρόεδρος της «Αρχής»

Χαράλαμπος ΒΟΥΡΛΙΩΤΗΣ
Αντεισαγγελέας Αρείου Πάγου ε.τ.

Βιβλιογραφία

Ελληνική Βιβλιογραφία

1. **Αναγνωστόπουλος, Η.** (χ.χ.). «Πάγωμα» περιουσιακών στοιχείων: Δικονομικό μέτρο ή προκαταβολική δήμευση; Δημοσιευμένο στον διαδικτυακό τόπο της Εταιρείας Δικαστικών Μελετών και της Ένωσης Ελλήνων Ποινικολόγων. Σελ. 3–4.
2. **Αντωνόπουλος, Γ. & Παπανικολάου, Γ.** (2016). «Καπιταλισμός χωρίς άδεια»: Η ελληνική περίπτωση. Στο Γασπαρινάτου, Μ. (Επιμ.), *Έγκλημα και ποινική καταστολή σε εποχή κρίσης. Τιμητικός τόμος για τον καθηγητή Νέστορα Κουράκη*. Αντ. Ν. Σάκκουλας, σ. 955–956.
3. **Βασιλαντωνοπούλου, Β.** (2014). «Λευκά κολάρα» και οικονομικό έγκλημα κοινωνική βλάβη και αντεγκληματική πολιτική. *Δίκαιο και Οικονομία*, Αθήνα: Π.Ν. Σάκκουλας, σ. 349–350.
4. **Βασιλαντωνοπούλου, Β.** (2019). *Η αντεγκληματική πολιτική για το ξέπλυμα “βρώμικου” χρήματος ως λανθάνουσα οικονομική διακυβέρνηση*. Στο Βιδάλη, Σ., Κουλούρης, Ν., & Παπαχαλαράμπους, Χ. (Επιμ.), *Εγκλήματα των ισχυρών*. Αθήνα: Εκδόσεις ΕΑΠ, σ. 257–277.
5. **Βιδάλη, Σ.** (1997). *Η τρομοκρατία στην Ιταλία κατά τη δεκαετία του ’70. Εγκληματολογική και σωφρονιστική προσέγγιση*. Σάκκουλας, Αθήνα – Κομοτηνή, σ. 422.
6. **Βιδάλη, Σ.** (2013). *Εισαγωγή στην εγκληματολογία*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ. 107–120.
7. **Βιδάλη, Σ.** (2017). *Πέρα από τα όρια: Η αντεγκληματική πολιτική σήμερα*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, σ. 155–164.
8. **Βιδάλη, Σ.** (2019). Οι όψεις της ανάκρισης σε υποθέσεις εγκλημάτων των ισχυρών και οργανωμένου εγκλήματος. Στο Βιδάλη, Σ., Κουλούρης, Ν., & Παπαχαλαράμπους, Χ. (Επιμ.), *Εγκλήματα των ισχυρών*. Αθήνα: Εκδόσεις ΕΑΠ, σ. 307–333.
9. **Δαλακούρας, Θ.** (2005). Αρχή της αναλογικότητας και μέτρα δικονομικού καταναγκασμού. *Ποινικά Χρονικά, 2005*. Σελ. 961.
10. **Δημήτραινας, Γ.** (2008). Νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες: Οι ανακριτικές διατάξεις δέσμευσης και απαγόρευσης εκποίησης των περιουσιακών στοιχείων του κατηγορουμένου υπό το πρίσμα των διατάξεων για την κατάσχεση και ειδική δήμευση των κρίσιμων περιουσιακών στοιχείων. *Ποινικά Χρονικά, ΝΗ*. Σελ. 943–948.
11. **Δούβλης, Β.** (2012). Τραπεζικό απόρρητο, προστασία προσωπικών δεδομένων και νομιμοποίηση παράνομων εσόδων κατά τη διεξαγωγή φορολογικών ελέγχων. *Δίκαιο Επιχειρήσεων και Εταιριών (ΔΕΕ)*. Σελ. 1093.
12. **Καϊάφα-Γκμπάντι, Μ.** (2007). Η ποινική αντιμετώπιση του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος. Στο Ένωση Ελλήνων Ποινικολόγων (Επιμ.), *Ξέπλυμα βρώμικου χρήματος: “Καθαρή” ή ελεύθερη κοινωνία;* Αθήνα-Κομοτηνή: Εκδόσεις Σάκκουλα, σ. 3–8.

13. **Καϊάφα-Γκμπάντι, Μ.** (2008). Ποινικοποίηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες: Βασικά χαρακτηριστικά του ν.3691/2008 και δικαιοκρατικά όρια. *Ποινικά Χρονικά*. Σελ. 917.
14. **Καϊάφα-Γκμπάντι, Μ.** (2016). *Στοιχεία ενωσιακού ποινικού δικαίου*. Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα. Σελ. 126.
15. **Καραδήμας, Θ.** (2007). Το νέο πλαίσιο για την καταπολέμηση του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος. *Νομική Επιθεώρηση*. Σελ. 58–60.
16. **Καραδήμας, Θ. & Καραδήμας, Π.** (2015). *Τεχνικές ξεπλύματος χρήματος και τα μέτρα πρόληψης των ελληνικών τραπεζών*. e-Περιοδικό Επιστήμης & Τεχνολογίας, Τεύχος 40. Σελ. 66–67.
17. **Λαμπριανίδης, Λ.** (2021). Η συνεισφορά του τουρισμού στην ελληνική οικονομία και η ανάγκη επαναπροσδιορισμού της στρατηγικής του. Ινστιτούτο Εναλλακτικών Πολιτικών, Αθήνα. Σελ. 8.
18. **Λίβος, Ν.** (2007). Το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος και η εξιχνιάσή του. Στο *Ξέπλυμα βρώμικου χρήματος - Καθαρή ή ελεύθερη κοινωνία;* Συνέδριο Ένωσης Ελλήνων Ποινολόγων. Σελ. 365–367.
19. **Ντυρκέμ, Ε.** (2002). *Οι κανόνες της κοινωνιολογικής μεθόδου*. (Μτφρ. Λ. Μουσούρου). Αθήνα: Gutenberg.
20. **Ορβαδίας, Ν.** (2007). Ο ρόλος και η ευθύνη του χρηματοπιστωτικού συστήματος στο ξέπλυμα βρώμικου χρήματος. Στο Ένωση Ελλήνων Ποινολόγων (Επιμ.), *Ξέπλυμα βρώμικου χρήματος: “Καθαρή” ή ελεύθερη κοινωνία;* Αθήνα – Κομοτηνή: Εκδόσεις Σάκκουλα, σ. 382–388.
21. **Παπαδαμάκης, Αδ.** (2019). Ζητήματα της αρχής της αναλογικότητας στην ποινική δίκη. *Ποινικά Χρονικά*, 2019. Σελ. 283.
22. **Παπαχαραλάμπους, Χ.** (2007). Η χρήση των οικονομικών εργαλείων για την ανίχνευση του εγκλήματος. *Ποινικά Χρονικά*. Σελ. 199–201.
23. **Παύλου, Σ.** (2003). Διωκτικές εκτροπές στην εφαρμογή του ν. 2331/1995 για το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος και ο απαιτούμενος εξορθολογισμός της εφαρμογής του. *Ποινικά Χρονικά*. Σελ. 193.
24. **Παύλου, Σ.** (2007). Νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες: Εξέλιξη και προοπτικές. *Ποινικά Χρονικά*. Σελ. 391–392.
25. **Παύλου, Σ.** (2008). Προβλήματα εφαρμογής του Ν. 3691/2008 στην πράξη. *Ποινικά Χρονικά*. Σελ. 923–924.
26. **Παύλου, Στ. & Δημήτραινας, Γ.** (2009). Η νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες στη διαχρονική της διάσταση. *Ποινικά Χρονικά*, 2005. Σελ. 271–280.
27. **Πετρόπουλος, Β. Κ.** (2008). Ζητήματα υποκειμενικής υποστάσεως του εγκλήματος της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. *Ποινικά Χρονικά*, ΝΗ. Σελ. 955.
28. **Σταμούλη, Ε.** (2019). Οργανωμένο έγκλημα, παράνομες αγορές και διαφθορά στην Ελλάδα. Στο Βιδάλη, Σ., Κουλούρης, Ν., & Παπαχαραλάμπους, Χ. (Επιμ.), *Εγκλήματα των ισχυρών*. Αθήνα: Εκδόσεις ΕΑΠ, σ. 215–216.
29. **Συμεωνίδου-Καστανίδου, Ε.** (2006). Για έναν νέο ορισμό του οργανωμένου εγκλήματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση. *Ποινικά Χρονικά*, ΝΣΤ. Σελ. 873–875.
30. **Τριανταφύλλου, Γ.** (2014). “Ξέπλυμα” περιουσίας προερχόμενης από φοροδιαφυγή. *Ποινικά Χρονικά*, ΞΔ. Σελ. 721–724.

31. **Τσιρίδης, Π.** (2008). Παρατηρήσεις και προτάσεις επί του σχεδίου νόμου για την ενσωμάτωση της τρίτης κοινοτικής Οδηγίας (2005/60/ΕΚ). *Ποινική Δικαιοσύνη*. Σελ. 623.
  32. **Τσιρώνης, Ν.** (2019). Τεχνικές ανίχνευσης ύποπτων χρηματοοικονομικών ροών. Στο Βιδάλη, Σ., Κουλούρης, Ν., & Παπαχαλαράμπους, Χ. (Επιμ.), *Εγκλήματα των ισχυρών*. Αθήνα: Εκδόσεις ΕΑΠ, σ. 339–341.
-

Ελληνικές Πηγές από τον Τύπο και Ιστοσελίδες

1. **Capital.gr.** (2023). Απάτη τύπου ‘καρουζέλ’ ύψους 35 εκατ. ευρώ ερευνά η Αρχή για το Ξέπλυμα Μαύρου Χρήματος. Ανακτήθηκε από: <https://www.capital.gr/epikairoti/3879089/apati-typou-karouzel-upsous-35-ekat-euro-ereuna-i-arxi-gia-to-xepluma-maurou-xrimatos/>
2. **Καθημερινή.** (2022, Ιούνιος 18). Κρυπτονομίσματα: Τι είναι και γιατί πέφτουν. Ανακτήθηκε από: <https://www.kathimerini.gr/economy/561927424/kryptonomismata-ti-einai-kai-giati-peftoun/>
3. **Μύκονος: Φοροδιαφυγή-μαμούθ με 200 πολυτελείς κατοικίες σε πλατφόρμα διαμοιρασμού.** (2023). Ανακτήθηκε από: <https://www.naftemporiki.gr/finance/economy/1463067/mykonos-forodiafygi-mamoyth-me-200-polyteleis-katoikies-se-platforma-diamoirasmoy/>
4. **Πως ξεκίνησε η μόδα της Μυκόνου.** (2015, Απρίλιος 18). Ανακτήθηκε από: <https://www.cycladesvoice.gr/?aid=50709>
5. **Σταμπούλογλου, Λ.** (2023). Μύκονος: Παρακμή με χρήμα. Ανακτήθηκε από: <https://www.protagon.gr/apopseis/mykonos-parakmi-me-xrima-44342694526>
6. **Γεωργίου, Χ.** (2016). Μεγάλο κύκλωμα φοροδιαφυγής και ξεπλύματος χρήματος/Οι πειρατές της Μυκόνου. *Αυγή*. Ανακτήθηκε από: https://www.avgi.gr/koinonia/200864_oi-peirates-tis-mykonoy
7. **Βήμα.** (2023). Πλυντήριο διεθνούς απάτης: Πολυτελείς βίλες στη Μύκονο και την Αττική. Ανακτήθηκε από: <https://www.tovima.gr>
8. **Contributor.** (2023, Φεβρουάριος 28). Νίκος Κοκλώνης: Πώς λειτουργούσε η εγκληματική του οργάνωση σύμφωνα με το πόρισμα Βουρλιώτη. *Mononews.gr*. Ανακτήθηκε από: <https://www.mononews.gr/business/nikos-koklonis-pos-litourgouse-i-egklimatiki-tou-organosi-simfona-me-to-porisma-vourlioti>
9. **Αποκαλυπτικό: Ολο το πόρισμα Βουρλιώτη για Κοκλώνη.** (χ.χ.). *The Paper*. Ανακτήθηκε από: <https://www.thepaper.gr/apokalyptiko-olo-to-porisma-vourlioti-gia-kokloni-dilone-grammateas-kai-tamias-se-etairies-toy-1-3-ekat-se-logariasmoys-toy-apo-tin-air-fast-tickets-meta-tin-ptochysi-tis/>
10. **Europol: Το οργανωμένο έγκλημα στην Ευρώπη ξεπλένει χρήμα σε ακίνητα και τουρισμό.** (2024). *HuffPost Greece*. Ανακτήθηκε από: https://www.huffingtonpost.gr/entry/europol-to-oryanomeno-eyklema-sten-europe-xeplenei-chrema-se-akineta-kai-toerismo_gr_660fde8ae4b087003392a29e

Νομοθετικά Κείμενα

1. **Αιτιολογική έκθεση στο σχέδιο νόμου** «Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2015/849) και άλλες διατάξεις». Διαθέσιμο στο: <https://www.hellenicparliament.gr>.
2. **Οδηγία 2015/849/ΕΚ** (Τέταρτη Οδηγία). Υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 20 Μαΐου 2015. Διαθέσιμη στο: [EUR-Lex](#).
3. **Οδηγία 2018/843/ΕΚ** (Πέμπτη Οδηγία). Υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της ΕΕ στις 30 Μαΐου 2018. Διαθέσιμη στο: [EUR-Lex](#).
4. **Οδηγία 2024/1640/ΕΚ** (Έκτη Οδηγία). Υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της ΕΕ στις 31 Μαΐου 2024. Διαθέσιμη στο: [EUR-Lex](#).
5. **Άρθρο 2 Ν. 3875/2010**. Το κείμενο της Σύμβασης (για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος) στην αγγλική είναι διαθέσιμο στον ιστότοπο: <https://www.unodc.org>.
6. **Οδηγία 91/308/ΕΟΚ**. Διαθέσιμη στο: [EUR-Lex](#).
7. **Οδηγία 2001/97/ΕΚ**. Διαθέσιμη στο: [EUR-Lex](#).
8. **Οδηγία 2005/60/ΕΚ**. Διαθέσιμη στο: [EUR-Lex](#).
9. **Decision 2008/841/JHA** (Απόφαση του Συμβουλίου της Ε.Ε.).
10. **FATF 40 Recommendations** (2003). Παρίσι: Financial Action Task Force. Διαθέσιμο στο: <https://www.fatf-gafi.org>.
11. **FATF (2003-2004)**, Money Laundering Typologies 2003-2004. Διαθέσιμο στο: <https://www.fatf-gafi.org>.
12. **6204/2/97 ENFOPOL 35 REV 2 Συμβουλίου Ε.Ε.** Διαθέσιμο στον ιστότοπο: <http://data.consilium.europa.eu>.
13. **Code of Federal Regulations, Section 1021.210**. Διαθέσιμο στο: <https://www.ecfr.gov>.
14. **Διάταξη της Αρχής για τη δέσμευση περιουσιακών στοιχείων** (Ν. 4557/2018). ΦΕΚ 196 Α'/08.10.2020.
15. **Ν. 4557/2018**

Ξένη Βιβλιογραφία

1. **Amandine Scherrer, Antoine Mégie, & Valsamis Mitsilegas (2009)**. La stratégie de l'Union européenne contre la criminalité organisée : entre lacunes et inquiétudes. *Cultures & Conflits*, 74. Διαθέσιμο στο: <https://doi.org/10.4000/conflits.17442>.
2. **Amicelle, A. (2017)**. When finance met security: Back to the War on Drugs and the problem of dirty money. *Finance and Society*, 3(2), pp. 106–123. Διαθέσιμο στο: <https://doi.org/10.2218/finsoc.v3i2.2572>.

3. **Bartolozzi, L., et al. (2019).** Challenges in Financial Intelligence Governance. *Economic Crime and Compliance Review*, 8(3), pp. 22–29.
4. **Blakey, R. (1984).** Techniques in the investigation and prosecution of organized crime. *National Criminal Justice Reference Service*, Washington DC, pp. 1149–1150.
5. **Cassara, J. (2020).** *Money laundering and illicit financial flows*. USA, pp. 280–282.
6. **Dell’Oro, J.-L. (2012).** L’Ile-de-France et la PACA championnes du blanchiment d’argent. *Challenges*. Διαθέσιμο στο: https://www.challenges.fr/economie/l-ile-de-france-et-la-paca-championnes-du-blanchiment-d-argent_5381.
7. **Eadington, R. William (1999).** The Economics of Casino Gambling. *Journal of Economic Perspectives*, 13, pp. 173–175.
8. **Edwards, A., & Gill, P. (Eds.) (2003).** *Transnational Organized Crime – Perspectives on Global Security*. Routledge, pp. 175–200.
9. **Egmont Group (2023).** Egmont Group Charter (Revised July 2023). Abu Dhabi, UAE. Διαθέσιμο στο: <https://egmontgroup.org/wp-content/uploads/2021/09/Egmont-Group-Charter-Revised-July-2023-Abu-Dhabi-UAE.pdf>.
10. **European Parliamentary Research Service (EPRS) (2022).** Improving anti-money laundering policy in the EU: Fostering better cooperation between FIUs. European Parliament. Διαθέσιμο στο: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2022/733968/IPOL_STU\(2022\)733968_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2022/733968/IPOL_STU(2022)733968_EN.pdf).
11. **Favarel-Garrigues, G. (2003).** L’évolution de la lutte antiblanchiment depuis le 11 septembre 2001. *Critique internationale*, no 20(3), 37–46. Διαθέσιμο στο: <https://doi.org/10.3917/crii.020.0037>.
12. **Ferentzy, P. & Turner, N. (2009).** Gambling and organized crime — A review of the literature. *Journal of Gambling Issues*, 23, pp. 111–155. Διαθέσιμο στο: <https://doi.org/10.4309/jgi.2009.23.6>.
13. **Ferwarda, J., & Unger, B. (2013).** Detecting money laundering in the real estate sector. In Unger, B., & Linde, D. van der (Eds.), *Research Handbook on Money Laundering*. Edward Elgar Publishing, pp. 268–273.
14. **Findlay, J.M. (1986).** *People of Chance: Gambling in American Society from Jamestown to Las Vegas*. Oxford University Press, pp. 172–173.
15. **Gayraud, J.-F. (2011).** *La grande fraude: Crime, subprimes et crises financières*. Odile Jacob, pp. 209–212.
16. **Gomber, P. (2017).** Fintech in the Financial Industry: Trends, Opportunities, and Challenges. *Journal of Financial Services*, 14(2), pp. 120–130.
17. **Griffin, D.N. (2006).** *The Battle for Las Vegas: The Law Vs. The Mob*. Huntington Press Inc., pp. 31–33.
18. **Handwerk, B. (2016).** Feeling Overtaxed? The Romans Would Tax Your Urine. National Geographic. Διαθέσιμο στο: <https://web.archive.org/web/20160417015535/http://news.nationalgeographic.com/2016/04/160414-history-bad-taxes-tax-day/>.
19. **IMF (2004).** Financial Intelligence Units: An Overview. Διαθέσιμο στο: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2004/cr04330.pdf>.

20. **IMF (2023)**. Financial Intelligence Units: An Overview. Διαθέσιμο στο: <https://doi.org/10.5089/9798400260438.007.A002>.
21. **International Money Laundering Information Bureau (2023)**. Ανακτήθηκε από: https://www.imlib.org/page1_hist.html.
22. **Jass (2019)**. The History of Money Laundering. *KYC-Chain*, 25 April. Διαθέσιμο στο: <https://kyc-chain.com/the-history-of-money-laundering/>.
23. **Kyriakos-Saad, N., Png, C.-A., & Thony, J.-F. (no date)**. Recent Developments in International Monetary Fund Involvement in Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism Matters, pp. 528–529.
24. **Lawrence Malkin & Y. Elizur (2002)**. Terrorism's Money Trail. *World Policy Journal*, 19(1), pp. 60–70.
25. **Mascianadaro, D., & Volpicella, A. (2016)**. Governance of Financial Intelligence Units. *Journal of Money Laundering Control*, 19(1), pp. 87–103.
26. **Mc Dowell E., G. Novis (2001)**, *Les conséquences du blanchiment des capitaux et de la délinquance financière* / Trad. de l'américain par service linguistique IIP/ G/ AF, Perspectives économiques-La lutte contre le blanchiment des capitaux, vol. 6, n° 2. Σελ.. 6.
27. **Meloen, J.D., Landman, R., De Miranda, H., Van Eekelen, J., & Van Soest, S. (2003)**. Buit en Besteding, Een empirisch onderzoek naar de omvang, de kenmerken en de besteding van misdaadgeld. Den Haag: Reed Business Information, pp. 236.
28. **Ming, L., Fong, K.S., Jieqi, G., & Yui-yip, L. (2022)**. Implementing Anti-money-laundering Goals: New Technologies or Coordination between Related Agencies?. *Journal of China Tourism Research*, 18(6), pp. 1284–1304. DOI: 10.1080/19388160.2022.2042449.
29. **Moon, H., & Kim, M. (2017)**. The Impact of E-commerce on Financial Technology and Security. *Journal of Financial Management*, 16(3), pp. 145–160.
30. **Mouzakiti, E. (2020)**. Variations in Financial Intelligence Units' Operations in Europe. *International Journal of Economic Criminology*, 4(2), pp. 45–62.
31. **Nédélec, P. (2017)**. Chapitre III. Géohistoire de Las Vegas : affirmation d'une aire urbaine multimillionnaire. In *Las Vegas dans l'ombre des casinos*. Rennes: Presses universitaires de Rennes (Géographie sociale), pp. 75–80.
32. **Paoli, L. (2014)**. *The Oxford Handbook of Organized Crime*. Oxford University Press, pp. 16–17.
33. **Riccardi, M., & Berlusconi, G. (Eds.) (2016)**. *Organised crime in European Businesses: Organised crime and the legal economy*. Springer, pp. 3–4.
34. **Roberge, I. (2008)**. La lutte contre le blanchiment d'argent et le financement du terrorisme aux États-Unis. *Politique américaine*, N° 10(1), pp. 59–69. Διαθέσιμο στο: <https://doi.org/10.3917/polam.010.0059>.
35. **Ryan, C. (1993)**. Crime, violence, terrorism and tourism: An accidental or intrinsic relationship? *Tourism Management*, 14(3), pp. 173–183. Διαθέσιμο στο: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/026151779390018G>.
36. **Savona, Ernesto Ugo (2005)**, *Responding to Money Laundering International Perspectives*, ISPAC, Netherlands.

37. **Savona, E.U., & Riccardi, M. (Eds.) (2015).** *From illegal markets to legitimate businesses: The portfolio of organised crime in Europe*. Transcrime – Università degli Studi di Trento, pp. 12–160. Διαθέσιμο στο: <https://www.int-comp.org/media/1997/ocp-full-report.pdf>.
38. **Schott, P.A. (2006).** *Reference Guide to Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism*. Washington: World Bank, pp. 5–6.
39. **Seitz, J. & Woda, K. (2006).** Money Laundering using Electronic Payment Systems. Διαθέσιμο στο: <https://doi.org/10.4018/978-1-59904-019-6.ch099>.
40. **Siclari, D. (Ed.). (2016).** *The new anti-money laundering law: First perspectives on the 4th European Union directive*. Springer International Publishing AG.
41. **Suetonius C. Tranquillus.** *The Lives of the Twelve Caesars*. The Translation of Alexander Thomson, M.D, Revised and corrected by T.Forester, Esq., A.M. Διαθέσιμο στο: <https://www.gutenberg.org/files/6400/6400-h/6400-h.htm>.
42. **Stroobants J.P. (2021),** « *Dans la lutte contre le blanchiment d'argent, l'Europe est encore trop inefficace* », (Bruxelles , Bureau européen), in « Le monde.fr », https://www.lemonde.fr/economie/article/2021/06/28/luttecontre-le-blanchiment-d-argent-l-europe-encore-trop-inefficace_6086064_3234.html.
43. **Tonnara, P. (2016).** Risk assessment. In Siclari, D. (Ed.), *The new anti-money laundering law: First perspectives on the 4th European Union directive*. Springer International Publishing AG, pp. 57–58.
44. **Tracfin (2011).** Rapport d'activité 2011, Traitement du renseignement et action contre les circuits financiers clandestins, Paris, pp. 60–61.
45. **Tracfin (2018).** Tracfin et la lutte contre le financement du terrorisme. *Revue Défense Nationale*, 813(8), pp. 38–42. DOI: [10.3917/rdna.813.0038](https://doi.org/10.3917/rdna.813.0038).
46. **Tracfin (2023).** AML/CFT Threat Assessment 2022–2023. Paris: ministère de l'économie, des finances et de la souveraineté industrielle et numérique, pp. 33–68.
47. **Unger, B., & Linde, D. van der (2013).** *Research Handbook on Money Laundering*. Edward Elgar Publishing, pp. 19–25.
48. **Valsamis Mitsilegas (2003).** Countering the chameleon threat of dirty money. In A. Edwards & P. Gill (Eds.), *Transnational Organized Crime – Perspectives on Global Security*. Routledge, pp. 198.